

Làsanj Anàbwanj kàsòn

Màtay

Nsemà

Un'kaan awà ukaswanjà anki mbuur kàsòn wa, wɛɛ anjuyenà mbòon bakasii naa wa Màtay kàsòn, un'yudà anàtanj, un'fùür a iter. Nde wà umwɛy uboo a Antòöm kwem anjyweel, bàfun'bel sye naa Lɛwi. Nde wa kàsòn ntsu' a mbul an'kwem an'syaam, bumwɛy naa an'kwem nsambwaar, bumwɛy sye naa an'kwem naan. Nde wa kàsòn nton Ayudà, mukaswanj naa Mwol Yesu, Un'tswää a mǝǝ, kàyi mukwɛy ngòm. Lalan ukafurà nde mbalà mbòon u Nkwà yà itaan.

Isin a ndaa a un'kaan awà kyà « Imwol a du », « Imwol a Nzam ».

Akà Màtay bamanà in'lwaanj a kolàkol myà Làsanj Anàbwanj kàláb Malakɔ:

- Làsanj a Ywan Un'duüimà
- Nduüimà anà ndɛb a Yesu
- Isal a Yesu u Ngalilɛ, mper kàyilyääjà nde anà kàyilɔɔjà nde in'sɛnj a baar anà kàyikɔɔrà nde abɛy. Ungó'apan, nkyeen ande mper a Yelusàlɛm. Kwo nde kàkyer ilä'ikikye: mpɔsà mwɛy yàkàtsu' a mbar a nkweel ande, a ndwääl ande, a ndaa imburà yà kolàkol yà ngwiiyà ande, anà yà mɛɛnà ande.

Wɛɛ Màtay kan'tàwal taanj mbòon u nsemà nton an'sin, mböör anà imbɛy a Yesu. Apà,

nde wàmuswan kusà naa Yesu wa usàlab nde wà unsà Làsan Anàbwan ande wà nà: Mfum, Un'tswaä a möö awà bàbòn mupà, wà Mánwel sye, iswanà naa: Nzam uboo a bi. U mbwo a nde Nzam asàkolà ndaa kàkyään nde unsà Nkwà yà itaan.

- Lasan Anàbwan kàsòn Mátay lámuswan sye ndaa a nsöön: nköönà a ndaa mböön yà an'loön a Yesu unsà nteen tyeen yà kolàkol:

- 1. « An'loön udu a mōn » màmuswan lää a ndandaa alàbàdilà akà baar akuñ bà « Imwol a du ».

- 2. Nswéen bàpè akà baar ban'kwo mukyään ngyeel a Imwol aki.

- 3. Ngyee a Imwol aki yànàswan u mbwo a itim nsambwaar: Imwol aki kyà nàyee apanà, wée ibōñ a kya isàkal anàyaä.

- 4. Möö nà kan'kwo mukal uboo atōñ u mēen akuñ amà Imwol.

- 5. Ibōñ a ntsüü a Imwol aki ban'kwo mudil aben.

Abun, unsà Làsan Anàbwan kàsòn Mátay, Yesu akamenà asànaa Un'loön ayàsèmə mēen akuñ mā Imwol, anà ayàpà baar bàbilà kwo an'loön amà ba amà ndōñ ntōn ba bàkāl ambāl akà baar bumwey.

Itoo a Yesu
(Luk 3.23-38)

¹ Un'kaan a un'lwaan a Yesu Klistō, itoo a David, itoo a Abàlam.

² Abàlam kàbör Isak, Isak kàbör Yakōb, Yakōb kàbör Yudà anà atōñ ande,

³ Yuda kàbör Falesi anà Zalà, ikòb a ngwän aba Tamar, Falesi kàbör Isilon, Isilon kàbör Alam,

⁴ Alam kàbör Aminadab, Aminadab kàbör Naason, Naason kàbör Salmòn,

⁵ Salmòn kàbör Bòzzi, Rayab kàkál ngwän ande, Bòzzi kàbör Yòbed, Luti kàkál ngwän ande, Yòbed kàbör Yese,

⁶ Yese kàbör mfum David.

David kàbör Salàmun, ngwän ande kàkál un'kyay a Uli.

⁷ Salòmun kàbör Ròbowam, Ròbowam kàbör Abya, Abya kàbör Asa,

⁸ Asa kàbör Yòsafat, Yòsafat kàbör Yòlam, Yòlam kàbör Osysa,

⁹ Osysa kàbör Yòwatam, Yòwatam kàbör Akazi, Akazi kàbör Isikya,

¹⁰ Isikya kàbör Mánasi, Mánasi kàbör Amòn, Amòn kàbör Yòsya,

¹¹ Yòsya kàbör Yekonya anà aton ande, u panà bàsööl baan a Isàlèl nsi u Babilon.

¹² Ungö a nsööl a nsi, Yekonya kàbör Salàtyel, Salàtyel kàbör Zòrbabel,

¹³ Zòrbabel kàbör Abyudi, Abyudi kàbör Elyakim, Elyakim kàbör Azor,

¹⁴ Azor kàbör Sadöki, Sadöki kàbör Akim, Akim kàbör Elyudi,

¹⁵ Elyudi kàbör Elyazar, Elyazar kàbör Matan, Matan kàbör Yakòb,

¹⁶ Yakòb kàbör Yòsefi, un'dim a Màlye awà kàbör Yesu awà bàfàbel naa Klistò.

¹⁷ Abun, yanswà yàkal ngyaäl kwem aninà fà Abàlam mukàman David, yàfàlyan sye ngyaäl kwem aninà fà David tii u panà alá bäsööl baan a Isàlèl nsi u Babilon, ngyaäl kwem aninà sye yàfàlyan fà nsööl a nsi u Babilon tii u panà alá bàbör Klisto.

*Mböör a Yesu Klisto
(Luk 2.1-7)*

¹⁸ Le, mböör a Yesu Klisto yàkal abà: Ngwän ande Màlye kàkal un'kaar kàte Yösefi ntüüm, wëe kusà ba mutätüüb ndür, nde kàmenà anà yöm unsà ngwal a Dweelà In'kyeël.

¹⁹ Wëe un'dim ande Yösefi, ntön kàkal nde mbuur a balàbal, nde kàkwen anki mukun'mëey nswen u mii a baar, lalan kàwel nde an'kyän u mpem ande mukun'wey kà unku.

²⁰ U taan kàyweerà nde abà, un'kyeey a Mwol mwey kàyàmenà akà nde u ndwey, waa kàten a nde naa: « Yösefi, mwan a David, twon an'man böömà muwal un'kyay angye Màlye, ntön yöm alá kan'bal ande lan'fà akà Dweelà In'kyeël.

²¹ Undiir awun, nde ayàbör mwan baal, ngye ayun'pà iköb a Yesu, ntön nde asàtswà möö a un'sej ande unsà man'be a wa. »

²² Ndaa ayi yanswà yà ntön undiir kàten Mwol u mun a nangööm ande ukwe:

²³ « Le, mwan un'kaar unkör asàkal yöm, nde asàbör mwan baal, bàsun'beelà Mänwel », iswanà naa « Nzam wà uboo a bi ».

²⁴ Mpal kàwiyà nde u twaal, Yòsefi kàkyer ndaa kun'swɛɲ un'kyeey a Mwol, waa nde kàsi un'kyay ande u ndwà.

²⁵ Wɛɛ nde kàtuüb anki ndür anà nde tii mpal kàbör nde mwan baal awà kàpɛ nde ikɔb a Yesu.

2

Baar bàfàlɛɲ muyòb ndaa a mbwaar ban'yàlɛr Yesu

¹ Yesu bun'bör u Betelem a Yuday, umpal kàkàl Elɔdi mfum. Ungö a mböör ande, baar bàfàlɛɲ muyòb nku a mbwaar bàfu mper làfàsɛnà taan, ba bàyi u Yelusàlem,

² waa bàfuul naa: « Wà ken Mfum a Ayudà ban'bör benàbɛn awà? Bi kàmɛn mbwaar ande mper làfàsɛnà taan, lalan kan'ya bi mukun'kòma. »

³ Mpal kàwem mfum Elɔdi làsɛɲ alà, nde kàkyer atɛɛr, anà Yelusàlem lanswà mbwo mwey anà nde.

⁴ Nde kàtuüb andwer angan anà alɔɔɲ a Un'kɔɔn, ntɔn mukafuul naa Klistɔ bàlun'bör ken.

⁵ Ba bun'fuur naa: « U Betelem a Yuday. Ntɔn ɲangɔɔm kàsɔn abà:

⁶ « Le, ngye Betelem, u nsi a Yuday, ngye kà awà bul làkɔɔn ndoɲ anki u Yuday, ntɔn mfum asàdii un'sɛɲ amɛ Isàlɛl, asàtoo uboo a ngye. »

⁷ Apan, Elɔdi kàbɛl aɲan'yeerà kà unku, ntɔn ba bun'kyään ubwanàbwan taan nà mbwaar kàmɛnà.

⁸ Apan, nde katoim Betelem, waa kàten naa: « Làkyen, kàlafuul ubwanàbwan ntòn mwan awà, be làsun'man, yàlan'kyään, ntòn me sye in'kyen mukun'kōmà. »

⁹ Ungō bawem ba ndaa kàten mfum Elodi, ba waa bàkyen, waa bàfàman mbwaar awà bàtaman ba umper làfàsenà taan: mbwaar wa kàyikyeenà kusà a ba tii kàkàmbar wa udu a ikal kàkal mwan.

¹⁰ Umpal bun'taäl ba, ba bàmen un'sak mböön.

¹¹ Mpal bàbilà ba u ndwà, ba bàmen mwan anà ngwän ande Màye, waa bun'kōmà. Apan, ba bàduub an'böön aba, waa bun'pe an'kab mà: wöl, tswà anà may a uson.

¹² Ungō apan, Nzam kakyään u ndwey naa ba bàköön afurà akà Elodi, ba waa bàfurà nsi aba u mbwo asin.

Ntii u Ngipiti

¹³ Ungō a nkyeen aba, un'kyeey a Mwol mwey kàyàmenà akà Yōsefi u ndwey, waa kun'kyään naa: « Mbarà, un'sen mwan anà ngwän, katiin u Ngipiti. Kal kwo tii umpal in'saswan me mufurà. Ntòn Elodi ayàlen mudwa mwan. »

¹⁴ Undiir awun, Yōsefi kàmbarà nde u mpib, kàsen nde mwan anà ngwän ande, waa kàkayee u Ngipiti.

¹⁵ Nde kàbwaay kwo tii u nkweel a Elodi, ntòn undiir kàten Mwol wà u mbwo a ngangoom ukwe: « Me kàbel mwan ame mutoo u Ngipiti. »

Ndwääl a baan

¹⁶ Mpal kàyòb Èlòdi naa baar bàfàlèn muyòb nku a mbwaar bàkyer un'kur, nde kàwem nkyel mbòon, waa kàsweñ naa bàdwa' baan abaal a mbul yweel tii u ngyel u Betelem anà u nsi ande yanswà, mulab panà bun'kyään anan'yeerà.

¹⁷ Abun, undiir kàtèn nangòom Yelemya wà kàkyer akwo:

¹⁸ « Bàwem ndaa mwey u Lamà,
ilel anà in'tàr mbòon.
Wawey Lakel wàmulel baan ande,
nde ukwen anki naa mbuur kun'syääm, ntòn ba
bàfàkal anki. »

Mfuurà fà Ngipiti

¹⁹ Ungò a nkweel a Èlòdi, un'kyeey a Mwol mwey kakàmenà u ndwey akà Yòsefi u Ngipiti,

²⁰ waa kàtèn a nde naa: « Mbarà, un'sen mwan anà ngwän, furà u mēen a Isàlèl, ntòn baar akwà bàkwen mudwa mwan ban'kwà. »

²¹ Undiir awun, Yòsefi kàmbarà nde, kàwèl nde mwan anà ngwän, waa kàfurà u mēen a Isàlèl.

²² Wēē utaañ kàwem nde naa Alakelawūs kàsàkiir taarànde Èlòdi u kir a imfum u Yuday, nde kàwem bòomà mufurà kwo. Nzam kun'weey u ndwey, laa kàkàyee nde u mēen a Ngaliè.

²³ Nde kàkàtòn u bul lāmwey bàfàbèl naa Nasàlèr, ntòn ndaa bàtèn anangòom ibū balàbal:
« Nde bàsun'beelà un'nazòrya. »

3

Ywan Un'düümà u nsye a ipɔl
(Mlk 1.1-8; Luk 3.1-18; Ywn 1.19-28)

¹ Utaan alan, Ywan Un'düümà kàyàmenà u nsye a ipɔl a Yuday mulɔŋ naa:

² « Làbuul mpem abe, ntɔn Imwol a du kye tsutsu! »

³ Ywan awà wà mbuur kàsam ɲangoom Yesay utaan kàteenà nde naa:

« Ndaa mwey yàmusaa in'kweŋ u nsye a ipɔl:

Làlɔɔn mbwo a Mwol,

làsuub myay ande! »

⁴ Ywan kàbwaärà ipfey a in'ka a Kamel anà un'kab a ibaan a ntsür u lɔŋ ande. Nde kàdyee mpay anà bwey a ndwan.

⁵ Abun Yelusàlem, Yuday lanswà, anà un'tà a Yordan bàkyeenà akà nde.

⁶ Ba bàkyeyà man'be aba u mii a baar anà Ywan kaduümà u Yordan.

⁷ Mpàl kàmèn nde naa Amfarisi anà Asadusi mbɔɔn bàyee akà nde ntɔn muwal ndüümà, nde kàtèn a ba naa: « Mbil a iyäy! Nà kàlalon mutiin nkyel a Nzam ayà iyà?

⁸ Làsweŋ unsà nsyääł abe naa be lan'buul mpem,

⁹ anà twon lan'ten u mpem abe naa: "Abàlam wà nkaa abi!" Ntɔn me alakyään naa Nzam kan'kwo mutwey ikyee a Abàlam u nkɔŋ yi!

¹⁰ Fà itaan nkwar yà tsutsu mutsul in'te kun'swey: un'te wanswà mpa afàbɔr imbeŋ

anàbwan, bàkyer asun'tsul, waa bàsun'twóm u mbaa.

¹¹ « Mè, mè in'kaladuimà kan'dà nton mbuul a mpem. Wée mbuur awà ayà ungo a mè kàman'lyan u ngwal: mè in'kwe anki musool idyaär ande. Nde, nde asàladuimà u Dweelà In'kyeel anà u mbaa.

¹² Nde we anà impye u koo ande nton mukwóm blé. Nde asàsa imben uboo a ikor, wée un'len nde asàtwóm u mbaa mpa isàdim akà ikikye. »

*Nduümà a Yesu
(Mlk 1.9-11; Luk 3.21-22)*

¹³ Abun, Yesu kàfù Ngalile, waa kàyàkolà u Yordan akà Ywan Un'duümà u ngyal a Yordan, nton nde kun'duimà.

¹⁴ Wée Ywan kàmen ube, waa kàten a nde naa: « Mè, mè in'lakwo muyà akà ngye, nton ngye an'pe nduümà, wée ngye, ngye afàya akà mè! »

¹⁵ Wée Yesu kun'fuur naa: « Wey ya ikal abà apanà, nton ya ubwan naa bi ikwey balàbal lanswà. » Abun, Ywan waa kàkyey.

¹⁶ Pa kàwèl nde nduümà, Yesu laa kàtoo nde kan'dà. Taan nsil la du waa làyaanà, nde kàmen Dweelà a Nzam wàmuyàtyà akà nde asànaa nkoka.

¹⁷ Le, ndaa mwey yàfù du, waa yàten naa: « Wawà wà Mwan amè wà nkween. Mpem amè yanswà ye amu nde. »

4

*Ndeb a Yesu
(Mlk 1.12-13; Luk 4.1-13)*

¹ Ungo' apan, Dweelà a Nzam kàsyen Yesu u nsye a ipól ntón ilen kyun'lwëb.

² Ungo' mokin udyà myäänà an'kwem an'nà anà mpib an'kwem an'nà, ngyal waa yun'kaär.

³ Un'lwëb kàyàsin tsütsü, waa kàten a nde naa: « Kya ngye asàkal Mwan a Nzam, swan nkön yi ibulà mampà. »

⁴ Wëx Yesu kàfuur naa; « Bàsòn naa: "Kà nà mampà mpel anki mafapa mbuur mōō, wëx ndaa yanswà ifatoo u mun a Nzam". »

⁵ Apan, ilen kyun'syen u bul in'kyeel, laa kun'si nde udu a ndwa a Nzam,

⁶ waa kàten a nde naa: « Kya isàkal naa ngye awà Mwan a Nzam, tōōmà unsi, ntón bàsòn naa: "Nde asàswan akyeey ande ntón ngye, waa ba bàsawal kan'kōō aba ntón làkōl angye làkōōn abōl u nkōn mwey". »

⁷ Yesu kàten a nde naa: « Bàsòn sye naa: "Ngye asun'lwab anki Mwol, Nzam angye". »

⁸ Ilen kàfun'syen udu a mōn a bwelàbwel, waa kun'meey imfum a mēen byanswà anà làkoo abya,

⁹ waa kàten a nde naa: « Mē in'sapà indiir bi byanswà, isàkal naa ngye aman'kōmà anà aman'sà làkoo. »

¹⁰ Abun Yesu waa kàten a nde naa: « Satanà, kyà kunà! Ntón bàsòn naa: "Ngye asàkōmà Mwol Nzam angye anà ngye asàsyääl nde mpel". »

¹¹ Abun, ilenɔ waa kàsɔn'wey. Apan sye, akyeey báyàsin tsùtsu' apà Yesu, waa bun'syààlà.

Nsemà a isal a Yesu
(*Mlk 1.14-15; Luk 4.14-15*)

¹² Mpal kàwem nde naa Ywan Un'düümà kan'bilà bɔlokà, Yesu kàkyen Ngalile.

¹³ Ungo' kàlwomà nde u Nasàler, nde kàkyen Kapernawum kun'kool a ewà, kà itiir a nsi a Zabulon anà Neftali,

¹⁴ ntɔn ndaa kàkyàän ɲangoom Yesay yi ikwe:

¹⁵ « Mèen a Zabulon, mèen a Neftali,
mbwo a ngyal a kolàkol, nsi ayà u sim a Yordan
lumwey, u Ngalile a baar mpa abà Ayudà!

¹⁶ Un'sen kàkal uboo a làpib
kàkyàman pèlà a kolàkol!

Baar abà bàkal u nsi a làpib a ukwà,
pèlà làmwey làkolàkol làkyàmenà! »

¹⁷ Fà umpal ayin, Yesu laa kàsèmà nde mukyàän naa: « Làbuul mpem abe: Imwol a du kyan'yàsin tsùtsu! »

Yesu kan'bel alöb a nsö a nà
(*Mlk 1.16-20; Luk 5.1-11*)

¹⁸ Mpal kàkal nde muyikyà kun'kool a ewà a Ngalile, nde kàmen atɔɲ abööl, Simɔn bàfàbel Petlà anà un'tɔɲ ande Andre, bàmuýtɔom an'tey u ngyal, ntɔn ba bàkal alöb a nsö.

¹⁹ Yesu kàten a ba naa: « Yà lan'làb, waa mɛ in'yàlabuul alöb a baar. »

²⁰ Apan sye, ba bàsàwey an'tey, waa bun'làb.

²¹ Mpál káfàsin nde kusà, nde kàmén aton abööl asin, Zyak anà Ywan, baan a Zebeday. Ba bàkal uboo a bwaar aba anà taaràba Zebeday bàmulöonà an'tey aba. Yesu waa kabel.

²² Apan sye, ba bàsàwey bwaar anà taaràba, waa bun'lab.

Yesu wàmuyilon anà muyiköör

²³ Ungö apan, nde kàyilyanà u Ngalile wanswà, waa kàyilöonà uboo a ndwà a nkön aba, muyikyaän Läsän Anàbwan là Imwol anà muyiköör ukyal banswà anà too lanswà uboo a un'sen.

²⁴ Läsän ande lapäa u Siri lanswà, waa bun'twäälà abey bàkal anà an'kyal mà ifà ifà: an'dweelà an'be, akweel a nkaan anà ikar, waa kaköör ba banswà.

²⁵ Ikon a baar mböon bàfu Ngalile, anà itiir a An'bul Kwem, anà Yelusàlem, Yuday anà sim a Yordan waa bàyun'labà.

5

An'löon udu a mon

¹ Mpál kàmén Yesu ikon a baar, nde kàbeenà udu a mon, waa kàbwaay. Alonki ande bàsin apà nde,

² nde waa kàsemà mukalon abà:

*Ubwan a ndandaa
(Luk 6.20-23)*

³ « Un'sak akà baar abyee anà mpem a laböön, nton Imwol a du kye anà ba!

4 Un'sak akà baar bàlelè,
nton bàkyer asalɛɛl!

5 Un'sak akà baar a làbööñ, nton mɛɛn mà isàkal
kwal aba!

6 Un'sak akà baar abyɛ anà ngyal anà mfwää a
balàbal,
nton ba bàkyer asàyuur!

7 Un'sak akà anangyɛb,
nton bàkyer asasyääm!

8 Un'sak akà baar abyɛ anà mpem a pɛɛl,
nton ba bàsàman Nzam!

9 Un'sak akà baar bàfàsa duu,
nton bàsabel baan a Nzam!

10 Un'sak akà baar bàjàmɛɛy nkwaan nton
balàbal,

nton imwol a du isàkal kyà ba!

11 Un'sak we anà bɛ isàkal naa bàmalato,
bàmàlamɛɛy nkwaan anà bàmalaküür ndaa nton
mɛ.

12 Làsàñ, làkàl kun'sak, nton bweel a kolàkoì
là mukàladilà u du. Abun syɛ bàmɛɛy ba nkwaan
akà anangwom bàkàl kusà abɛ. »

Mun anà pɛɛlà

(Mlk 9.50; Luk 14.34-35)

13 Nde kàfàten naa: « Bɛ, bɛ làbà mun a mɛɛn.
Isàkal naa ntsà a mun yan'wà, ya bàsàfuur a
nkyɛ? Ndöñ a wa yan'wà, wa bàpiy u nsà, baar
waa bàndyäär wa. »

14 « Bɛ, bɛ làbà pɛɛlà uboo a baar. Bul bàtoñ u
du a mɔñ làfàkal anki làjàyɛɛ.

¹⁵ Bàfàkyà anki mwinà ntòn musà u ngyel a kantin. Wée wa bàfàsà udu a ikolà bàfàtɔl mwinà ntòn wa upe kyeeɣ aka baar banswa aba uboo a ndwà.

¹⁶ Abun sye, wɛy pɛɛlà abɛ lànyɛɛ u mii a baar, mpal bàmàn ba nsyää̀l abɛ yà̀nà̀bwan, ba bàsà Taarà̀bɛ awà u du lākoo. »

Yɛsu anà Un'kɔɔn

¹⁷ « Twon lan'si naa mɛ kàyi ntòn mulwom Un'kɔɔn itàkal Aɲangɔɔm. Mɛ kàyii anki muyàlwom mya, wée ntòn mukwey wa.

¹⁸ Mɛ, mɛ amàlakyään ndandaa naa, kusà du anà mɛɛn mulyan, akà i mwɛy, akà un'tswe a i mwɛy usàlwomà anki unsà Un'kɔɔn tii mpal isàkwo indiir abi byanswà.

¹⁹ Undiir awun, mbuur asàbɛy, itàkal kinswɛɛɲ mwɛy uboo a in'kɔɔn ami myanswà anà asàlɔɲ baar mukyer abà, nde asàkal kimbuur uboo a Imwol a du. Wée mbuur asàsyääl mya anà asàlɔɲ mya akà baar bumwey, nde asàkal mbuur a kolàkol uboo a Imwol a du.

²⁰ Mɛ, mɛ alakyään naa: isàkal naa balàbal abɛ làlyan anki balàbal a alɔɲ a in'kɔɔn anà Amfarisi, bɛ, bɛ taan asàbilà uboo a Imwol a du latey. »

An'ɔɔɲ ntòn nkyel

²¹ « Bɛ làkyàwem, bàtɛn a bà̀nkaa naa: "Ngye mbuur asàdwa anki. Mbuur asàdwa mbuur, bàsun'sà u làbay a nsan."

²² Waa me, me alakyaään naa: mbuur wanswà awà kan'wem un'tonj ande nkyel, bun'sà u làbay a nsan. Mbuur usàten a un'tonj ande naa: "Ntsür a mbuur!", nde bun'sà u Làbay a nsan a kolàkol. Mbuur usàten a nde naa: "Insil", nde bun'toom u yaan a mbaa.

²³ Abun, isàkal naa ngye an'kàpà iboon u mesà a iboon, wɛɛ apan ngye asàyɔbà naa un'tonj angye we anà nkyel anà ngye,

²⁴ sàwey iboon angye paa kusà a mesà a iboon, kyen katakàlɔɔn anà un'tonj angye, ungo apan, yafurà mupà iboon angye.

²⁵ Loon agya anà nankir angye, u taan awà ngye u mbwo anà nde, naa tɛy, nankir angye awà kapà kan'kɔɔ a nteɛn, nteɛn kan'kɔɔ a pulusi anà nde katoom u bolokà.

²⁶ Me, me akyään ndandaa naa: ngye asàtoo anki kwo isàkal naa ngye nàtàfur anki tii u làdiim lantsüü. »

An'lonj nton inswem

²⁷ « Be, be làkyàwem baten naa: "Ngye asàtà anki inswem."

²⁸ Me, me alakyaään naa: mbuur wanswà kan'ler un'kaar anà an'kyān an'be, nde kan'furàtà inswem anà nde u mpem ande.

²⁹ Isàkal naa dii angye libaal làkwen mukab-wiy, kwol la, piy la ukwel: nton yà ubwanj akà ngye naa itiir a ndür angye mwey ikɔɔn, akwà naa bàtɔɔm ndür angye yanswà u mbaa a mbul a in'tye.

³⁰ Wɛɛ isàkal naa kɔɔ angye libaal làkwen mukabwiy, tsul la, piy la ukwel: nton yà ubwan naa ngye akɔɔn itiir a ndür angye, akwà naa ndür angye yanswà ikyen u mbaa a mbul a in'tye. »

An'lon a ndwääl a bɔr

(Màt 19.9; Mlk 10.11-12; Luk 16.18)

³¹ « Bäten sye naa: "Isàkal naa mbuur kan'boñ un'kyay ande, wey nde kun'pe un'kaan a ndwääl a bɔr".

³² Waa mɛ, mɛ alakyaän naa: Yan'kwo bàboñ un'kaar kan'tà inswem mpel. Mbuur wanswà kan'boñ un'kyay ande mpa kàtɛ nde inswem, nde kàmusiinà mutà inswem. Mbuur usàbääl un'kaar ban'boñ u bɔr, nde kan'tà inswem. »

An'lon nton kyän

³³ « Bɛ làkyawem sye naa bäten a bànkaa abi naa: "Twon an'sàbey kyän angye, wɛɛ ngye asàkwey kyän angye kusà a Mwol."

³⁴ Waa mɛ, mɛ alàkyään naa twon lan'dyà kyän akà ikikye: itàkal naa u du, nton du là kir a imwol a Nzam,

³⁵ itàkal naa u meen, nton meen mà ikal ufàtol nde in'kol ande, itàkal naa u Yelusàlem, nton la là bul a Mfum a kolàkol.

³⁶ Twon an'dyà sye kyän kun'tswe angye, nton ngye akwe anki mubuul làtswe a un'tswe angye làpeel, itàkal làpiil.

³⁷ Wey naa ɛ angye làkal "ɛ", itàkal naa ɲaa angye ukal "ɲaa": ayà bàfàkwey udu pa ifàfà akà Un'be. »

An'lon a ube udu a ube
(Luk 6.29-30)

³⁸ « Be làkyàwem ayà bàten naa: "Dii ntòn dii, anà din ntòn din."

³⁹ Waa me, me alàkyàän naa twon lan'sà impeenà akà mbuur un'be. Isàkal naa mbuur kàmakam mbar u twam a ibaal, fun'lee sye lumwey.

⁴⁰ Akà mbuur akwen mukasyen u làbay a nsan ntòn mugyöör inkur angye, un'wey alà sye kàzak angye.

⁴¹ Isàkal naa mbuur amasiinà a ngwal mukyer kilomètre imwey, kyer an'kilomètre mööl mbwo mwey anà nde.

⁴² Pà akà mbuur kàmalööm. Twon an'pà ngo' akà mbuur akwen musööm akà ngye. »

Ukwen anà anankir
(Luk 6.27-28,32-36)

⁴³ « Be làkyàwem ayà bàten naa: "Ngye asàkwen un'ton angye anà ngye asàton anankir angye."

⁴⁴ Wée me, me in'ten a be naa: Lakwen anankir abe, làsaak baar bàfàlakuül, làkyer ubwan akà baar bàfàlayiin, anà làyamà ntòn baar bàfàlatà an'kaal anà bàfàlamëy nkwaan.

⁴⁵ Abun be làsàbulà baan a Taaràbe awà u du. Ntòn nde afabaal mwäana ande udu a baar abe anà udu a baar anàbwan, ana afatööl mbul udu baar a balàbal anà udu a baar mpa abà balàbal.

⁴⁶ Kya isàkal naa be, be làfàkwen nà baar bàfàlakwen, bweel nà be làsàwal? Nkye afuür a iter ba ñakwo kà bàfàkyer anki abà?

⁴⁷ Kya isàkal naa be, be mbor làfàpà nà atonj abe mpel, undiir nà wà nsöön làfàkyer be? Nkye baar mpa abà Ayudà sye bàfàkyer anki abun?

⁴⁸ Undiir awun, làkàl bàlää asànaa Taaràbe awà u du awà nde wälää. »

6

An'lonj nton mupà an'kab akà anlàmbwà

¹ « Twon lan'kyer balàbal abe u mii a baar, nton ba balamen. Naa tɛy, be bweel làsàwal anki akà Taaràbe awà u du.

² Twon an'beer mfun u mii a baar isàkal naa ngye akwen mupà undiir akà nlàmbwà, asànaa bàfàkyer baar a mpem yweel uboo a ndwà a nkönj a Ayudà anà uboo a an'balàbal nton baar basyañà. Ndandaa me alakyaän, ba bàkyàwal bweel aba itaan.

³ Wɛɛ aka ngye, mpal apà ngye undiir akà nlàmbwà, wey koo angye likaar làkoon ayob ndaa làkyerà koo angye libaal.

⁴ Abun, wey kab angye làkàl anàyeɛ, waa Taarànjà awà afàman u nku, usafuur la. »

An'lonj nton ngyamàkà (Luk 11.2-4)

⁵ « Mpàl làyamà be, twon lan'kal asànaa baar a mpem yweel: ba bàfàkwen muyamà umbäär uboo a ndwà a nkönj a Ayudà anà kan'kuun a

mbwo ntɔn baar banswà bamɛn. Mɛ alàkyàän ndandaa: ba bàkyàwal bweel aba itaan.

⁶ Wɛɛ akà ngye, isàkal naa ngye akwen muyamà, bilà u suk angye alà ukwɛl, dubà ibeenà anà sà un'kan a boo, yamà Taarànjà awà kwo kà ikal a ngyee. Waa Taarànjà awà afàman u nku, usafuur ya. »

⁷ « Mpal làyamà bɛ, twon lan'ten itetɛɛn, asànaa baar mpa abà Ayudà: ba bàfàsi naa ba bàsàten mbɔɔn ba bàsàwal nsaak.

⁸ Abun, twon lamalab, ntɔn Taaràbɛ akyàyɔb naa undiir nà bɛ làbye awà ngyal kusà bɛ mukun'lɔɔm.

⁹ Le bɛ, bɛ làyamà abà:

"Taaràbi awà u du,
wey ikɔb angye ikal kyà in'kyɛɛl,

¹⁰ wey Imwol angye iyi,

wey ukwen angye bàmenà u mɛɛn asànaa abà ba u du.

¹¹ Ipe njàbawà isaa byan'kwo akà bi.

¹² Idwàäl un'pi a nkul a man'be abi,
asànaa bi njakwo sye ifàdwàäl bi un'pi a nkul a baar bà ikyer ube.

¹³ Twon an'pà mbwo naa bà ilwɛb,
anà ilwom kan'kɔɔ a Nandɛb.

[Ntɔn imwol, ngwal anà làkoo bye anà ngye. Yà abwey"] »

¹⁴ « Undiir awun, bɛ làsàdwàäl baar bumwey nkul a ibii aba, Taaràbɛ awà u du asàladwàäl nkul abɛ sye.

15 Wée isàkal naa be làdwaäl anki baar bumwey nkul a ibii, Taaràbe sye usàladwaäl anki nkul a ibii abe. »

Ukin isaa

16 « Mpal làkin be isaa, twon lan'kal ngyeb ngyeb asanaa bàfàkyer baar a mpem yweel: ba bàfàsɔɔm ntabwey aba ntɔn baar bamen naa ba ban'kin isaa. Wée me, me alákyään ndandaa naa ba bàkyàwal bweel aba itaan.

17 Wée akà ngye, mpal akin ngye, sir may a usɔn kun'tswe angye, ywey ntabwey angye

18 ntɔn baar bàkɔɔn ayob naa ngye an'kin udyà, wée Taaràjà mpel awà u nku. Waa Taaràjà awà afàyob ndaa afàkyer ngye u nku, usafuur ya. »

In'naan a du

(Luk 12.33-34)

19 « Twon lan'kòjà in'naan abe u meen pà, ikal a in'swab anà an'tàr myàfàdwa mya myanswà, ikal bàfàbilà mbuüb ntɔn muyib.

20 Wée akà be, làkòjà in'naan u du, ntɔn kwo itàkal nseel itàkal in'swab myàfàkwo anki mutay mya, ikal mpa bàfàbilà mbuüb anà mpa bàfàyib ba.

21 Ntɔn ikal awà un'naan angye, mpem angye sye isàkal kwo. »

Pɛɛlà a ndür

(Luk 11.34-36)

22 « Dii là mwina a ndür: isàkal naa dii angye là ubwan, ndür angye yanswà isàkal anàpɛɛlà.

²³ Wée isàkal naa dii angye lye anà ukyal, ndür angye yanswà isàkal uboo a mpib. Abun, isàkal naa pèelà alà uboo a ngye là mpib, ya yà mpib a nkye ifà! »

Nzam lée ngim
(Luk 16.13)

²⁴ « Mbuur mwey ukwe anki musyaäl amfum abööl: taan lumwey nde asàyiin umwey anà asàkwen wumwey, taan lumwey nde asàkabaäb a umwey anà asàbey wumwey. Bè, bè làkwe anki musyaäl Nzam anà ngim taan nsil la. »

Nkyän
(Luk 12.22-31)

²⁵ « Undiir awun waa me alakyaän naa twon lan'man mpay nton udii ndür abe, itàkal naa be ya làsàbwaä aben. Nkye möö kà kan'söön isaa anki anà ndür kà yan'söön ipfey anki u ndöñ?

²⁶ Làler nen a du: ya ifàkòn anki, ifàbwò anki anà ifàsà anki isaa uboo a ikor. Wée Taaràbe awà u du afakyer adii! Nkye be ka lan'söön ya anki u ndöñ?

²⁷ Nà uboo a be kan'kwo mukwey ilà'udu a möö ande nton nkyän ufàsà nde? »

²⁸ « Waa nton nkye làfàsà be nkyän nton ipfey? Làler iful a nsye ifàyel bya: bya ifàsàl anki, bya ipfey byàfàtsum anki.

²⁹ Wée me alakyaän naa itàkal Salomun unsà làkoo ande lanswà, nde kàsàbwaar anki asànaa bya.

³⁰ Isàkal naa Nzam afàbwää abà iteerà a ywan akye anà möö ñàbawà anà bàyàtòom u mbaa nkàswo, nkye nde usàkyer anki yàñàsöön akà be, be anàlakwikilà ikikye?

³¹ Twon lan'sà nkyän anà muten naa: "Ininà bi iyàdyà? ininà bi iyànwà? ininà bi iyàbwàar?"

³² Indiiir abi byanswà baar mpa abà Ayudà bàfàlèn bya taan lanswà. Wée Taaràbe awà u du akyàyòb naa be làbye anà ngyal a bya.

³³ Wée akà be, be tàlalenà imwol anà balàbal a Nzam, waa nde usàlakwey indiiir abi byanswà.

³⁴ Undiir awun, twon lan'sà nkyän ntòn nkàswo, ntòn nkàswo akyer asàlòön nde ñakwo. Ilà a ilà kye anà ndaa a kya. »

7

Ukòon atsuül baar bumwey nsan (Luk 6.37-38,41-42)

¹ « Twon an'tsul nsan, waa ngye sye mpa batsuül nsan.

² Ntòn ngye sye bàsatsuül asànaa afàtsuül ngye baar bumwey, ngye sye bàsasi unsà isii afàsi ngye baar bumwey.

³ Ntòn nkye amanà ngye nà un'lèn awà u dii a un'ton angye, wée umpaan a làbääwà u dii angye, ngye wa amanà anki?

⁴ Aben, ngye akwen muten a un'ton angye naa: "Wey mē alwom un'lèn u dii a ngye", wée le, ngye awe anà umpaan a làbääwà u dii angye?

⁵ Ngye mbuur a mpem yweel, tàlwom umpaan a làbàà wà u dii angye, waa ngye ayàtaäl ub-wañàbwanj nton mulwom un'leñ u dii a un'ton angye. »

⁶ « Twon an'pà undiir a in'kyeel akà mbwà. Twon lan'piy an'yak abe màntal kusà a ngul, manà ya iyàndyàndyaär ma anà ya iyàbulà mper akà be nton mukàlaker ube. »

Lom, leñ, beera kà ibeenà
(Luk 11.9-13)

⁷ « Làlòm waa bàsàlapà, làleñ waa be làsàman, làbeera waa bàsàladuub.

⁸ Nton mbuur awalom akyer awal, mbuur alenà akyer aman, akà mbuur awà abeera bàkyer asun'duub.

⁹ Na uboo abe kan'kwo mupà nkonj akà mwan ande, isàkal naa nde kan'lom mampa?

¹⁰ Naa sye nde kun'pe idyà an'kwar isàkal naa nde kan'lom nso?

¹¹ Be, abe a baar làbà be, isàkal naa be làyob mupà indiir anàbwanj akà baan abe, nkye ikoon akà Taaràbe awà u du mupà indiir anàbwanj akà baar bun'lööm bya! »

¹² « Abun, ndaa yanswà làkwen be naa baar bàlaker, be ñakwo làkyer ya nton ba: wawà un'koon anà anangoom. »

Munambwo ikikye
(Luk 13.24)

13 « Làbilà u munàmbwo ikikye! Munàmbwo a kolàkol anà mbwo anàyaam ifabiil baar kukwà, baar mbòon bàfàbilà kwo.

14 Wée munambwo a ikikye anà mbwo a inküünà ifàsyen baar u möö, baar mbòon ya bàfàman anki. »

Anangwòm a loor
(Luk 6.43-44)

15 « Wey be làkàl kà igyeeṅ nton anangwòm a loor. Ba bàfàbulà asànaa in'kòk mpal bàfàya ba akà be, wée uboo a mpem aba, ba bà an'kyeṅbòl a mpòr.

16 Be, be ba làsayòb unsà nkàäl aba. Nkye ban'kwo bàbwe reze unsà bite a nsyeenà, itàkal an'fige unsà ikwarngyal?

17 Kyakin, un'te anàbwanj afàbòr mbenj anàbwanj, wée un'te un'be afàbòr mbenj ambe.

18 Un'te anàbwanj ukwe anki mubòr mbenj ambe, itàkal isòölà a un'te mubòr mbenj anàbwanj.

19 Un'te wanswà mpa afàbòr mbenj anàbwanj bàkyer afàtsul wa, waa bàfàtòom u mbaa.

20 Abun, be anangwòm a loor làsayòb u mbenj aba. »

Alonki a ndandaa
(Luk 13.25-27)

21 « Kyakin, kà baar banswà anki bàfàten a mē naa "Mwol, Mwol", bàsàbilà uboo a Imwol a du, wée ba mpel bàfàkyer ukwen a Taaràmē awà u du.

²² Kà ilà' kya, baar mbɔɔn bàsàtɛn a mɛ naa: "Mwol, Mwol, nkye ngye ayɔb anki naa bi kàtɛɛ ngɔɔm kà ikɔb angye, bi kàbɔŋ insɔŋà kà ikɔb angye, bi sye kàkyer impà mbɔɔn kà ikɔb angye?"

²³ Abun mɛ in'safuur naa: "Mɛ alàyɔb anki akà ikikye, làkyà kunà, bɛ baar làfàkyer ube!" »

Ndwà yweel
(Luk 6.47-49)

²⁴ « Undiir awun, mbuur wanswà kan'wem ndaa an'tɛn mɛ yi anà ukasyàälà ya, asàkal asànaa nɔn'yenà mwey kàtɔŋ ndwà ande udu a nkɔŋ.

²⁵ Mpal kàñɔ mbul, ngyal yàsi an'sweb, ikul a mbul kyàsiinà ndwà ayi, wɛɛ ya yàbù anki ntɔn in'baän aya myàkal udu a nkɔŋ.

²⁶ Wɛɛ mbuur wanswà kan'wem ndaa an'tɛn mɛ yi anà ukɔɔn asyàälà ya, asàkal asànaa insil mwey kàtɔŋ ndwà ande udu a anseŋ.

²⁷ Mpal kàñɔ mbul, ngyal yàsi an'sweb, ikul a mbul kyàsiinà kya ndwà ayi, laa yàbù ya: mbwabà aya yàkal yàngwal. »

Ikɔb a Yesu

²⁸ Apan, mpal kàmay Yesu nswɛɛŋ ayi, baar banswà bàkal mubem ntɔn an'loɔŋ ande,

²⁹ ntɔn nde ba kalɔɔŋà a ikɔb kyanswà, wɛɛ kà asànaa alɔɔŋ a in'kɔɔn aba anki.

8

*Yesu kan'kɔɔr ŋukyal a bay
(Mlk 1.40-45; Luk 5.12-16)*

¹ Mpal kàyàtyà Yesu u mɔŋ, ikoŋ a baar waa kyun'láb.

² Le, ŋukyal a bay mwey kàyàsin tsùtsu' kusa a nde, kàbu' an'koim, waa kàten a nde naa: « Un'lɔɔŋ, kya ngye asàkwen, mpöön. »

³ Yesu kàsilà kɔɔ, kun'ba, waa kàten naa: « Mɛɛ an'kwen, pɔŋà! » Taan nsil alan, laa kapɔŋà nde u bay ande.

⁴ Ungo' apan, Yesu kun'swen naa: « Twon an'sam ndaa ayi itàkal akà mbuur mwey. Wɛɛ, kyen akà ngan anà kape ibɔɔn kàswen Mɔsɛ, ntɔn kya ikál imbal ntɔn ba. »

*Yesu kan'kɔɔr un'syääł a kapten
(Luk 7.1-10; Ywn 4.43-54)*

⁵ Umpal kàbilà Yesu u Kapernawum, kapten a anjità mwey kàsin tsùtsu' apà nde, waa kun'böön,

⁶ waa kàten a nde naa: « Mwol, un'syääł amɛ wàŋàböön u ndwà, ndür ande ikanii anki, nde wàmweemà usaay mbɔɔn. »

⁷ Yesu kun'fuur naa: « Mɛ, mɛ in'kyer akun'kɔɔr. »

⁸ Wɛɛ kapten awun kàfuur naa: « Mwol, mɛ in'kwe anki naa ngye abilà u ndwà amɛ. Wɛɛ ngye, ten ndaa mwey mpel, un'syääł amɛ ukɔɔrà.

⁹ Ntɔn mɛ in'we anà amfum bàfan'ler anà mɛ sye in'we anà anjità in'faler mɛ. Kya mɛ insaten a anjità mwey naa: "Kyen!", nde laa ukya nde, kya

mε insàten a wumwey naa: "Yà!", nde sye laa uyà¹⁰ nde, kya mε sye insàten a un'syaäl amε naa: "Kyer abà!", nde sye laa ukyer nde. »

¹⁰ Mpál káwem Yesu ndaa ayin, laa kábem nde, waa kàten a baar báyun'labà naa: « Mε alakyaän ndandaa naa mε nàtáman anki làkwikilá atub alá akà mbuur mwey uboo a Isàlél.

¹¹ Me in'fàlakyään naa baar mbóon bàsàfà mper làfàsenà anà làfàkàminà taan, ba bàsàdyà mèsà mwey anà Abàlam, Isak anà Yakób uboo a Imwol a du,

¹² wεε, anan'kwál a imwol bàsatóom u nsà uboo a làpib: kwo isàkal ilél anà nkwoor a an'din. »

¹³ Apan Yesu kàten a kàpten naa: « Furà ndwà angye, wey ya ikál asànaa lan'lóom làkwikilá angye! » Taan nsil alan un'syaäl a kàpten waa kàkóorà.

Yesu kan'kóor abey

¹⁴ Ungó apan, Yesu kàkyen ndwà a Petólà. Kwo nde kàmen ukwà a Petólà wun'kaar wànjàbóon nton nde kàkal anà làbwey a mpye.

¹⁵ Nde kun'baä u kóó, làbwey a mpye waa làtoo. Apan nde waa kàmbarà, waa kàsèma mukun'syaäl.

¹⁶ U sisye, baar bun'twäälà baar bàkal anà an'dweelà an'be mbóon. Umbwo a ndaa ande, nde kàbòñà an'dweelà amà, waa kàkóorà sye abey banswà.

¹⁷ Kàkyer nde abà nton ndaa kàten n'angóom Yesay ikwe: « Nde kàwél an'too anà an'kyal abi. »

Baar bàkwen mulab Yesu
(Luk 9.57-62)

¹⁸ Mpal kàmen Yesu ikòŋ a baar kyàmun'dinà, nde kàsweŋ alonki ande musabà sim a ewà lumwey.

¹⁹ Un'lòŋ a Un'kòŋ mwey kàsin, waa kàten a nde naa: « Un'lòŋ, me in'kyer ayalab mper yanswà ayàkyà ngye. »

²⁰ Yesu kun'fuur naa: « In'kyeŋ mye anà an'fu, nen sye ye anà an'yaab, weë Mwan a mbuur ikal atalà un'tswe kyatey. »

²¹ Umwey uboo a alonki ande kàten a nde naa: « Mwol, mpe mbwo me in'takàdyee taaràmè. »

²² Weë Yesu kun'fuur naa: « Yan'lab, wey aku' bàdyee aku' aba. »

Yesu kan'kwaam un'pòb
(Mlk 4.35-41; Luk 8.22-25)

²³ Ungo' apan, Yesu kàbilà u bwaar anà alonki ande.

²⁴ Kimbura, un'pòb a ngwal kàyi udu a ewà, ibo a an'dà byàbilà u bwaar. Apan nde kàkal aŋàbòŋn.

²⁵ Alonki bàsin apà nde, waa bun'wiy anà muten naa: « Mwol, itsu' mōō! Bi abà ikwà! »

²⁶ Nde kafuur naa: « Nton nkye làbà be u bōōmà? Be baar a làkwikilà ikikye! » Apan, nde waa kàmbarà, kàŋän un'pòb anà ewà. Duu a mbōŋn waa làbilà.

²⁷ Ba banswà bakal mubem, waa bàteenà naa: « Mbuur awà wà nà, waa itàkal in'pòb anà ewà byàmukun'weemà? »

Abaal a an'dweelà an'be bõöl
(Mlk 5.1-20; Luk 8.26-39)

²⁸ Mpál kàkòlà Yesu u sim lumwey, u nsi a baar a Gadarà, baar a an'dweelà an'be bõöl bayàtoo kan'dii, waa bàyàbwey anà nde. Ba bàkàl anà umpòr mbòon, lalan akà mbuur mwey kàkwe anki mulyan u mbwo ayin.

²⁹ Waa le, ba bàsemà musà in'kwèy: « Mwan a Nzam, ndaa nà ngye awe ayà anà bi? Ngye an'ya pà ntòn mukà itwàäl lingyoomà kusà a taan mukwo? »

³⁰ U kikwel, làkàl anà làbòl a kolàkol là ngul làkàl muyidyà.

³¹ An'dweelà an'be mālōm akà Yesu naa: « Kya ngye asàkwen mukibōñ, itōm u làbòl a ngul lanà. »

³² Nde kàtèn a ma naa: « Làkyen. » Ma waa màtoo, waa màkàbilà u ngul. Apan sye, làbòl a ngul làkaamà fà ikòl a mōñ, waa làkàbwà kà ewà, waa làminà kan'dà.

³³ Aseey a ngul waa bàtiin, bàkàbila u bul, waa bàkyään yinà yanswà yàlyan anà indiir byàbweel baar bàkàl anà an'dweelà an'be.

³⁴ Apan bul lanswa waa latoo mukàman Yesu. Utaan bun'mèn ba, ba bun'bõòn naa nde ulwomà u nsi aba.

9

Nkòor a mbuur anàkwekà
(Mlk 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Yesu kàbilà u bwaar, waa kàfàsabà ewà ntòn mukyà bul ande.

² Apan bun'twääl mbuur mwëy wàṇàkwèkà wàṇàbɔɔn udu a ipɔy. Umpal kàmen Yesu làkwilà aba, nde kàten a mbuur aṇàkwèkà naa: « Mwan amɛ, sà un'kanà! Bàmadwääl nkul a man'be angye! »

³ Wëë alɔɔŋ a in'kɔɔn bàtɛnà ba a ba naa: « Mbuur wà an'bey Nzam! »

⁴ Yesu kàkyer ayòb an'kyän aba, waa kàten naa: « Ntɔn nkye làwe bɛ anà an'kyän an'be u mpem abɛ? »

⁵ Nkye byan'söön ubwan, muten naa: "Ube angye ban'wà", lɛɛ muten naa: "Mbarà, kyen"?

⁶ Yà ubwan naa bɛ, bɛ làyòb naa Mwan a mbuur we anà ikòb adwääl baar nkul u mɛɛn pà. » Apan, nde kàten a mbuur aṇàkwèkà naa: « Mɛ amaswan: Mbarà, sɛn ipɔy angye, furà ndwà angye! »

⁷ Mbuur awun waa kàmbarà, waa kàkyen ndwà ande.

⁸ Mpál kyàmɛn ikòŋ a baar ndaa ayi, kya kyàkàl u bɔɔmà, waa kyàkòimà Nzam ntɔn kàpɛ nde ikòb atub aki akà baar.

*Yesu kan'bel Mátay
(Mlk 2.13-17; Luk 5.27-32)*

⁹ Ungò apan, Yesu waa kàkyen. Mpál kàkàl nde mulyan, nde kàmen mbuur mwëy kàkyàbwaay kà ikal bàfàfur iter, ikòb ande Mátay. Nde kàten a nde naa: « Yan'lab! » Mbuur awà waa kàmbarà, waa kun'lab.

10 Yesu kàkal mudyà u ndwà. Afüür a iter mböön anà baar abe bayàdyà mesà mwey anà Yesu anà alonki ande.

11 Mpal bàmèn Amfarisi abun, ba bàfuul alonki ande naa: « Ntòn nkye Un'löön abe udyaa nde ikal imwey anà afüür a iter anà baar abe? »

12 Wée Yesu, mpal kàwem nde abwey, nde kàtèn naa: « Mfun a ungan yatèy akà baar mpa abye anà ukyal, wée akà abey.

13 Abun, làkyen kàlalonkà mbuul a ndaa yi: "Mè, mè in'kwen nsyääm, wée kà iböön anki." Ntòn mè, mè kàyi anki mubel baar a balàbal, wée baar abe. »

*Yesu anà ukin mbor
(Mlk 2.18-22; Luk 5.33-39)*

14 Apan, alonki a Ywan bayi apà Yesu, waa bun'fuul naa: « Ntòn nkye bi anà Amfarisi, bi ifàkin udyà, wée alonki angye bàfàkin anki udyà? »

15 Yesu kafuur naa: « Nkye asam a mbuur kan'tà bór ban'kwo bàkal u ngyeb umpal awà nde apà ba? Wée ila'ikyer asàya bàsun'lwom ba uboboo a ba, apan ba bàsàkin udyà. »

16 « Akà mbuur mwey ukwe anki mubaay ipfey anànuìn anà ikaam a ipfey akuìn, ntòn kya iyakaam ipfey anànuìn, abun tuun a ipfey làyàbulà làkolàkol.

17 Vin akuìn bàfàsà anki u mbeen anànuìn manà mbeen iyàbolà, manà man iyàpää anà mbeen

iyàkyà bwà. Wée vin akuin báfàsà u mbeen akuin, waa vin anà mbeen byàsàkal anàtii ubwanj. »

Mwan a mfum a un'yudà wun'kaar anà un'kaar kàtè ipfey a Yesu mpi.

(Mlk 5.21-43; Luk 8.40-56)

¹⁸ Umpal kàtèenà Yesu a ba abà, un'byääl mwey kàyàbwà an'koim kusà a nde, waa kàtèn a nde naa: « Mwan amè wà un'kaar kan'kwà itaan a mböön tøy. Wée yun'si an'köö, waa nde ufayakal anà möö. »

¹⁹ Apan, Yesu waa kàmbarà, waa kun'lab anà alonji ande.

²⁰ Taan nsil alan, un'kaar mwey awàkàyitoo an'kil mbul kwem aniyweel, kàyàsin tsütsü ungo a Yesu, waa kàtè làpaan a ipfey ande mpi.

²¹ Nton nde kàtèenà naa: « Isàkal naa mē an'tà làpaan a ipfey ande mpi, mē in'kyer aköörä. »

²² Mpai kàbulà Yesu anà kun'men nde, nde kàtèn a nde naa: « Mwan amè, sà un'kanà! Làkwikilà angye làmaköör. » Taan nsil alan, un'kaar awà waa kàköörä.

²³ Umpal kaköla Yesu u ndwà a un'byääl awà anà kàmen nde abeerà a mfunj anà mini a iköj a baar,

²⁴ nde kàtèn a ba naa: « Làlwomà, nton mwan un'kaar njàkwà tøy, nde wàmuböön. » Wée ba waa bun'sè.

²⁵ Ungo bätwey ba iköj a baar, nde waa kàbilà, kàtè köö a mwan un'kaar awun mpi, mwan un'kaar waa kàwiya.

²⁶ Làsanj a ndaa ayi làkyer apää kun'tà awun.

Nkɔɔr a ikwàmii abɔɔl

²⁷ Umpal kakyen Yesu, ikwàmii abɔɔl waa bàyun'labà bàmuysà in'kwen: « Mwan a David, iweem ngyeb! »

²⁸ Umpal kàbilà nde u ndwà, ikwàmii bàyàsin tsutsu' apà nde, waa Yesu kàten a ba naa: « Nkye be lan'sà làkwikilà naa me an'kwo in'kyer ya? » Ba bun'fuur naa: « Inye, Mwol. »

²⁹ Apan, Yesu waa kàbā'mii aba, waa kàten naa: « Wey ya ikal asànaa alà làkwikilà abe! »

³⁰ Waa mii aba myàyaanà. Yesu kaswen a ngwal naa: « Làkal kà igyeeɛn, wey akà mbuur mwey ukɔɔn ayob! »

³¹ Wɛɛ ba, pa làtoo, laa bàpay ba làsan ande u nsi yanswà.

Nkɔɔr a nkiin mwey

³² Umpal bàkal ba mukyà, baar bun'twääl nkiin mwey kàkal anà unsɔɔnà.

³³ Pa kàbɔɔn Yesu unsɔɔnà awun, nkiin waa kàsèmə musà ndaa. In'kàbɔ a baar bàmen ndaa yubem, waa bateena naa: « Ndaa atub ayi nàtəbwà anki kà Isàlèl. »

³⁴ Wɛɛ Amfarisi bàten naa: « Nde an'dweelà an'be ayibɔɔn unsà ikɔɔb a mfum a an'dweela an'be. »

Yesu anà in'sen a baar

³⁵ Yesu kàyilyanà kà an'bul a kolàkol anà mà ikikye. Nde kàyilɔɔnà u ndwà a nkɔɔn a Ayudà aba, mukyään Làsan Anàbwan là Imwol a du anà mukɔɔr ukyal banswà anà too lanswà.

³⁶ Umpal kàmen nde ikoŋ a baar, laa kàkyeer nde, ntɔn baar abà bàkal anàyon anà ndur anàkwamà, asànaa in'kòk ikòon un'seey.

³⁷ Apan nde kàten a alonki ande naa: « Mbeŋ anàsòŋ yà mbòon, wɛɛ baar a isal abwo ya ba ikikye.

³⁸ Lələm aka ɲaywan mutəm baar a isal mbòon u ywan ande. »

10

Antööm kwem anjyweel

(Mlk 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Yesu kàbel alonki ande bàkwem anjyweel, waa kape ikòb mubòŋ an'dweelà an'be anà mukɔɔr an'kyal manswà anà an'too manswà.

² Le ikòb a antööm bàkwem anjyweel abi: wàtəwɛb Simɔn, awà bàfàbel naa Petɔlà, anà un'tɔŋ ande Andre, Zyak anà Ywan, baan a Zebàday,

³ Filipo anà Bəteləmay, Tuma anà Mətay un'fүүr a iter, Zyak mwan a Alfe anà Tàday,

⁴ Simɔn ɲambāmà anà Yudasɪ Isikalyɔt, mbuur kun'yalà.

Isal a antööm kwem anjyweel

(Mlk 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵ Yesu kàtöm alonki abà bàkwem anjyweel mukasal isal anà musyàal nswɛŋ yi: « Twon lan'kyà aka baar mpa abà Ayudà anà twon lan'bilà kan'bul a Samàlya.

⁶ Wɛɛ bɛ, làkyen akà in'kɔk a un'sɛŋ a Isàlɛl amyà myàdiimà.

⁷ U mbwo làkyà bɛ, làlɔŋ naa Imwol a du kyà tsutsu.

⁸ Lakɔɔr abey, làwiy aku, làpɔŋ anukyal a bay, làbɔŋ an'dweelà an'be. Bɛ, bɛ làwɛl byàngway, làpɛ sye byàngway.

⁹ Twon lan'syen itàkal wɔl, itàkal ngim, itàkal iter a ishabà ntɔn bɛ làsi kà in'di abɛ,

¹⁰ itàkal bɔn ntɔn nkyeen, itàkal an'kàzak an'mɔɔl, itàkal idyäär, itàkal unsɔk, ntɔn un'syaäl afàdyà unsà isal ande. »

¹¹ « U bul a kolàkɔl itàkal là ikikye làbilà bɛ, làlɛŋ naa nà kan'kwo mukàlawal, làbwaay apà nde tii mpal làsàkyà bɛ.

¹² Umpal làbilà bɛ u ndwà, làpɛ ya mbɔr,

¹³ isàkal naa ndwà ayin yàmàlawal, wɛy duu abɛ làkal udu a ya, wɛɛ isàkal naa ya yàlawɛl anki, wɛy duu abɛ làfurà akà bɛ.

¹⁴ Isàkal naa bàlawɛl anki anà bàlawem anki, làtoo u ndwà ayin itàkal u bul alan anà làkɔɔb un'twà a in'kɔl abɛ.

¹⁵ Ndandaa mɛ alàkyään: ila' a nsan, nsi a Sɔdɔm anà Gɔmɔr bàsawem kingyeb akɔɔn naa bul alan. »

Nkwaan isàya ungó

(Mlk 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ « Mɛ, mɛ amàlatɔm asànaa in'kɔk uboboo a an'kyenbɔl. Làkal unsà igyɛŋ asànaa ntáy anà anàlàbɔɔn asànaa nkokà.

17 Làkal unsà igyeeŋ akà baar, ntɔn baar bàsàlasyen u làbay a nsaŋ a kolàkol anà bàsàlakam an'fũm uboo a ndwà a nkòŋ aba,

18 ba bàsàlafuün akà an'kuvernɔ̃r anà akà amfum a nsi ntɔn me, ntɔn be late imbal aka ba anà akà baar mpa abà Ayudà.

19 Wee mpal bàsàlafuün ba, twon lan'man mpay muyob naa be làten aben itàkal naa ininà be làten. Ndaa yanswà làsàten be, ya bàsàlapà taan nsil la.

20 Ntɔn ya isàfà anki akà be, wee Dweelà In'kyeel a Taaràbe asàten uboo a be.

21 Un'tɔŋ asàyalà un'tɔŋ ande ntɔn bun'dwà, taa asàyalà mwan ande, baan bàsàsà un'tswe ngwal akà aboör aba anà bàsàkwen naa badwà.

22 Baar banswà bàsàkyer alayiŋ ntɔn ikɔb ame. Wee mbuur asàtsim tii u ntsuü' asàwà mɔ̃.

23 Mpal bàsàlamɛy nkwaan u bul làmwɛy, kàlayee u bul asin. Mɛ ndandaa alàkyään, be làsàkal anàtàmay anki muyilyan kà an'bul a Isàlɛl manswà mpal usàyà Mwan a mbuur. »

24 « Un'lɔŋki ufàlyan anki un'lɔɔŋ ande, itàkal un'syääł ufàlyan anki nkum ande.

25 Yan'kwo naa un'lɔŋki ukal asànaa un'lɔɔŋ ande anà un'syääł asànaa nkum ande. Ntɔn ba ŋandwà bun'beelà Belzàbul, nkye byan'kɔɔn ba mubel baar a ndwà ande abwɛy! »

*Mbuur ban'kwo mutiin booma
(Luk 12.2-7)*

26 « Twon làmatiin bɔɔmà. Ntɔn undiir anàyeewanswà akyer asàmenà u len, anà ndaa yanswà yà unku bakyer asàyòb.

27 Ndaa amàlakyaän mè u làpib, wɛy bɛ làtɛn ya u mwäänanswà, ndaa bàmalalwɛɛn u tsu, lalɔn ya udu a isan.

28 Twon lan'tiin bɔɔmà baar àkwà bàfàdwa nà ndur mpel, wɛɛ bɛ, bɛ bɔɔmà latiin mbuur akwa afàdwa ndur anà mòò uboo a yaan a mbaa.

29 Nkye bàfàyalà anki insɔɔr ibyeel u falà làmwey? Mpalàbà, akà imwey uboo a bya ifàbwà tɛy u mɛɛn naa Taaràbɛ ukɔɔn ayòb.

30 Wɛɛ akà bɛ, itàkal ntswe abɛ yanswà yanàtan.

31 Twon lan'man bɔɔmà: bɛ, bɛ lan'sòòh insɔɔr mbɔɔn. »

*Ukyey lɛɛ utɔn Yesu Klistɔ
(Luk 12.8-9)*

32 « Mbuur wanswà asàkyey u mii a baar naa nde wà un'lonki amɛ, mè sye in'sun'kyey u mii a Taaràme awà u du.

33 Wɛɛ isàkal naa mbuur aman'tɔn u mii a baar banswà, mè sye in'sun'tɔn u mii a Taarame awa u du. »

*Kà duu anki, wɛɛ ità
(Luk 12.51-53; 14.26-27)*

34 « Twon lan'si naa mè kàyàtwaal duu u mɛɛn: mè, mè kà duu kàyàtwaal anki, wɛɛ kɔm.

35 Mè kayi ntɔn muyàkaab mbuur anà taarànde, mwan un'kaar anà ngwān, mwan un'kaar àna ukwà ande wà un'kaar.

³⁶ Anɔankir a mbuur bàfàfà uboo a ywar ande ɲakwo.

³⁷ Mbuur akwen taarànde itàkal ngwàn anàsöön mɛ, nde ukwe anki mukal wàmɛ, mbuur akwen mwan ande wàbaal itàkal wà un'kaar anàsöön mɛ, nde ukwe anki mukal wàmɛ.

³⁸ Mbuur mpa usɛn kulunsi ande anà ukcɔn ayan'lab, nde ukwe anki mukal wàmɛ.

³⁹ Mbuur asàyee möö ande, wa asàkyà bwà. Wɛɛ mbuur asàpiy möö ande ntɔn mɛ, nde akyer afàsàman wa. »

An'bweel
(Mlk 9.41)

⁴⁰ « Mbuur usàlawal, nde mɛ kan'wal, mbuur usan'wal, nde kan'wal mbuur kan'tòm.

⁴¹ Mbuur kan'wal ɲangcɔm ntɔn nde wà ɲangcɔm, nde asàwal bweel a ɲangcɔm. Mbuur kan'wal mbuur a balàbal ntɔn nde wà wàbalàbal, nde asàwal bweel a mbuur a balàbal.

⁴² Mbuur wanswa asapa indiir anwà, itàkal naa kɔɔb a an'dà a mpye làmwɛy akà umwɛy uboo a baan ambey bà ntɔn nde wà un'lonɲi amɛ, bweel ande bwà làsàkyà anki. »

11

Akyeey a Ywan Un'düümà
(Luk 7.18-35)

¹ Mpal kàmay Yesu mupà nswɛɛɲ akà alonɲi ande bàkwem aniyweel, nde kàlwomà apan, waa kàkyen ntɔn mukàlonɲ anà mukàkyään Làsan Anɔàbwan kà an'bul aba.

² Kyekà Ywan, u bɔlokà ande, kàwem baar bàmukanà isal a Klistɔ. Nde kun'toöm alɔŋki ande ntɔn mukun'fuul naa:

³ « Nkye ngye awà Mbuur akwà akyer ayà, lɛɛ bi idil wàsin? »

⁴ Yesu kafuur naa: « Làkyen kàlun'sam Ywan ayà lan'wem be anà lan'man be yi:

⁵ ikwàmii ban'man, ikar ban'mbarà, aɲabay ban'pɔɲà, ikwan'tsü ban'wem, aku ban'wiyà, Làsaɲ Aɲàbwaɲ ban'kyään akà aɲàlambwà.

⁶ Un'sak akà mbuur mpa asàpiy làkwikilà ande ntɔn mɛ! »

⁷ Ungo a nkyeen a alɔŋki a Ywan, Yesu kàsɛmà muyäm ntɔn Ywan: « Ininà be làkàler u nsye a ipɔl? Wɛɲwɛɲ kàninini un'pɔb?

⁸ Wɛɛ be, ininà be làkàler? Mbuur mwɛy wàɲàbwaar ipfey a ntal? Wɛɛ naa baar bàfàbwaar ipfey a ntal bàfàkal u ndwà a amfum.

⁹ Wɛɛ be, ininà be làkàler? ɲangɔɔm mwɛy? Inye, waa mɛ alàkyään naa mbuur mwɛy wàɲàsöön ɲangɔɔm.

¹⁰ Ntɔn nde wà mbuur akwà bàsöñ ntɔn nde naa: "Le, mɛ an'tɔm mbuur mwɛy kusa angye, ntɔn mulɔn mbwo angye."

¹¹ Ndandaa mɛ alàkyään: uboo a baar banswà kàbör un'kaar, akà mbuur mwɛy kan'söön Ywan Un'düümà watɛy. Wɛɛ mbuur ikikyɛ uboo a Imwol a du kàmusöön.

¹² Sema paɲà a Ywan Un'düümà tii ɲàbawà, Imwol a du kyà uboo a unkaak a ngwal. Aɲunkaak a ngwal bàfàgyɔɔr kya.

13 Ntɔn anɔngɔɔm banswà anà Un'kɔɔn a Mɔsɛ bàtɛ ngɔɔm tii u paɔà a Ywan.

14 Isàkal naa bɛ làkwen muyɔb ubwanàbwan, nde wà Èli akwà kàkyer aláyà.

15 Wɛy mbuur awe anà an'tsü, uwem! »

16 « Nkɔöl ayi mɛ ya in'sii anà nà? Ya yà asànaa baan akwà bàfàmbàmbar u balàbal anà bàfàyɔɔb bumwɛy naa:

17 "Bi kàlabɛɛrà mfun, wɛɛ bɛ làkyen anki! Bi kàlasyeel ingɔɔn a ilel, wɛɛ bɛ làlel anki!"

18 Abun, Ywan kàyi nde, afàdyà anki, afànwà anki, ba bàfàtɛn naa: "Nde we anà un'sɔɔhà!"

19 Mwan a mbuur kan'yà, wàmudya, wàmunwà, wɛɛ bàfàtɛn naa: "Le, nde wà ndyeel anà un'nweel a man, un'sam a afüür a iter anà baar abe!" Wɛɛ an'yeerà mäfàmenà u nkyeer a ma. »

An'bul man'tɔn musà làkwikilà
(Luk 10.13-15)

20 Mpalàbà Yesu kàsɛmà munàn an'bul akwà amàkàkyer nde impà mbɔɔn, ntɔn an'bul amà màbuul anki mpem aba. Nde kàtɛn naa:

21 « Ngyeb akà ngye Kɔrazin! Ngyeb akà ngye Bɛtesayidà! Ntɔn, ilàkal naa impà bàkyer akà bɛ bàkyer u Tir anà u Sidɔn, abà itaan baar aba bàkyàbuul mpem, bàkyàbwaar ngɔɔr anà bàkyàkùbà un'twà.

22 Undiir awun, waa mɛ in'tɛn a bɛ naa: ilà a nsan, Tir anà Sidɔn mpay a mbɔɔn bàsamɛy anki asànaa bàsàmɛy ba bɛ.

²³ Anà ngye Kapernawum, nkye ngye asàlar tii u du? Ngye asàtyà an'lon! Nton, yalàkal naa impà bàkyer akà ngye bàkyer u Sodom, bul alà lalàkal tii nàbawà.

²⁴ Undiir awun, waa me in'ten a be naa ilà a nsaŋ, Sodom bàsun'weel ngyeb akwànaa ngye. »

Làyi akà me

(Mlk 3.31-35; Luk 10.21-22)

²⁵ Utaan alan, Yesu kàsemà muten naa: « Taa, Mwol a du anà meen, me amasyàhà nton kàyee ngye ndaa ayi akà aŋan'yeerà anà akà aŋuyenà anà kàsweŋ ngye ya akà baan ambey.

²⁶ Ee, Taa, me amasyàhà nton kàkwen ngye naa ya ikàl abà. »

²⁷ « Taaràme kàkyan'pà indiir byanswà, wɛɛ akà mbuur mwɛy tɛy uyob Mwan, isàkal naa kà Taa anki anà mbuur tɛy uyob Taa isàkal naa kà Mwan anki anà mbuur kan'kwen Mwan mukyaän ndaa ayi. »

²⁸ « Làyi akà me, be banswà lan'yon muyisyen buur a kolàkol, waa me in'sàlapà ngyoör.

²⁹ Làwel ntaanàmbar amɛ anà làkyey naa me alàlon, nton me in'wà mbuur a mpem a duu anà wàlaböön, waa mōö abe usàyoör.

³⁰ Ee, ntaanàmbar amɛ mpay yatɛy musyen, buur amɛ là ikaay. »

12

Yesu anà saba

(Mlk 2.23-28; Luk 6.1-5)

¹ Ungo apan, Yesu kàkàl mulyan uboo a an'ywan a blé ilá a saba. Alonki ande bàkàl anà ngyal, waa bàbwe imfà a blé nton mudyà.

² Mpal bàmen Amfarisi abun, ba bàten a nde naa: « Ler, alonki angye bàmukyer ndaa mpa bàfàkyer kila a saba! »

³ Yesu waa kafuur naa: « Nkye be làtän anki ndaa kàkyer David mpal kàwem nde ngyal anà baar bàkàl anà nde?

⁴ Nde kabilà u ndwà a Nzam, kàwel mampà bàfàpà iboon akà Nzam waa kadi ma, mumwey nde kàpè baar bàkàl anà nde, itàkal naa ma angan mpel bàfàdyà.

⁵ Itàkal naa nkye be, be làtän anki uboo a Un'koon naa ilá a saba, u ndwà a Nzam, angan bàfàbey saba, mukoon akal unsà ube?

⁶ Wée mē, mē alàkyään naa apà ye anà ndaa yañàsöön ndwà a Nzam!

⁷ Kya be làlàyòb ubwanàbwan mbuul a ndaa ayi: "Mē in'kwen ngyeb wée kà iboon anki", be baar bàkoon ube làlatsüül anki mbar.

⁸ Nton Mwan a mbuur wa nkum a saba. »

*Mbuur anà koo anàkwèkà
(Mlk 3.1-6; Luk 6.6-11)*

⁹ Yesu kàlwomà nde paa, nde kàkyen ndwà a nkoñ aba, waa kabilà kwo.

¹⁰ Akun kàkàl anà mbuur mwey kàkàl anà koo anàkwèkà. Amfarisi bàkwen mufuün Yesu: ba bun'fuul naa: « Nkye un'koon abi akyàpà mbwo mukoor mbuur kila a saba? »

¹¹ Wée nde kafuur naa: « Nà uboo abe, isàkal naa nde we awà un'kòk mwey anà wa ubu uboo a fu kilà a saba, waa nde mpa ukàsaab wa?

¹² Wée mbuur kan'söön un'kòk! Kyakin, mbwo yà mwo mukyer ubwan kilà a saba. »

¹³ Apan nde kàten a mbuur awun naa: « Sen kòò angye. » Nde waa kàsen la, la sye waa làbwen asànaa lumwey.

¹⁴ Amfarisi bàtoo ba, ba bàkàsà nköj nton mutsul mbar naa ba bàyun'dwa aben.

Un'syääł kàsööl Nzam

¹⁵ Mpal kàyöb Yesu ndaa ayin, nde kàlwomà kà ikał akin, baar mböön bàkyer un'lab, waa kàkòor ba banswà,

¹⁶ wée nde katsüñ a ngwal naa ba bàköön akyääh naa nde wà nà.

¹⁷ Kàkyer nde abà nton ndaa akwà kàten ñangööm Yesay ikwe:

¹⁸ « Le un'syääł amē kàsööl mē,

Nkwen Anàbwan amē kàkwen mē musööl, mē in'sàsà Dweelà amē udu a nde, waa nde usàkyääh balàbal akà in'señ.

Mē in'sàsà Dweelà amē udu a nde, nde asàkyääh un'kòön awà an'pà mē akà in'señ.

¹⁹ Nde usàtwal anki an'sye, nde usàsà anki in'kweñ,

akà mbuur mwey usàwem anki ndaa ande kà an'balàbal.

²⁰ Nde usàbööl anki kite a iful anàbööl, nde usàdim anki mwina akalēemà unsinsi.

Nde asàkyer abà tii mpal làsàwal balàbal iboŋ.

²¹ Waa in'seŋ myàsàsà làkyàn a mya kà ikɔb ande.
»

Mfiiin anà mfuur a Yesu
(*Mlk 3.22-30; Luk 11.14-23*)

²² Apan ba bun'twaäl ŋukɔŋ mwey wà ikwàmii anà wàŋkiin. Yesu laa kun'kɔɔr nde, waa kàsèrà musà ndaa anà muman.

²³ In'seŋ a baar myanswà myàkal mubem anà muten naa: « Nkye wà kà mwan a David anki? »

²⁴ Mpai bawem Amfarisi abwey, ba bàten naa: « Mbuur wunà inɔŋà ayiboŋ u mbwo a Belzàbul, mfum a inɔŋà. »

²⁵ Yesu kàyoɔb an'kyàn aba, waa kàten naa: « Imwol kyanswà akyà ifàkaabà kya ŋakwo, ikyer afàpää. Bul làmwey, itàkal ywar làmwey làŋàkaabà la ŋakwo, la làfàtsim anki.

²⁶ Isàkal naa Satanà kan'twey Satanà, nde wàŋakaabà anà nde ŋakwo: apan imwol ande isàtsim aben?

²⁷ Isàkal naa me, me inɔŋà in'kabɔŋà kà ikɔb a Belzàbul, baan abe inɔŋà bàfàboŋ kà ikɔb a nà? Lalan ba ŋakwo bàsàkal atsuül a nsan abe!

²⁸ Wee isàkal naa me inɔŋà in'fàboŋ a Dweelà a Nzam, ikaswanà naa Imwol a Nzam kyàkyàya akà be. »

²⁹ « Itàkal sye naa nkye mbuur mwey kan'kwo ubilà u ndwà a ŋangwal anà ugyɔɔr indiir ande, isàkal naa nde mbuur a ngwal awà nàtun'baïm anki in'siŋ? Ungò akun'baïm in'siŋ, nde kan'kwo ugyɔɔr indiir byanswà u ndwà ande.

³⁰ Mbuur mpa awà anà mɛ, nde kan'kwen anki, mbuur mpa akabòbà anà mɛ, nde wàmupay.

³¹ Undiir awun, mɛ alàkyään naa bàsàdwaäl baar nkul a man'be manswà anà mbɛɛy yanswà, wɛɛ bàsàdwaäl anki nkul a mbɛɛy a Dweelà In'kyɛl.

³² Mbuur asàten ndaa a insoonà a Mwan a mbuur, nde basun'dwaäl nkul. Wɛɛ mbuur asàten ndaa a insoonà a Dweelà In'kyɛl, bàsùn'dwaäl anki nkul u mɛɛn mà itàkal u mɛɛn ama isaya. »

*Un'te anà imbeɲ a wa
(Luk 6.43-45)*

³³ « Isàkal naa un'te wà ubwan, mbeɲ awa ikal ubwan, isàkal naa un'te wà un'be, mbeɲ awa ikal yàmbe. Nton un'te bàfàyòb u mbeɲ awa.

³⁴ Mbil a iyäy! Nkye baar abe asànaa bɛ, bɛ lan'kwo muten ndaa anàbwan? Nton ayà ifàtoo u mun a mbuur, ifàfà u mpem ande.

³⁵ Mbuur anàbwan afàwal indiir anàbwan unsà un'naan ande wanàbwan, wɛɛ mbuur un'be afàwal indiir ibe unsà un'naan ande wube.

³⁶ Waa mɛ, mɛ alàkyään naa: kà ilà' a nsaɲ, baar bàsàsà in'loɔn a ndaa a bunàbun yanswà bàsatɛnà ba.

³⁷ Nton nteen angye ɲakwo isatsüül mbar. »

*Ndööm a impà mwɛy
(Mlk 8.11-12; Luk 11.29-32)*

³⁸ Apan alɔɔŋ a in'kɔɔn amwey anà Amfarisi amwey baten a Yesu naa: « Un'ɔɔŋ, bi ikwen naa ngye iswenj impà mwey. »

³⁹ Nde kafuur naa: « Nköö! a baar abe anà yà inswem yàmuloṃ impà, wɛɛ ba impà asin baman anki, impà nsil kyà ŋangɔɔm Yonas.

⁴⁰ Undiir awun, asanaa Yonas kàkyer nde myäänà in'tär anà mpib tär uboo a dum a nsó a kolàkol, abun sye Mwan a mbuur asàkyer myäänà in'tär anà mpib tär ungyel a mɛɛn.

⁴¹ Ilà a nsan, baar a Ninive bàsàmbarà kusà a baar a nköö! ayi waa bàsafuün, ntɔn baar a Ninive bàbuul mpem aba mpal bàwem ba an'ɔɔŋ a Yonas. Wɛɛ apà, we anà mbuur kan'sóön Yonas!

⁴² Ilà a nsan, mfum un'kaar a Ngyel asàmbarà kusà a baar a ŋàbà, ntɔn nde kàfù'kwel muyàwem an'yeerà a Salɔmun. Waa apà, we anà mbuur kan'sóön Salɔmun! »

*Mfuurà a dweelà a làbe
(Luk 11.24-26)*

⁴³ « Uman naa dweelà a làbe lan'too uboo a mbuur, la lafàkyà nsye a ipɔl mulenj ikal akayóör, la làsàkɔɔn aman,

⁴⁴ laa làten la naa: "Mɛ in'kyer afurà ndwà amɛ kàtoo mɛ." Mpal làtol la, làman la ya yà ipɔl, yàŋàkɔɔm anà yàŋàlɔɔn,

⁴⁵ apan laa làkyà la mukàwal an'dweelà asin nsambwaar man'sóön la unsà ube, laa mabilà ma, mabwaay ma. Möö a mbuur awà laa utay

wa wàṇàsööṇà möö kàkàl nde awà kusà. Ya sye isàkal abà akà nkööl a mbe yi. »

Ngwän anà atɔŋ a Yesu
(*Mlk 3.31-35; Luk 8.19-21*)

⁴⁶ Mpal kàkàl Yesu muyäm a iköŋ a baar, le ngwän anà atɔŋ ande bàkal u nsà, ba bàlenà muyäm anà nde.

⁴⁷ Mbuur mwëy waa kàten a nde naa: « Le, ngwa anà atɔŋ angye bà u nsà anà bàmulenà muyäm anà ngye. »

⁴⁸ Yesu kun'fuur naa: « Maa nà, anà atɔŋ amë bàna? »

⁴⁹ Apan, nde kàsilà kɔɔ udu a alɔŋki ande, waa kàten naa: « Le maa anà atɔŋ amë.

⁵⁰ Ntɔn mbuur wanswà afàlab ukwën a Taaramë awa u du, nde wa un'tɔŋ amë wabaal anà wun'kaar, nde wà maa. »

13

Nsim a un'köön
(*Mlk 4.1-9; Luk 8.4-8*)

¹ Ilä'akin, Yesu kàtoo u ndwà, waa kàkàbwaay ukɔl a ewà.

² Ikoŋ a baar kyàyakwo tsutsu' apà nde, nde kàbilà u bwaar, waa kàbwaay. Un'sen a baar wanswà kàkàl u nkankyel.

³ Nde kàyaäm anà ba indiir mbɔɔn u nsim, waa kàten a ba naa: « Ilä'mwëy, un'köön mwëy kàkyer atoo mukàkɔn mben u ywan ande.

⁴ Umpal kàmwenj nde ya, yar lāmwey lābū'ukol a mbwo: nen a du laa yayi ya, waa yādi ya.

⁵ Yar lumwey lābū'udu a in'kul mpa myākāl anā mēen mbōon. Mbenj yāmen agyāgyā, ntōn mēen mākāl itāānj.

⁶ Wēē umpal kābalā mwaānā, bite waa byākūnā, byāyōm, ntōn bya byākāl anki anā in'swey.

⁷ Yar lumwey lābū'uboo a nsyeenā: nsyeenā yāyel ya, laa yākūūnā ya bite anābwanj.

⁸ Wēē mbenj yumwey yābū'udu a mēen anābwanj, waa byābōr imfā: imwey nkam, kyumwey an'kwem an'syaam, kyumwey an'kwem an'tār.

⁹ Wēy mbuur awe anā an'tsū'awem uwem! »

Ntōn nkye Yesu uyisyāāl nde nsim?

(Mlk 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰ Apan, alōŋki bāyāsin apā nde, waa bun'fuul naa: « Ntōn nkye ayiyāām ngye anā ba u nsim? »

¹¹ Nde kafuur naa: « Bē, bē lākyāwal an'yeerā a inkuu a imfum a du, wēē ba, ba ma bāwēl anki.

¹² Mbuur awe anā undiir, nde bākyer asun'pā, waa nde usākāl abyā mbōon, wēē akā mbuur mpa awe anā wa, bāsālwom itākāl undiir awe nde awā.

¹³ Undiir awun in'fāyāām mē anā ba unsā nsim: Ntōn, ba bāmulerā ukōon aman, anā bāmuleē tsū' ukōon awem anā ukōon ayōb.

¹⁴ Abun, ngōom kātē Yesay wā kan'kwo ntōn ba:

"Be làsàwem ubwanàbwan, wɛɛ bɛ, bɛ làsàyòb anki,
 bɛ làsàler ubwanàbwan, wɛɛ bɛ, bɛ làsàman anki.
 15 Ntɔn mpem a un'sɛŋ awà yàkyàbwà ikwabà,
 ba bàkyàdubà an'tsu' aba,
 ba bàkyàdubà mii aba
 ntɔn mii aba myàkɔ̀n aman,
 an'tsu' aba màkɔ̀n awem,
 mpem aba ikɔ̀n ayòb,
 abun ba bàkɔ̀n abuul mpem, anà mɛ in'kɔ̀n akɔ̀r." »

16 « Wɛɛ akà bɛ, bɛ làbà unsà un'sak, ntɔn mii abɛ myà mutàälà anà an'tsu' abɛ mà muweemà!

17 Ndandaa mɛ alàkyään, anjangoom anà baar a balàbal mbɔɔn balàkwɛn muman ndaa ayà làmanà bɛ yi, wɛɛ ba ya bàsàman anki, muwem ndaa làweemà bɛ yi, wɛɛ ba ya bàsàwem anki. »

Mbuul a nsim a un'kòòn
(Mlk 4.13-20; Luk 8.11-15)

18 « Mpalabà, làwem mbuul a itim a un'kòòn.

19 Isàkal naa mbuur kan'wɛm ndaa a Imwol, wɛɛ nde ya uyòbà anki, imenà naa mbuur un'be kan'yà anà kan'lwom ndaa bàkòn u mpem ande. Nde wà asànaa mbeŋ yàbù ukɔl a mbwo.

20 Baar bumwey bà asànaa yar a mbeŋ alà làbù u mɛɛn a in'kul, wà mbuur kan'wal Ndaa agyàgyà unsà un'sak.

21 Wɛɛ uboo ande in'swey myatey, nde wà mbuur a ansɔ̀nà: isàkal naa lingyoomà lan'yà itàkal nkwaan ntɔn Ndaa, laa ubwà nde.

²² Mbeɲ ayà bàkòn uboo a nsyeenà, yà asànaa mbuur kan'wem Ndaa, wɛɛ nkyàn a indiir a mɛɛn mà anà ndɛb a in'naan laa ikuùhà bya Ndaa, waa ya mpa ibor imbeɲ.

²³ Yar bàkòn u mɛɛn anàbwan, là baar bàfàwem Ndaa anà bàfàyob ya. Apan ba bàfàbɔr mbeɲ: amwey nkam, bumwey an'kwem an'syaam, bumwey an'kwem an'tär. »

Nsim a un'leɲ un'be

²⁴ Yɛsu kàfatɛɛl nsim asin: « Imwol a du kya asànaa mbuur mwey kàkòn imbeɲ anàbwan u ywan ande.

²⁵ Wɛɛ utaan bàkal baar muböön, un'yiin ande waa kàyi, waa kàkòn iteerà uboo a blɛ, laa kàkyen nde.

²⁶ Mpal làyɛl blɛ anà imfà byàsɛmà bya mutoo, iteerà sye waa byàyàsenà mbwo mwey anà bya.

²⁷ Asyàäl a ɲaywan bayi mukun'fuul naa: "Nkum, nkye kà imbeɲ anàbwan anki ngye kàkòn u ywan angye? Wɛɛ iteerà binà byan'fà ken?"

²⁸ Nde kafuur naa: "Un'yiin mwey kàkyer abun." Asyàäl waa bun'fuul naa: "Nkye ngye akyàkwɛn naa bi ikàlwom bya?"

²⁹ Nde katen a ba naa: "Aay, manà bɛ làyàkàtsuum blɛ mbwo mwey anà iteerà.

³⁰ Làwɛy bya byàbyeel byàyɛl mbwo mwey tii u panà abwo bya. Mpal ayin mɛ in'sàtɛn a abweel naa: Tàlálwoomà iteerà, làbām bya ibiɲ ntɔn musà bya mbaa. Ungo, làbwe imfà, làsi blɛ unsà ikor amɛ." »

*Nsim a imbenj ikikye**(Mlk 4.30-32; Luk 13.18-19)*

³¹ Yesu kafateel nsim asin naa: « Imwol a du kyà asanaa mbuur mwey kan'wal imbenj ikikye anà kan'kon kya u ywan ande.

³² Imbenj aki kyà imbenj mwey kyan'söön ukye uboo a mbenj yanswà. Wée kya isàyel, kya ifàbulà un'te mwey wà kolàkol. Apan, nen a du iyàton an'yaab aya kan'kokà a wa. »

*Nsim a ful**(Luk 13.20-21)*

³³ Yesu kafateel nsim asin naa: « Imwol a du kyà asanaa ful kawel un'kaar mwey ana kabuina nde anà an'koob an'tär mà mfufu a mampà. Ungö apan mfar yanswà waa yàful. »

*Nton nkye Yesu kàisyäälà nde nsim mböön**(Mlk 4.33-34)*

³⁴ Ndaa ayin yanswà Yesu ba ya kakyäänà u nsim, akà ndaa mwey yatey kàteenà nde anà ba uköön nsim,

³⁵ nton ndaa ayà kàten ngangööm ikwe:
« Mè in'sàduub mun amè mutà nsim,
mè in'sakyaän indiir anàyee semà bàkyer mæn.
»

Mbuul a nsim a iteera

³⁶ Apan Yesu kasawey ikonj a baar, waa kakyen ndwà. Alonki ande basin apà nde, waa baten a nde naa: « Ibuul nsim a iteera uboo a ywan. »

³⁷ Nde kafuur abà: « Mbuur afàkon imbenj anàbwan, Mwan a mbuur,

³⁸ ywan là mēen mà, imben anàbwan bà baan abà uboo a Imwol, iteera ikaswanà baan a Mbuur un'be.

³⁹ Nankir kàkòñ iteera wà ilen, mbweel a imben yà ntsüü' a mēen mà, wē abweel bà akyeey.

⁴⁰ Abun, asànaa bàfàtsuum iteera ntòn musà bya mbaa, ya sye isàkal abwey u ntsüü' a mēen:

⁴¹ Mwan a mbuur asàtòm akyeey ande mulwom uboo a Imwol ande, ndaa yanswà ifàsiinà baar mukyer ube anà baar bàfàyweer ndaa a mbe,

⁴² waa bàsàtòm u yaan a mbaa. Akun ntsü' isàkal ilel anà nkwoor a an'din.

⁴³ Apan, baar a balabal basatà in'nyäñ uboo a Imwol a Taaràba asànaa taan. Wey mbuur awe anà an'tsü' awem uwem! »

Undiir a ntal anàyeey anà làper

⁴⁴ « Imwol a du kyà asànaa undiir a ntal wànyàyeey u mēen uboo a ywan làmwēy, waa mbuur mwēy kàmēn wa: nde kan'fàyeey wa. Unsà un'sak, nde waa ukyà, uyalà indiir ande byanswà ntòn musom ywan alá. »

⁴⁵ « Le, Imwol a du kyan'kwo ifàkal asànaa un'teel a an'yà ayilen mper anàbwan.

⁴⁶ Utaan kàmēn nde làper làmwēy làntal a kolàkol, nde kàkàyalà indiir ande byanswà ntòn musom làper alá. »

Nsim a an'tey

⁴⁷ « Imwol adu kyan'kwo bàfàsi anà an'tey mwēy ban'tòm kà ewà anà man'siim nsó'a ifà ifà.

⁴⁸ Ma isà̀yɔl, alɔ̀ɔb waa bànaan ma u nkankyel, waa bàbwaay, bàsà nso`anà̀bwan uboo a un'lwaj, waa bàpiy indiir ikɔ̀ɔn ndoɔ.

⁴⁹ Ya sye isàkal abun u ntsuù a mɛɛn: akyeey bàsà̀yà nton mukaab baar abe anà baar a balàbal,

⁵⁰ waa bàsà̀tɔm baar abe u yaan a mbaa. Akun ntsu isàkal ilel anà nkwoor a an'din. »

In'naan akuin anà myà itaan

⁵¹ Abun, Yesu kafuul naa: « Nkye be, be làkiyòbà indiir abi byanswà? » Ba bàfuur naa: « Ɛɛ »

⁵² Nde kakyään naa: « Lalan, un'lwaj a un'kɔɔn wanswà kan'wal an'yeerà unsà Imwol a du, asàkal asànaa ɲandwà mwey afàwal indiir akuin anà byà itaan uboo a un'naan ande. »

Baar a Nasàler ban'ton musà làkwikilà amu Yesu

(Mlk 6.1-6; Luk 4.16-30)

⁵³ Mpal kàmay Yesu muten unsà nsim, nde kàlwomà kà ikal àkin.

⁵⁴ Apan nde kakyen nsi ande, waa kàlwajà u ndwà a nkoɔ a Ayudà aba. Baar bàkal pa bàkyer abem, waa bàtɛɛnà naa: « An'yeerà ande amà anà impà abi byan'fà ken? »

⁵⁵ Nkye nde kà mwan a sharpantye anki? Nkye ngwàn ande kà Malye anki? Nkye Zyak, Yɔsefi, Simɔn anà Yude kà atɔɔ ande anki?

⁵⁶ Nkye ampään ande banswà kà bà uboo a bi anki? Ikɔ̀ɔb aki kyanswà, nde kya kyan'fà ken? »

⁵⁷ Lalan mpa bàsi ba làkwikilà amu nde. Yesu waa kàtèn a ba naa: « Nangoom wanswà bàfun'bey u nsi ande anà u ywar ande. »

⁵⁸ Apan, Yesu kàsàkyer anki impà mböön u bul alan, ntön nköön a làkwikilà aba.

14

Ukwà a Ywan (Mlk 6.14-29; Luk 9.7-9)

¹ Utaan alan, Elodi, kuvernöör a Ngalilè, kàwem nde làkoo a Yesu,

² nde kàtèn a asyàäl ande naa: « Wawey Ywan Un'duüimà kan'wiyà uboo a aku! Undiir awun awà nde anà iköb mukyer impà! »

³ Yàmenà naa Elodi kàsweñ baar mukor Ywan, mukun'bām dwaan anà mukun'biil u bōlokā. Ntön kàwèl nde Ilodyas, un'kyay a un'tōñ ande Filipino.

⁴ Ntön Ywan kàtēnà a nde naa: « Ikwe anki naa ngye un'wèl un'kyay! »

⁵ Itàkal naa Elodi kàkwen mudwa Ywan, nde kàtiinà un'señ a baar bōomà ntön ba Ywan bàfun'walà asānaa nangoom.

⁶ Apan, kilā a un'kyom a mböör a Elodi, mwan a Elodyadi wà un'kaar kàyàkyen kusà a baar kàbel nde, un'sak laa kàwèl wa Elodi.

⁷ Undiir awun, kàdi nde kyañ mukun'pà undiir wanswà kalun'lōöm nde.

⁸ Apan, u nswēñ a ngwāñ, nde kàtèn a Elodi naa: « Mpe un'tswe a Ywan Uduüimà, apà, udu a làlōñà! »

⁹ Mfum kàwem ngyeb ntòn ya. Wée ntòn kyàn ande anà baar kàbel nde, nde kàswen naa bun'pè wa.

¹⁰ Nde kàtòim baar mukàtsul Ywan un'tswe u bɔlɔkà.

¹¹ Ba bàtwaäl un'tswe a Ywan udu a lálɔ̀nà, waa bàpè wa akà mwan un'kaar, nde waa kàsyen wa akà ngwàn.

¹² Alɔ̀nki a Ywan laa bàyi ba muwal ndom ande, waa bàkàdyee ya. Ungó ba bàkàkyään Yesu ndaa ayi.

Yesu kan'dii baar isii a nsaab tyeen

(Mlk 6.30-44; Luk 9.10-17; Ywn 6.1-14)

¹³ Mpal kàwem Yesu làsanj alá, nde kàlwomà kà ikal akin, kàbilà u bwaar, waa kàkyen ikal a mpey. In'sen a an'bul myàyòb mya, fà an'bul aba, ba bun'làb kà in'kol.

¹⁴ Mpal kàtoo Yesu u bwaar, nde kàmèn ikòj a baar, laa kameèn nde ngyeb a kolàkol, waa kàkòor an'too aba.

¹⁵ Mpal làbu sisye, alɔ̀nki bàsin tsùtsu' apà nde, waa bàtèn a nde naa: « Ikal ki kyà ipòl, taan sye lan'kyà itaan. Apay baar bàkyen ba ñakwo bàkàsom isa adyà kan'bul. »

¹⁶ Yesu kafuur naa: « Ba mfun akyà yatey, lape isa adyà be ñakwo! »

¹⁷ Wée ba bàtèn a nde naa: « Apà bi ibye anà mampà an'tyeen anà nsò'yweel mpèl. »

¹⁸ Nde kàtèn naa: « Lan'twaäl abyà kà. »

¹⁹ Apan, ungó muswanj ikòj a baar mubwaay udu a in'lenj, nde kàwèl mampà aman man'tyeen

anà nso' yàyweel, kàler u du, waa kàsaak bya. Ungö, nde kàtsütsul mampà, waa kàpe ma akà alonki, ba waa bàkàkàb ma akà ikonj a baar.

²⁰ Baar banswà waa bàdi, waa bàyüür. Ba bàsyen in'lwanj kwem anjiyweel myànàyol a itiir byasal.

²¹ Baar bàdi bàkàl isii a abaal nsaab tyeen, ukoon atanj akaar anà baan.

Yesu wàmuyikya udu a an'dà

(Mlk 6.45-52; Ywn 6.15-21)

²² Apan sye, Yesu kàswen alonki mubilà u bwaar ntòn ba bàfwel u sim, mpal usàpay nde in'sen.

²³ Ungö kàpay nde ikonj a baar, nde kàbeenà udu a mōnj ntòn mukayamà u mpey. Nde kàkàl kwo anàyen tii u sisye.

²⁴ Bwaar làkàl lan'tol kwel a mēen, ibo a an'dà byàkàl muyisiinà la ntòn un'pob káyee lisà.

²⁵ Tsütsu' a taantyà, Yesu kàkyen udu a an'dà mper akà ba.

²⁶ Umpal bun'men ba wàmuyikya udu a an'dà, alonki bàkyer atēer, waa bàtēenà naa: « Wà un'sonà! » Unsà boomà lanswà, ba bàsi in'kwen.

²⁷ Wēe apan, Yesu kàten a ba naa: « Lasi un'kana. Wà mē, twon lan'man boomà! »

²⁸ Petlà kàten a nde naa: « Mwol, kya isàkal ndandaa naa wà ngye, nswen mē in'yi akà ngye udu a an'dà. »

²⁹ Yesu kun'fuur naa: « Yà! »

Petlà waa katoo u bwaar, waa kàkyen udu a an'dà mper kàkàl Yesu.

³⁰ Wɛɛ umpal kàmen nde un'pob a ngwal, bɔɔmà làkyer un'kaar. Nde kàsemà muminà uboo a an'dà, waa kàsi in'kwerɛ naa: « Mwol, an'tsu' mɔɔ! »

³¹ Apan, Yesu kàsilà kɔɔ, kun'tɛ mpi, waa kàten a nde naa: « Mbuur a làkwikilà a ikikye! Nton nkye asi ngye nkyeer? »

³² Umpal bàbilà ba u bwaar, un'pob waa kànye.

³³ Abun, baar bàkal uboo a bwaar bàbu' an'kɔm kusà a Yesu, waa bàten a nde naa: « Ndandaa, ngye awà Mwan a Nzam! »

*Yesu kan'kɔɔr abey u Ngenesàler
(Mlk 6.53-56)*

³⁴ Ungò bàsabà ba ewà, ba bàtɔl u Ngenesàler.

³⁵ Baar a mper ayin bun'yob ba, ba bàpay làsan mper yanswà, waa bun'twàlà abey banswà.

³⁶ Ba bun'bɔɔnà naa nde kape mbwo ba bàbà itàkal làpan a ipfey ande mpel. Abun, baar bàtɛɛ kya mpi bàkyer akɔɔrà.

15

*An'lonɛ nton nkääl
(Mlk 7.1-13)*

¹ Apan, Amfarisi anà alɔɔɛ a in'kɔɔn bàfu' Yelusàlem, bàyi akà Yesu, waa bun'fuul naa:

² « Nton nkye alɔɔki angye bàfàbey ba nkääl abi? Nton ba bàfàywey anki an'kɔɔ mpal bàfàdyà ba. »

³ Nde kafuur naa: « Atɔl bɛ, nton nkye làfàbey bɛ nswɛɛɛ a Nzam nton nkääl abɛ?

⁴ Ntɔn Nzam kàtɛn naa: "Sà làkoo akà taaràṇà anà akà ngwa", anà: "Mbuur asàkuül taarànde anà ngwàṇ, bàkyer asun'dwa."

⁵ Wɛɛ bɛ, bɛ làfàtɛn naa: "Mbuur wanswà afàtɛn a taarànde itàkal a ngwàṇ naa: Undiir in'lapà mɛ, mɛ wa in'kyàpà akà Nzam",

⁶ mbuur awun, nde kun'kōmà anki taarànde." Abun, bɛ làkyàpiy Ndaa a Nzam, ntɔn nkàäl abɛ.

⁷ Baar a mpem yweel! Yɛsay wɛ anà ibōṇ kàtɛ nde ngɔɔm ntɔn bɛ, mpal kàtɛn nde naa:

⁸ "Un'sɛṇ wà afan'pà làkoo a mun, wɛɛ mpem awa yà ukwel anà mɛ.

⁹ Ngyamàkà bàfan'sà ba yà bunàbun, ntɔn ndaa bàfàlɔṇ ba, yà ndaa a imbuur mpel." »

Indiir ifàbuul mbuur ṇingyäy
(Mlk 7.14-23)

¹⁰ Apan,Yɛsu kàbɛl ikōṇ a baar, waa kàtɛn a ba naa: « Làwɛm anà làyɔb!

¹¹ Kà indiir byàfàbilà u mun a mbuur byàfun'buul ṇingyäy anki, wɛɛ indiir byàfàtoo u mun byàfun'buul ṇingyäy. »

¹² Apan, alɔṇki bàyi akà Yɛsu, waa bàtɛn a nde naa: « Nkyɛ ngyɛ akyàyɔb naa Amfarisi bàwɛm ba ndaa ayi, ya yapɛ mpay? »

¹³ Nde waa kàfuur naa: « Kite kyanswà mpa kàkōṇ Taaràmɛ awà u du, bàkyer asàtsuum kya.

¹⁴ Lawey: ba bà ikwàmii bàyisyeṇ ikwàmii bumwey! Isàkal naa ikwàmii wàmuyisyeṇ ikwàmii wumwey, ba bàbööl bàkàbwà u fu. »

15 Petolà kàwèl ndaa, waa kàten a nde naa: « Ibuul nsim ayi. »

16 Yesu kàten naa: « Nkye anà bɛ, bɛ sye un'yenà watey?

17 Nkye bɛ làyòb anki naa undiir wanswà afàbilà u mun, afàlyan uboo a an'bal, ungo waa bàkàpiy u kàbenà?

18 Wɛɛ ndaa ifatoo u mun ifàfà u mpem, ya ifàbuul mbuur ngingyây.

19 Ntɔn an'kyân an'be, ndwää a baar, inswem, ipasàsɛ, kub, imbal ibe, ntwee byàfàfà u mpem.

20 Le, byabi byà indiir byàfàbuul mbuur ngingyây! Wɛɛ mudyà ukɔɔn aywab mpin ifàbuul anki mbuur ngingyây. »

Un'kaar mpa awà un'yudà
(Mlk 7.24-30)

21 Ungo apan, Yesu kàlwomà paa, waa kàkyen itiir a nsi a Tir anà kyà Sidɔn.

22 Waa le, un'kaar mwɛy un'nsi Kanana kàfù ntsu' ayin, waa kàsi in'kwɛɲ: « Mwol, Mwan a David, nsyääm! Mwan amɛ wà un'kaar we anà unsɔɲà mwɛy afun'sà lingyoomà mbɔɔn. »

23 Wɛɛ Yesu kun'fuur anki akà ndaa mwɛy. Alɔɲki ande laa bàsin ba, waa bun'lòòm naa: « Un'boɲ, ntɔn nde wàmuyilab bi anà in'kwɛɲ ande. »

24 Yesu kàfuur naa: « Mɛ, mɛ ban'tòim akà in'kɔk a Isàlɛl myànàdiimà mbwo mpɛl. »

25 Wɛɛ un'kaar awà kàyàbwà an'kòim kusà a nde, waa kàten naa: « Mwol, yambay! »

²⁶ Yesu kàfuur naa: « Ubwanj batey muwal mampà a baan anà mutoom ma akà bibaan a mbwà. »

²⁷ Un'kaar awà kàfuur naa: « Inye, ndandaa Mwol, wée mbwà sye ifàdyà mfür ifabwà u ngyel a mesà a nkum aba. »

²⁸ Apan, Yesu kun'fuur naa: « Jo un'kaar! Làkwikilà angye là làkolàkol! Wey ya ikal asànaa ikwen mpem angye. » Taanj nsil alan, mwan ande waa kàkòrà.

Yesu kan'kòor abey mboon

²⁹ Fà apan, Yesu kàyikyenà kà un'kòol a ewà a Ngalile. Nde kàlär udu a mɔŋ, waa kàbwaay.

³⁰ Baar mboon bàyàkòŋ apà nde, waa bàtwäälà ikar, ikwàmii, aŋatoo, nkiin, anà abey asin bàmboon. Ba batöölà kà in'kol a Yesu, nde waa kàkòrà.

³¹ Baar bàkyer abem mpal bàmen ba naa nkiin ban'sà ndaa, aŋatoo ban'kòrà, akyeen a ibweel ban'dyäär, ikwàmii ban'man. Waa bàsemà mukòimà Nzam a Isàlel.

*Yesu kan'dii isii a baar nsaab nà
(Mlk 8.1-10)*

³² Yesu kàbel alonki ande, waa kàtèn a ba naa: « Mpem amɛ yan'kyeer ntɔn baar bà, ntɔn njàbà byan'kwo ilà itär abà ba anà mɛ apà. Wée ba, ba undiir adyà watey. Mɛ in'kwen anki mukapay anà ngyal, manà ngwal aba ikàwà u mbwo. »

³³ Alonki bun'fuul naa: « U nsye a ipol yi bi mampà ifà ken mudii un'kàbo a baar a tub awà? »

³⁴ Yesu kafuul naa: « Be làbye amà mampà an'kwe? » Ba bàfuur naa: « Nsambwaar anà binsó'imwey. »

³⁵ Apan, nde kàsweŋ ikōŋ a baar mubwaay u mēen.

³⁶ Nde kàwēl mampà aman mà nsambwaar anà nsó, kàkōimà Nzam, kàtsul ma, waa kàpē alonki mukab akà baar banswà.

³⁷ Ba banswa waa badi, waa bàyüür. Ba bàsyen in'lwāŋ nsambwaar myàŋàyol a itsu'byàsal.

³⁸ Baar banswà badi bàkal isii a nsaab nà, ukōon atan akaar anà baan.

³⁹ Ungó kàpay nde ikōŋ a baar, Yesu kàbilà u bwaar, waa kàkyen itiir a nsi a Makadan.

16

Amfarisi anà Asadusi ban'lòm idiim

(Mlk 8.11-13; Luk 12.54-56)

¹ Amfarisi anà Asadusi bàyi akà Yesu ntōn mukun'lee untaam. Ba bun'lōm idiim mwey kyan'fà du.

² Nde kafuur naa: « Umpal làfàkàminà taan, be làfàten naa: "Du làyàkal ubwan ntōn la là làtsōō." »

³ Ututu naa: "Mbul akyer anō ḡàbà, ntōn du lan'yeen." Be, be làyōb nà musyeebà mpel naa du lye aben, wēē idiim a an'taan be làkwo anki muyōb bya!

⁴ Nkōōl a baar abe anà yà inswem yàmuloḡm idiim. Wēē akà idiim asin bàsun'pà anki, idiim nsil kyà Yōnas. » Nde laa kàsawey nde, waa kàkyen.

Ful a Amfarisi anà Asadusi

(Mlk 8.14-21)

⁵ Mpal bàsabà alonki u sim lumwey, ba bàkyarà mpiim muwal mampà.

⁶ Yesu kàten a ba naa: « Làkàl kà igyeeṅ nton ful a Amfarisi anà Asadusi! »

⁷ Alonki bayweera aba: « Nton bi mampà iwel anki. »

⁸ Wée Yesu kàmen nde an'kyān aba, nde kàten a ba naa: « Baar a làkwikilà a ikikye, nton nkye làkayweera be nton làkōōn be mampà? »

⁹ Be ṅatàyōb anki? Be làfàkayōbā anki mampà an'tyeen nton nsaab tyeen, anà in'lwan in'kwe be làsyen?

¹⁰ Itàkal mampà nsambwaar nton nsaab nà, anà in'lwan in'kwe be làsyen?

¹¹ Be làkōōn akayōbā aben naa kà nton mampà anki in'teenà me a be naa: Làkàl kà igyeeṅ nton ful a Amfarisi anà Asadusi! »

¹² Apan, ba bàyōb naa nde kàteenà anki a ba mukal kà igyeeṅ nton ful a mampà, wée nton an'loōṅ a Amfarisi anà Asadusi.

Petlā kan'ten naa Yesu wà Mwan a Nzam

(Mlk 8.27-30; Luk 9.18-21)

¹³ Umpal kàkōlā nde kà itiir a nsi a Sezare u Filipe, Yesu kàfuul alonki ande naa: « Baar bàfàten naa Mwan a mbuur wa nà? »

¹⁴ Ba baten naa: « Nton bumwey, Ywan Un'duūimā, bumwey naa Eli, bumwey naa Yelemya, taan lumwey naa umwey uboo a aṅangōm. »

¹⁵ Nde waa kàten a ba naa: « Atol be, be làfàten naa me in'wà nà? »

¹⁶ Simòn Petolà kàfuur naa: « Ngye, Ngye awà Klistò, Mwan a Nzam a mǝǝ. »

¹⁷ Apan, Yesu waa kun'kyään naa: « Un'sak akà ngye Simòn, mwan a Yonas, ntòn kà ngye ñakwo anki an'yòb ya, wɛɛ Taaràmɛ awà u du kàmayɔɔb.

¹⁸ Waa mɛ, mɛ akyään naa ngye awà nkɔŋ, udu a nkɔŋ ayi mɛ in'sàtɔŋ Iköön amɛ, ngwal a ukwà isakal anki anà iköb udu a kya.

¹⁹ Mɛ in'sapà nsab a Imwol a du: Undiir wanswà asàbàim ngye u meen, wa sye asakal wàñàbàim u du, undiir wanswà asàtsuun ngye u meen, wa asakal wàñàtsuun u du. »

²⁰ Apan, Yesu kàsweŋ alɔŋki ande a ngwal naa ba bàkɔɔn akyään baar naa nde wà Klistò.

*Yesu kan'kyään nkweel anà ngwiiyà ande
(Mlk 8.31-9.1; Luk 9.22-27)*

²¹ Fà taan alan, Yesu kàsɛmà muswan alɔŋki ande naa yan'kwo naa nde ubeenà Yelusàlɛm, ukàman mpay mbɔɔn kà an'kɔɔ a andweer, a amfum a angan anà mà alɔɔŋ a Un'kɔɔn. Ba bàkyer akun'dwa, wɛɛ kà ilà kyàtär nde akyer asàwiya.

²² Petolà kun'bel ukɔl, waa kàsɛmà mukun'ñän anà muten naa: « Mwol, Nzam akyer ayabay, ndaa ayi iyabweel anki! »

²³ Wɛɛ nde, kabulà nde, waa kàten a Petolà: « Kyà kunà, Satanà! Lwomà apà mɛ pà! Ngye

awà kyà u mbwo amɛ, ntɔn an'kyàn angye kà mà an'kyàn a Nzam anki, wɛɛ mà baar. »

²⁴ Apan, Yesu kàtɛn a alɔŋki ande naa: « Isàkal naa mbuur akwen mukan'lab, wɛy nde ukɔɔb mɔɔ ande ŋakwo, uwel kulunsi ande, wɛy nde kan'lab.

²⁵ Ntɔn mbuur usàkwen mutswà mɔɔ ande, wa asàkyà bwà. Wɛɛ mbuur usàpiy mɔɔ ande ntɔn mɛ, nde asàtswà wa.

²⁶ Bweel nà mbuur usàkal abà, itàkal naa nde kan'wal meen aŋukiinà, wɛɛ mɔɔ ande ukyà bwà? Itàkal naa undiir nà wà ndɔŋ mbuur kan'kwo mupà ntɔn musom mɔɔ ande?

²⁷ Ntɔn Mwan a mbuur asàya unsà làkoo a Taarànde anà akyeey ande, apan nde asàfuur akà mbuur mbuur asànaa yàkal nsyaäl ande.

²⁸ Mɛ, mɛ alàkyään ndandaa naa amwey uboo a baar bà pà bàsàkal aŋàkwà anki kusà muman Mwan a mbuur wàmuya unsà imwol ande. »

17

Nsɔɔmà a Yesu (Mlk 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Ungò a ilà'isyaam, Yesu kàwel Petlà, Zyak anà un'tɔŋ ande Ywan, nde kasyen u mpey udu a mɔŋ mwey wàbwelàbwel.

² Nde kàsɔɔmà ifà u mii aba: ntabwey ande yàkal munyän asànaa taan, ipfey ande byàbulà byà tsek tsek asànaa peela.

³ Kà imbuirà, alonki bataär bàmen Mose anà Eli bàmuayäämä anà nde.

⁴ Petolà kàten a Yesu naa: « Mwol, yan'söön ubwan bi mukal apà. Kya ngye asàkwen, me in'toñ nten, nten tar: mwey nton ngye, mwey nton Mose, mwey nton Eli. »

⁵ Mpal kàkal nde mutëenà, tööb a unyän laa lafwee la. Ndaa yàtoo uboo a tööb alan, waa yàten naa: « Wawà, Mwan amë, nkwen amë, mpem amë yanswà ye amu nde. Lun'wem! »

⁶ Mpal bàwem alonki ndaa ayi, ba bàmen bõomà mbõon, waa bàbü'banàtsüüm.

⁷ Yesu kàsin tsütsü'apà ba, kabä, waa kàten naa: « Lámbarà, twon lan'man bõomà. »

⁸ Apan, ba bàsuub un'tswe, ba bàfàman anki mbuur asin, nà Yesu ñakwo mpel.

⁹ Mpal bàkal ba muyàtyà u mōñ, Yesu kaswen naa: « Iman mii ki, twon lan'kyään kya mbuur asin tii umpal usàwiyà Mwan a mbuur kà ukwà. »

¹⁰ Ungö apan, alonki bàfuul Yesu naa: « Nton nkye alōñ a in'koon bàten ba naa Eli atwab atàya? »

¹¹ Nde kafuur naa: « Yà abun naa Eli atwab atàya nton mulon ndaa yanswa. »

¹² Wëë me, me alàkyään naa Eli wa kàkyàya itaan, wëë baar bun'kyey anki, ba bun'kyer ndaa yanswà ayà bàkwen ba. Ba Mwan a mbuur sye bàsun'tà an'kaal. »

¹³ Abun, alonki bàsii naa nde akatëenà nton Ywan Un'duüimà.

Yesu kan'kɔɔr mwan ikwànkaaŋ

¹⁴ Utaanɔ báyàkɔlà ba kà ikal kàkàl un'seŋ a baar, mbuur mwɛy káyàbwà an'kòim kà in'kɔl a Yesu,

¹⁵ waa kun'bɔɔn naa: « Mwɔl, un'wem ngyɛb mwan amɛ, nde afikwà nkaanɔ anà afiman mpay mbɔɔn. Mbalà mbɔɔn nde afàbwà u mbaa itàkal kan'da.

¹⁶ Mɛ amun'pà akà alɔŋki angye, wɛɛ ba bàsàkwo anki mukun'kɔɔr. »

¹⁷ Mufuur, Yesu katen naa: « Làfuun a làbe anà làkɔɔn làkwikilà! Tii mpal nà in'sàkalà mɛ anà bɛ? An'taan an'kwe in'sakanà mɛ mpem ntɔn bɛ? Lan'twàäl awà pà mwan awun. »

¹⁸ Apan Yesu kàsweŋ unsoŋà mutoo, wa waa kàtoo u mwan awun. Taan nsil sye alan mwan awun laa kàkɔɔrà nde.

¹⁹ Apan, alɔŋki bayasin tsutsu' apà Yesu, waa bun'fuul naa: « Ntɔn nkye mpa ikwe bi mubɔŋ unsoŋà awunà? »

²⁰ Nde kàtɛn a ba naa: « Ntɔn làkwikilà abɛ là ikikye. Kyakin mɛ, mɛ alakyaän ndandaa: isakal naa bɛ làbye anà làkwikilà asànaa imbeŋ a ndɔŋ, bɛ lan'kwo làtɛn a mɔŋ wà naa: "Lwomà pà, kyen kàbù'kuna", wa sye akyer akya. Akà undiir mwɛy watey asàkal mpay akà bɛ.

²¹ [Unsoŋà a tub awà kan'kwo mutoo unsà ngyamàkà anà nkin a isa. »]

Yesu kan'fàkyään nkweel anà ngwiya ande

²² Mpàl bàkal ba mufurà Ngàlile, Yesu kàtɛn a ba naa: « Mwan a mbuur bàkyer ayun'yalà kà an'kɔɔ a baar,

²³ laa bàsun'dwa ba, we kà ilà'kyàtār, nde akyer asàwiya. » Alonki bàwem ngyeb mboon.

Mfiiür a iter a ndwà a Nzam

²⁴ Mpal bàyàkolà ba Kapernawum, afiiür a iter a ndwà a Nzam bàyi akà Petolà, waa bun'fuul naa: « Nton nkye Un'loon abe mpa ufàfur nde iter a ndwà a Nzam? »

²⁵ Petolà kafuur naa: « Ee, nde akyer afàfur. » Mpal kàbilà Petolà u ndwà, Yesu kadi nsweel, waa kun'fuul naa: « Simon, an'kyan angye mye aben? Amfum, a meen un'laam itakal iter bàfawal akà na? Akà baan aba lee akà angyey? »

²⁶ Petolà kafuur naa: « Akà angyey. » Yesu naa: « Abun, baan a ndwà mwo batey.

²⁷ Itakal abwey, mukoon adwa làkwikilà aba, kyen kà ewà, toom ndob angye. Nso'atàtweb asiim ngye, duub mun awa, ngye ayàman iter a ngim, wal kya, ape nton bi bàbööl. »

18

*Mbuur a kolàkol uboo a Imwol a du
(Mlk 9.33-37; Luk 9.46-48)*

¹ Utaan alan, alonki bàsin tsutsu' apà Yseu, waa bàten a nde naa: « Abun, nà awà kolàkol uboo a Imwol a du? »

² Yesu kabel mwan mwey, kun'si uboboo a ba,

³ waa kàten naa: « Ndandaa me alàkyään, isakal naa be lasooma, anki anà lakoon abulà asanaa baan, be lasabila anki kà Imwol a du.

⁴ Lalan, mbuur wanswà asakal anà làböön, nde asakal wàkolàkol kà Imwol a du.

⁵ Mbuur awal mwan mwëy asànaa wunà kà ikòb amë, nde kan'wal më ñakwo. »

Igyεεη a ngwal

(Mlk 9.42-48; Luk 17.1-2)

⁶ « Wëe mbuur wanswà asiinà umwëy uboo a bibaan ban'sà làkwikilà, bā amu më mubwà kà ube, yan'söön ubwan aka nde naa bun'baïm nkòñ a kolàkol u bway, waa bun'toom kà indubà a an'dà.

⁷ Ngyeb akà mëen ntòn ndaa yanswà ifàsyen baar mukyer ube! Ya ifàkoon anki, wëe ngyeb akà mbuur awà mbwo ayà ifàyà ndeb!

⁸ Isàkal naa koo angye itàkal làkol angye làfasyen nkuur unsà ube, tsul la anà piy la ukwël. Ntòn yan'söön ubwan naa ngye abilà du a Nzam làkol làmwëy itàkal koo làmwëy, akwànaa ngye mukal amà an'koo an'mööl itàkal in'kol myeel, waa batoom u mbaa a mbul a in'tye.

⁹ Isàkal sye naa dii angye làfasyen nkuur unsà ube, kwool la, toom la ukwël. Ntòn yan'söön ubwan naa ngye abilà du a Nzam dii làmwëy akwànaa ngye mukal amyà mii myeel, wëe batoom u mbaa a mbul a in'tye.

¹⁰ « Twon lan'bey akà umwëy uboo a bibaan bi, ntòn më, më in'ten a bë naa u du akyeey aba bànàmbar taan lanswà kusà a Taaràmë awà u du.

¹¹ [Ntòn Mwan a mbuur kàyi muyàtswà mōō a baar bàdiimà mbwo. »]

Un'kòk kàdiimà anà kàfàmèna

(Luk 15.3-7)

12 « An'kyän abe mye aben? Isàkal naa mbuur mwey we amyà in'kòk nkam, wée umwey udiimà, nkye nde usàwey anki in'kòk an'kwem wà anjwà myumwey u mɔŋ ntɔn mukàlɛŋ un'kòk mwey kadiimà wà?

13 Ndandaa mɛ alàkyään, isàkal naa nde kan'man wa, nde ayàkal unsà un'sak anàsòòhà ntɔn wa, akwànaa ntɔn an'kwem wà anjwà mpa myàdiimà.

14 Abun sye, Taaràbe awà u du akwen naa umwey uboo a bibaan bi ukɔɔn adiimà.

Ube a un'tɔŋ

15 « Isàkal naa un'tɔŋ angye kàmakyer ube, kyen kun'mɛn, kun'mɛɛy ube kan'kyer nde. Isàkal naa nde kan'kyey, ngye an'fuur itɔŋ abe.

16 Wée isàkal naa nde kawem anki, syen mbuur mwey itàkal baar bɔɔl, ntɔn ndaa yanswà ikàl anàlɔɔn u mun a ambàl abɔɔl itàkal atàr.

17 Isàkal naa nde ba kawem anki, kasaam ya kà Ikòòŋ. Isàkal naa nde kan'tɔn muwem Ikòòŋ, wey nde ukàl akà ngye asànaa mbuur mpa awà un'yudà itàkal un'fùür a iter.

18 « Ndandaa mɛ alàkyään: undiir wanswà làsàbàim be u meen, wa asàkal wàŋàbàim u du. Undiir wanswà làsàtsuun be u meen, wa asàkal wàŋàtsuun u du.

19 « Mɛ, mɛ in'fàlakyään naa isàkal naa baar abɔɔl uboo abe ban'lweŋ u meen pà ntɔn mulɔm undiir, Taaràmɛ awà u du akyer asapà wa.

20 Ntɔn baar abööl itàkal atär bàsàtuüb kà ikɔb amɛ, mɛ in'wa uboo a ba.»

Ndwääl a nkul

21 Apan, Petɔlà kàsin tsutsu' apà Yesu, waa kun'fuul naa: « Mwol, mbalà kwe mɛ an'kwo mudwääl un'tɔŋ amɛ nkul isàkal naa nde kàman'kyer ube? Nkye mbalà nsambwaar? »

22 Yesu naa: « Mɛ in'tɛn anki a ngye naa tii mbalà nsambwaar, wɛ, tii u mbalà an'kwem nsambwaar mbalà nsambwaar.

23 Abun, Imwol a du kyà asanaa mfum mwey kàkwen mulɔn ndaa a ngim ande anà asyääł ande.

24 U nsemà, ba bun'twääl umwey kàlun'fuur iter nsaab kwem.

25 Wɛɛ nde ngim afuur kàkal ayà anki. Apan, nkum ande kàswɛŋ naa bayalà asanaa asɔ, nde anà un'kyay ande anà baan ande, anà indiir ande byanswà ntɔn mufur nkul ayin.

26 Apan, un'syääł awà kàbu' an'kɔm kusà a nkum ande, waa kàten naa: "Nkum, kan mpem ntɔn mɛ, mɛ in'kyer ayàfur nkul angye yanswà."

27 Nkum ande kun'wem ngyeb, waa kun'wey ungo'akun'dwääl nkul ande.

28 Un'syääł awà kàtoo nde, nde kàbwey a umwey uboo a baar bàfàsàl anà nde, awà kàlun'pà iter a ngim nkam mwey. Nde kun'si mpi a mpà anà muten naa: "Fur nkul amɛ!"

29 Abun, mbuur awun kàbu' an'kɔm, waa kun'böön naa: "Kan mpem ntɔn mɛ, mɛ in'kyer ayàfur!"

³⁰ Wɛɛ un'syääł awun waa kàtòn, kàkun'sà u bɔlokà tii mpal kàlàfur nde nkul ayin.

³¹ Mpai bàmɛn asyääł bumwey ndaa ayi, laa bàkyɛɛr ba, waa bàkàkyään nkum aba ndaa yanswà yàlyan.

³² Apan, nkum kàbɛl un'syääł awun, waa kàtɛn a nde naa: "Un'syääł un'be! Nkul angye yanswà mɛ kàkyer apiy bwà, ntɔn ngye kàkyer an'boɔn.

³³ Nkye ngye sye un'tɔn angye alun'wem anki ngyɛb asànaa kawem mɛ ngyɛb?"

³⁴ Nkum ande kàwem nkyɛl, waa kun'pɛ akà aɲangwal tii mpal kàlàfur nde nkul ande yanswà.

³⁵ « Taaràmɛ awà u du asàlakyɛr sye abun isàkal naa umwey umwey uboo a bɛ udwääł anki un'tɔn ande nkul a ibii ande unsà mpem ande wanswà. »

19

*Yɛsu anà ndwääł a bɔr
(Mlk 10.1-12)*

¹ Mpai kàmay Yɛsu nswɛɛn ayin, nde kàlwomà u Ngalilɛ, waa kàkyɛn itiir a nsi a Yuday, u sim a Yòrdan lumwey.

² Un'sɛn a baar mbɔɔn laa kàyun'labà wa, nde waa kakɔɔr kwɔ.

³ Amfarisi basin apà nde ntɔn mukun'lɛɛ un-taam : « Nkye baal kan'kwo ubɔn un'kyay ande ntɔn ndaa kàna? »

⁴ Nde kafuur naa: « Nkye bɛ làtàn anki naa u nsemà Nkyer kàyilà baal anà un'kaar,

⁵ waa kàtèn naa: "Lalan, baal asàwëy taarànde anà ngwän, nde usàkàbàäb anà un'kyay ande. Waa ba bàbööł bàsàbulà ndür mwëy.

⁶ Abun, ba bàfàkal anki abööł, wëë ndür mwëy mpel. Apan, wëy mbuur uköön akaab ayà kätüüb Nzam." »

⁷ Ba bätèn naa: « Ntön nkye Mòsè kàpë nde mbwo akà baal mupà un'kaan a nkaabà akà un'kyay ande mpal kun'boñ nde? »

⁸ Nde kàtèn a ba naa: « Ntön mpem a ngwal abë waa Mòsè kàpë mbwo muböñ akyay abë. Wëë u nsemà, ya yàkal anki abwëy.

⁹ Wëë më, më alàkyään naa: Yan'kwo bàwëy un'kaar kan'tà inswem mpel. Wëë mbuur usàwëy un'kyay ande mpa kàtë nde inswem, anà kan'baäl un'kaar asin, nde kan'tà inswem. »

¹⁰ Alonki ande bätèn a nde naa: « Isàkal naa ndaa a baal anà un'kyay ande yà abwëy, apëy ndöñ abääl yatëy. »

¹¹ Nde kafuur naa: « Baar banswà bàfàyöb anki ndaa ayi, wëë baar akwà bàwël kab alan mpel.

¹² Abun, bye anà ampfwe fà an'bal a angwän aba, bye anà ampfwe ntön baar asin bawël mfëel, bye anà ampfwe ntön ba ñakwo bàkwen mukal ampfwe ntön Imwol a du. Wëy mbuur kan'kwo muyöb uyöb! »

*Yësu anà baan
(Mlk 10.13-16; Luk 18.15-17)*

¹³ Apan, baar bun'twääl baan ambey ntɔn nde kasi an'kɔɔ anà ngyamàkà. Wɛɛ alɔŋki laa banyänà ba.

¹⁴ Yesu kàtɛn naa: « Lawey baan ambey bàyi akà mɛ, twɔn lāmatsun ntɔn Imwol a du kye akà baar abà asànaa ba. »

¹⁵ Ungō kasi nde an'kɔɔ, nde kàlwomà apan.

Un'tō' aɲun'naan

(Mlk 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ Ungō apan, mbuur mwɛy kàsin apà nde, waa kàtɛn a nde naa: « Un'lɔɔŋ, ininà aɲàbwan an'kwo mɛ mukyer ntɔn muwal mɔɔ a mbul a in'tye? »

¹⁷ Yesu kàtɛn a nde naa: « Ntɔn nkye aman'fuul ngye ntɔn yàɲàbwan? Umwɛy mpɛl awà ɲàbwan. Isàkal naa ngye akwen mubila u mɔɔ, lab nswɛɛŋ. »

¹⁸ Mbuur awà kun'fuul naa: « Nswɛɛŋ yɛn? » Nde kàtɛn a nde naa: « Twɔn an'dwa, twɔn an'tà inswem, twɔn an'yib, twɔn an'tà imbal a loor,

¹⁹ kɔimà taaràɲà anà ngwa, kwen un'tɔŋ angye asànaa ngye ɲakwo. »

²⁰ Un'tō awà kàtɛn a nde naa: « Mɛ akyàkwey indiir abi byanswà, undiir nà amàfan'kɔɔn? »

²¹ Yesu kàtɛn ande naa: « Isàkal naa ngye akwen mukal wàɲàkwo, kyen, kayalà indiir angye, wal ngim an'yalà ngye bya pà ya akà aɲàlambwà, waa ngye asàwal un'naan u du. Ungō apan, yan'lab. »

22 Ungo' muwem ndaa ayi, un'to' awà kàkyen unsà ngyeb yanswà, nton nde kàkal anà indiiir mboon.

23 Waa Yesu kàten a alonki ande naa: « Mɛ, mɛ alàkyään ndandaa naa yà mpay akà nɔn'naan mubilà kà Imwol a du.

24 Mɛ, mɛ in'falakyään naa: mpay yatey akà mpoonà mubilà u mun a nsway, akwànaa akà nɔn'naan mubilà uboo a Imwol a Nzam. »

25 Mpal bàwem alonki abwey, ba bàbem mboon, waa bàten naa: « Abun, nà kan'kwo muwà mɔɔ? »

26 Yesu laa kaler nde, waa kàten a ba naa: « Ya ikwe anki akà baar, weɛ akà Nzam yanswà ikyer afàkwo. »

27 Apan, Petolà kàwel ndaa, waa kàten a nde naa: « Le, bi, bi kàkyàsàwey ya yanswà nton mulab ngye. Ininà bi isàwal? »

28 Yesu kàten a ba naa: « Mɛ, mɛ alàkyään ndandaa: utaan byàsàfurà indiiir byanswà byàkuñ, mpal usàbwaay Mwan a mbuur u kir a làkoo ande, be, be sye làsàbwaay kà an'kir kwem anjyweel mà imwol, nton mutsul nsan a in'sen a Isàlèl myà kwem anjyweel.

29 Waa mbuur wanswà kàsàwey ndwà, aton abaal anà bakaar, taarànde, ngwàn, baan, itàkal an'ywan nton mɛ, asàwal yànàsòon mbalà nkam, bweel ande bàsàkal mɔɔ a mbul a in'tye.

30 Bàmboon bàtàtweb bàsàkal bàngongo; bàmboon bàngongo bàsàkal bàtàtweb. »

20

Baar isal uboo a ywan a vin

¹ « Abun, Imwol a du kyà asànaa nkum a ndwà mwey kàtoo ututu tutu muwal baar ntɔn mukàsàl u ywan a vin ande.

² Nde kàlwɛɛn anà ba naa nde ayafur iter a ngim mwey kà ilà imwey kyà isal. Ungò nde katõm mukàsàl u ywan ande.

³ Ntsu'a taan làwà làtutu, nde kàtoo, waa kàmen baar bumwey u balàbal bàkyàkal mpɛɛl,

⁴ nde kàten a ba naa: "Bɛ sye, làkyen ywan amɛ, mɛ in'yàlapà làfur anàkwo."

⁵ Ba waa bàkyen. Ntsu'a midi anà utaan làtär ungo' a midi, nde kàfàtoo, waa kàkyer asànaa kusa.

⁶ Mumay, nde kàfàtoo u taan làtyen là sisye, waa kàmen baar asin bàkyàmbar paa. Nde kafuul naa: "Ntɔn nkye làbwaayà bɛ apà ilà anjun'kiinà ukɔɔn isal?"

⁷ Ba bàfuur naa: "Ntɔn akà mbuur mwey kà iwɛl anki musal." Nde waa kàten a ba naa: "Bɛ sye, làkyen ywan amɛ!" »

⁸ « Mpal làkwe sisye, ñaywan kàsweñ mbuur afàler isal ande naa: "Abel baar a isal, pà akà mbuur wanswà làfur ande. Ngye ayàsɛmà akà baar a ngòngò, waa ayàmay akà baar atàtweb."

⁹ Baar akwà bàsɛmà isal u taan làtyen là sisye waa bàyi, bàwɛl mbuur mbuur iter a ngim mwey.

¹⁰ Wée mpal bàyi baar atàtweb, an'kyän aba màkal naa ba bàyàwal làfur anàsöön, wée ba sye bàwel mbuur mbuur iter a ngim mwey.

¹¹ Utaan ban'wal ba kya, ba bàñün a nkum a ndwà,

¹² waa bàten a nde naa: "Baar bàbilà isal ungöngö bakyer taan làmwey mpel, wée ngye amafur làsii làmwey anà bi baar kan'sen yöön a ilà anà igyey a mwäänà!"

¹³ Wée naywan kàfuur akà umwey uboo a ba naa: "Un'sam amé, akà ube mwey amakyer mé batey. Nkye ngye alwéen anki anà mé ntön iter a ngim mwey?"

¹⁴ Wal kab angye, kyen kà ngye. Mé an'kwen mupà akà mbuur angöngö asànaa akà ngye.

¹⁵ Nkye mé in'kwe anki mukyer anà indiir amé asànaa in'kwen mé? Ngye an'man ube ntön in'wà mé mbuur anàbwan?"

¹⁶ Abun, bàngöngö bàsàkal bàtätweb, bàtätweb bàsàkal bàngöngö. »

*Yesu kan'fàkyään nkweel anà ngwiiyà ande
(Mlk 10.32-34; Luk 18.31-34)*

¹⁷ Umpal kàkal Yesu mubeenà Yelusàlem, nde kàbel Bàkwem Anjiweel ukol, waa kàten a ba u mbwo naa:

¹⁸ « Le, bi ibàmubeenà Yelusàlem, mper bàyàkàyalà Mwan a mbuur akà amfum a angan anà akà alöön a in'köön. Ba bàkyer akun'tsuül mbar a ukwà,

19 anà bàkun'pà kà an'kɔɔ a baar mpa abà Ayudà ntɔn mukun'se, mukun'kam an'fũm anà mukun'beerà u kulunsi. Wɛɛ kà ilà kyàtār, nde akyer asàwiyà. »

*Ndõõm a ngwān a Zyak anà Ywan
(Mlk 10.35-45)*

20 Apan, un'kyay a Zebeday kàyàsin tsutsu' apà Yɛsu anà baan ande babaal, waa kabu' an'kõm ntɔn mukun'lõõm.

21 Yɛsu kàtɛn ande naa: « Ininà ngye akwen? » Nde kun'fuur naa: « Pà mbwo uboo a, Imwol angye naa baan abaal amɛ bā bābõl basabwaay umwey u kɔɔ angye libaal, wumwey u kɔɔ angye là ikaar. »

22 Yɛsu kàfuur naa: « Le baar bà: bɛ làyõb anki naa bɛ ininà làkalɔmà. Nkye bɛ lan'kwo munwà kɔɔb alá in'yànwà mɛ? » Ba bun'fuur naa: « Inye, bi kan'kwo. »

23 Nde waa kàtɛn a ba naa: « Bɛ làkyer asànwà kɔɔb amɛ. Wɛɛ mubwaay u kɔɔ ibaal anà là ikaar, kà mɛ anki an'kwo mupà mbwo: Kya kyà ntɔn baar kàlõn Taa. »

24 Mpal bàwem alɔŋki kwem bumwey ndaa ayin, ba bàwem atɔŋ aba abà bābõl nkyel.

25 Wɛɛ Yɛsu waa kabel, waa kàtɛn a ba naa: « Bɛ, bɛ làkyàyõb naa amfum a in'sɛŋ bāfàsà ba ungyel a in'kɔl aba, anà baar an'kɔl an'kɔl bāfàswan ba ikõb aba.

26 Ya ikwe anki mukal abwey uboo a bɛ. Wɛɛ isàkal naa mbuur akwen mukal wàkolàkol uboo a bɛ, wey nde ukal un'syāāl abe,

²⁷ waa mbuur wanswà akwen mukal wàtàtweb uboo a be, wey nde ukal un'syaäl abe.

²⁸ Lalan Mwan a mbuur kàyi anki ntòn bun'syaäl, weë ntòn musyaäl anà mupà möö ande nkwiyy ntòn un'kàbo a baar. »

Nkɔɔrɔ a ikwàmii abɔɔl
(*Mlk 10.46-52; Luk 18.35-43*)

²⁹ Umpal bàtoo ba u Yelikɔ, un'sen a baar mbɔɔn kàlab Yesu.

³⁰ Kyeka ikwàmii abɔɔl bàkal bàṇàbwaay ukol a mbwo. Mpal bàwem ba naa Yesu wàmulyan tsùtsu, ba bàsemà mukuub in'kwen: « Mwol, Mwan a David, isyääm! »

³¹ Un'sen a baar katsüjè musà in'kwen, weë ba bàsöönà mulaal: « Mwol, Mwan a David, isyääm! »

³² Yesu waa kàmbar, waa kabel, waa kafuul naa: « Ininà be làkwen naa mɛ in'kyer ntòn be? »

³³ Ba bun'fuur naa: « Mwol, kyer naa mii abi idubà. »

³⁴ Yesu waa kasyääm, kabà'u mii. Apan sye, mii aba waa myàdubà, waa bun'lab.

21

Yesu kan'bilà u Yelusàlem
(*Mlk 11.1-11; Luk 19.28-40; Ywn 12.12-19*)

¹ Umpal bàsin ba tsùtsu a Yelusàlem, anà bàtòl ba tsùtsu a Betefaze, udu a mɔṇ a In'te a olive, apan Yesu kàtòṁ abɔɔl uboo a alonki ande,

² waa kàten a ba naa: « Làkyen u bul lanà kusà a be, pa làkàkolà be, be làkàman ntsür bàfàbel anes

wàṇàbàim un'siṇ anà mwan awa ukol. Làtsuun wa, lan'twaäl ayà pà.

³ Isakal naa mbuur kan'ten undiir anà be, lun'fuur naa: "Mwol we anà mfun aya". Làgyägyä, ba bàyàwey ya nton mukyà. »

⁴ Yàkal ya abà, nton ndaa kàten ṇangoom yi ikwe:

⁵ « Ten a un'seṇ a Siyona naa:

Le, mfum angye wàmuyà akà ngye,

wàṇàyol a làböön anà wàṇàlaar udu a ntsür bàfàbel an, anà udu anò, mwan a ntsür afàsyen buur. »

⁶ Alonki bàkyen ba, ba bàkyer asànaa kasweṇ Yesu.

⁷ Ba bàtwaäl ntsür bàfàbel an anà mwan awa, waa bàyeel ipfey aba udu a ya. Yesu kàbwaay udu a ya.

⁸ Un'seṇ a baar kàyeel ipfey awa u mbwo, bumwey bàtsüülà an'kòkà a in'te waa bàyeelà ma u mbwo.

⁹ In'seṇ a baar myàiyikyeenà kusà a Yesu anà myàyun'labà myàkal muyisà in'kweṇ naa: « Osana akà Mwan a David! Wey mbuur awà ayà kà ikob a Mwol ukal wàṇàsaak! Osana kà ikal a dudu! »

¹⁰ Mpàl kàbilà nde u Yelusàlem, bul lanswà làkyer ani anà làkàl mufuulà naa: « Nà wawà? »

¹¹ In'seṇ waa myàfuurà naa: « ṇangoom Yesu, un'nsi Nasàler u Ngàlile. »

*Yesu uboo a ndwà a Nzam
(Mlk 11.15-19; Luk 19.45-48; Ywn 2.13-22)*

¹² Yesu kàbilà u làpan a ndwà a Nzam, nde kàbõñ atèel a an'yà banswà bàkal kwo, kàbuum mesà a agyeeñ a ngim anà an'kir a ayàäl a an'yem.

¹³ Nde kàten a ba naa: « Bàsõñ naa: "Ndwà amè bàsabeelà naa ndwa a ngyamaka", wée bè, bè ya làkyàbuul mboo a mbuüb! »

¹⁴ Ikwàmii anà ikar bàyàsin tsutsu' apà nde uboo a ndwà a Nzam, nde waa kakõr.

¹⁵ Wée mpal bàmen andweer a angan anà alõõñ a Un'kõõn ndaa impà kàkyer Yesu anà in'kwẽñ bàsyee baan uboo a ndwà a Nzam: « Jsana akà Mwan a David! », ba bàwem nkyel,

¹⁶ waa baten a nde naa: « Nkye ngye akiweemà ndaa bàtẽnà ba? » Yesu kafuur naa: « Inye. Nkye bè, bè làtãñ anki akà ikikye ndaa bàsõñ yi: "Nkye ngye kàyõñà nsyãñà u mun a ambey anà yà baan abà kà an'bèel?" »

¹⁷ Apan laa kàsawey nde, waa kàkyen Betani, ntsu' kàkàbõõn nde.

*Yesu kan'küül un'te a an'fige
(Mlk 11.12-14,20-24)*

¹⁸ Taantyà ututu, mpal kàkal nde u mbwo mufurà bul a kolàkol, Yesu kàwem ngyal.

¹⁹ Nde kàmen un'te a an'fige ukol a mbwo, nde kàsin tsutsu' apà wa, wée nde undiir kàmen anki, nà nkay mpel. Apan nde kàten a un'te naa: « Ngye afàsàbõr anki imben! » Taan nsil alan, un'te laa kàyõm wa.

20 Mpal bàmen alonki abun, ba bàkyer abem, waa baten naa: « Un'te a an'fige kan'jom aben u mbalà mwey? »

21 Yesu kafuur naa: « Mɛ, mɛ ndandaa alàkyään: isàkal naa bɛ làbye anà làkwikilà, ukoon nkyɛɛr, bɛ lan'kwo mukyer kànà ndaa an'kyer mɛ yi akà un'te wà anki, wɛ bɛ lan'kwo muten itàkal a mon wà naa: "Lwomà pà, kyen kabu'u ngyal", ya sye ikal abun.

22 Undiir wanswà lalɔm bɛ unsà làkwikilà u ngyamaka, bɛ lakyer asawal wa. »

Iköb a Yesu kyan'fà ken?

(Mlk 11.27-33; Luk 20.1-8)

23 Mpal kabilà Yesu u ndwà a Nzam, amfum a angan anà andweer a un'sɛɲ bàyàsin anà bun'fuul umpal kàkàl nde mulɔɲ: « Unsà iköb nà ayikyer ngye indiir abi? Nà kapɛ iköb aki? »

24 Yesu kafuur naa: « Mɛ sye in'we anà mfuul mwey ntɔn bɛ. Isàkal naa bɛ làman'pà mfuur, mɛ sye waa alakyään naa unsà iköb nà mɛ in'kyerà bya.

25 Nduümà a Ywan yafu'ken? U du lɛɛ akà baar? » Wɛɛ ba bàsyelà mbaan ba a ba naa: « Kya bi isàtɛn naa: "U du", nde ayifuul naa: "Ntɔn nkye mpa lun'si bɛ làkwikilà?"

26 Wɛɛ bi isàfuur naa: "Baar", bi itiin un'sɛɲ a baar bɔɔmà, ntɔn ba banswà bàkyàyɔb naa Ywan wà nɲangoom. »

²⁷ Apan, ba bàfuur akà Yesu naa: « Bi iyòb anki. » Waa nde sye kafuur naa: « Mɛ sye alákyàän anki unsà ikòb nà in'fàkyer mɛ indiir abi. »

Nsim a baan abaal bööl

²⁸ « An'kyän abɛ mye aben? Mbuur mwey kàkàl anà baan abaal bööl. Nde kàsin apà wàtàtwɛb, waa kàten a nde naa: "Mwan amɛ, kyen kasàl n̄àbà u ywan a vin."

²⁹ Mwan awà kàfuur naa: "Aay, mɛ in'kwen anki." Ungò a taan, nde kàsɔm ankyän, waa kàkyen.

³⁰ Kàsin nde apà mwan wàyweel, nde kàten ndaa nsil ya. Mwan awà kàfuur naa: "Inye, taa". Wɛɛ nde kàkyen anki.

³¹ Nà uboo a ba bàbööl kàkyer ukwen a taarànde? » Ba naa: « Wàtàtwɛb. » Yesu kàten a ba naa: « Ndandaa mɛ alákyàän: afuür a iter ana akaar a pasàse bàsàfwel kusà a bɛ uboo a Imwol a Nzam.

³² Ntɔn Ywan kàyi akà bɛ u mbwo a balàbal, wɛɛ bɛ, bɛ làkwikilà lun'si anki. Wɛɛ afuür a iter anà akaar a pasàse bun'si làkwikilà. Itàkal naa bɛ làkyàman ya abwey, wɛɛ bɛ, bɛ làbuul anki mpem ntɔn mukun'sà làkwikilà.

*Nsim a baar a isal abe
(Mlk 12.1-12; Luk 20.9-19)*

³³ « Làwem nsim yumwey: Nkum mwey kàkòh vin u ywan. Nde kàdìnà la a làpan, nde kàtòj ikaal mukaam mben anà ndwà a ikyeen. Ungò

apan nde kàpɛ la akà atɛɛr a man, waa kàkyen mukàyilyan.

³⁴ Mpal làkwe taan abwo mben, nde kàtòim asyaäl ande akà atɛɛr a man ntòn muwal mben a vin.

³⁵ Atɛɛr a man bàkòr asyaäl aban, umwey bun'dub, umwey bun'dwä, umwey bun'kam in'kul.

³⁶ Nde kàfàtòm asyaäl asin mbòòn bàṅàlyan bàtàtweb, wɛɛ atɛɛr a man bakyer ifà imwey kya.

³⁷ Mumay, nde kàtòim mwan ande, waa kàtèn naa: "Ba bàyàkàkòmə mwan amɛ."

³⁸ Wɛɛ mpal bàmen atɛɛr a man mwan awà, ba bàtèn ba a ba naa: "Le ikyye ande. Làyi bi kun'dwä, waa bi iwal ywan ande!"

³⁹ Apan, ba bun'te mpi, bun'tòòm u nsà a ywan a vin, waa bun'dwä. »

⁴⁰ Abun, Yesu kafuul naa: « Nàbawà, ṅaywan asàkyer aben ntòn atɛɛr a man abà? »

⁴¹ Ba bun'fuur naa: « Nde baar abe abà akyer asadwa ukòòn aman ngyeb, nde asàwal ywan a vin, waa usàpà la akà atɛɛr a man asin ban'kwo mukun'pà mben u taan a taan. »

⁴² Yesu kàtèn a ba naa: « Nkye bɛ làtāṅ anki akà ikikye uboo a Ndaa Anàson:

"Nkɔṅ bàpiy atòöṅ,

ya yàbulà nkɔṅ a twerà a ndwà.

Kyaki kyà isal a Mwol,

ndaa mwey yubem u mii abi!" »

⁴³ « Mɛ, mɛ in'fàlakyään naa: Imwol a Nzam bàkyer asàladuum, waa bàsàpà akà un'seɲ awà asàbɔr mbeɲ.

⁴⁴ [Mbuur asàbwà udu a nkɔɲ ayi akyer asàpàpää, anà ya isàbweel mbuur, mbuur awun akyer asàbwàbwamà. »]

⁴⁵ Mpàl bàwem andweer a angan anà Amfarisi nsim ande ayi, ba bàkyer ayòb naa nde kàtɛɛnà a ba.

⁴⁶ Undiir awun, bàlɛɲà ba ipòl mukun'kɔr, wɛɛ ba bàmen bɔɔmà a ikoɲ a baar byàwɛlè Yesu asànaa ɲangɔɔm.

22

Nsim a un'kyɔm atà bɔr

(Luk 14.15-24)

¹ Yesu kàfàtɛn a bà un'sà nsim naa:

² « Imwol a du kya asanaa mfum mwey kàyòɲà un'kyɔm atà bɔr ntɔn mwan baal ande.

³ Nde kàtòɛm asyàäl ande mukàbel baar ntɔn un'kyɔm awà, wɛɛ ba bàkwen anki muyà.

⁴ Nde kàfàtɔm asyàäl asin ntɔn mukàtɛn a baar bàbel naa: "Le, mɛ an'lɔn isa byanswà: mɛ an'dwa in'dim a ngɔɔmà anà ntsür a may amɛ, indiir byanswà byan'kwo. Làyi kà un'kyɔm atà bɔr!"

⁵ Wɛɛ ba bàwɛl ya asànaa an'yaäm a ngway, ba bàkyen isal aba: umwey u ywan ande, wumwey u ya ande.

⁶ Bumwey bàkòr asyàäl, waa bameɛy an'kyeey, waa badwà.

⁷ Mfum kàwem nkyel, waa kàtòim anjità ande mudwa adwää baar aban, waa bàwuul bul aba mbaa.

⁸ Apan, nde kàtèn a asyaäl ande naa: "Un'kyòm atà bór kan'kwo, wée baar babel ndòj batéy.

⁹ Abun, làkyen kà an'kuun a mbwo, làtwaäl kà un'kyòm atà bór baar banswà lakàman bē."

¹⁰ Asyaäl abà laa bàkyen ba u mbwo, bàkòj à ba baar banswà bàmen ba, baar abe anà abwey. Ndwa a un'kyòm atà bór waa yàyoì a baar bàbel.

¹¹ Mfum kàbilà ntòn muler baar bàbel, waa kàmen mbuur mwey mpa kàbwaär ipféy a un'kyòm.

¹² Nde waa kun'fuul: "Un'sam amé, ngye apà ayàbilà aben ukòon ipféy a un'kyòm?" Mbuur awà ndaa kàsi anki.

¹³ Apan, mfum waa kàtèn a asyaäl naa: "Lun'bàim in'sinj kà in'kòl anà kà an'kòò, lun'piy u làpib a nsà. Kwo iyàkal ilel anà nkwoor a an'din."

¹⁴ Abun, bàfàbel baar mbòon, wée bàfàwal ikikye mpel. »

Mfüür a iter akà Sèzar

(Mlk 12.13-17; Luk 20.20-26)

¹⁵ Apan, Amfarisi bàkàkòj ntòn mulen naa ba ndaa bun'lwab aben u nteen ande njakwo.

¹⁶ Ungò apan, ba bun'tòòm alonki aba anà baar a Èlodi ntòn muten a nde naa: « Un'lwòj, bi ikyàyòb naa ngye loor afàtā anki: ngye afàlòj mbwo a Nzam unsà ndandaa yanswà ukòon alab

an'kyän a mbuur asin, ntön ngye afàler anki imbuur a baar.

¹⁷ Abun, ikyään, ngye akasii aben: mbwo yàmwo lëe yatey mufur iter akà Sezar? »

¹⁸ Wëe Yesu kàkyer ayòb an'kyän an'be aba, waa kafuur naa: « Baar a mpem yweel, ntön nkye lan'lwab bë ndaa?

¹⁹ Lan'swëj ngim bàfàfur ayà iter. » Ba waa bun'mëey iter a ngim mwëy.

²⁰ Waa Yesu kafuul naa: « Idiim anà ikòb bi byà nà? »

²¹ Ba bun'fuur naa: « Byà Sezar. » Apan nde kàtën a ba naa: « Abun, làpë indiir a Sezar akà Sezar, indiir a Nzam, akà Nzam. »

²² Mpàl bàwem ba mfuur ayi, ba bàkyer abem, laa bàsun'wëy ba, waa bàkyen.

Ngwiiyà a akü.

(Mlk 12.18-27; Luk 20.27-40)

²³ Ilà'nsil akin, Asadusi bàsin tsùtsu' apà Yesu. Ba bà baar bàfàtën naa ngwiiyà kà ukwà yatey. Ba bun'fuul naa:

²⁴ « Un'loj, Mòse kàtën naa: "Isàkal naa mbuur kan'kwà ukoon baan, un'tonj ande asàbàäl un'kweel a un'dim, ntön nde ubòör un'tonj ande baan."

²⁵ Akà bi bàkal anà atonj nsambwaar. Wàtätwëb kàkal wànjàbàäl. Nde kàkü ukoon abor, waa kàsàwëy un'kyay ande akà un'tonj ande.

²⁶ Ya yàkal abà akà wàyweel, wàtär, tii akà wànsambwaar.

²⁷ Ungò a ba banswà, un'kaar awun waa kàkü.

²⁸ Mpal bàsàwiyà baar kukwà, uboo a ba bànsambwaar, un'kaar awà asàkal un'kyay anà? Ntòn ba banswà bàkal adim ande! »

²⁹ Yesu kafuur naa: « Bè, bè labanàdiimà mbwo, ntòn bè làyòb anki itàkal Ndaa Anàson, itàkal ngwal a Nzam.

³⁰ Ntòn, mpal bàsàwiyà baar, abaal anà akaar bàfàsàtā anki bɔr, wɛɛ ba bàsàkal asànaa akyeey u du.

³¹ Unsà ndaa iler ngwiiyà a baar kà ukwà, nkye bè làtān anki ndaa katen Nzam a be naa:

³² "Mɛ, mɛ in'wà Nzam a Abàlam, Nzam a Isak anà Nzam a Yakɔb?" Nde kà wà Nzam a akū anki, wɛɛ wà baar a mɔɔ. »

³³ In'sɛn a baar bàwem an'looŋ ande, ma màkyer atwà.

Un'kɔɔn kan'söön mfun

(Mlk 12.28-34; Luk 10.25-28)

³⁴ Mpal bàwem Amfarisi naa Yesu an'dubà Asadusi mun, laa bàkoŋ ba,

³⁵ umwɛy uboo a ba, un'looŋ a un'kɔɔn, waa kun'fuul ntòn mukun'lwab ndaa:

³⁶ « Un'looŋ, nswɛɛn nà aya kolàkol uboo a Un'kɔɔn? »

³⁷ Yesu kun'fuur naa: « "Ngye asàkwen Mwol, Nzam angye, u mpem angye wanswà, u mɔɔ angye wanswà, anà kan'kyān angye manswà."

³⁸ Ayi nswɛɛn a kolàkol anà yàtātweb.

³⁹ Yàyweel yà mfun sye àyi: "Ngye asàkwen un'ton angye asànaa ngye ŋakwo."

40 Un'koon wanswà anà anangoom bàtoo u nswɛɛɲ ayi yáyweel. »

Klistɔ anà David

(Mlk 12.35-37; Luk 20.41-44)

41 Amfarisi bàkal anàkoiɲ, waa Yesu kafuul naa:

42 « An'kyañ abɛ myà aben ntɔn Klistɔ? Nde wà mwan anà? » Ba bun'fuur naa: « Wà David. »

43 Nde kàtɛn a ba naa: « Abun, aben David, u mbwo a Dweelà, kun'beelà nde Mwol mpal kàtɛn nde naa:

44 "Mwol kàtɛn a mwol amɛ naa: Bwaay u koo amɛ libaal, tii mpal in'sàsà mɛ anankir angye ungyel a in'kol angye." »

45 « Isàkal abun naa David afun'bel "Mwol", aben nde kan'kwo mufàkal mwan a David? »

46 Akà mbuur mwey kasakwo anki mukun'fuur akà ndaa mwey. Semà ilā'akin, akà mbuur mwey kàfàsi anki mukun'fuul ndaa.

23

Yesu kan'sà alɔɔɲ a un'koon anà Amfarisi unsà igyɛɲ

(Mlk 12.38-39; Luk 11.43-46; 20.45-46)

¹ Apan, Yesu kàtɛn a un'sɛɲ a baar anà alɔɔki ande naa:

² « Alɔɔɲ a Un'koon anà Amfarisi bàkyàbwaay u kir a Mɔsɛ.

³ Undiir awun, laler yinà yanswà ban'kwo muten ba a bɛ. Wɛɛ twon lan'lab nkyeer aba, ntɔn ba bàfàkyer anki ayà bàfàtɛn ba.

⁴ Ba bàfàbàim indiir a buur anà bàfàtālà bya udu a ipaay a baar. Wée ba ñakwo bàfàkwen anki mukaal bya a làpin.

⁵ Nsyàäl aba yanswà yà ntòn baar bamèn. Ba bàfàbwaar inkwà abye anà ndaa a Nzam, in'lel a ipfey aba myà bwelàbwel.

⁶ Ba bàfàkwen mubwaay kà ikal atàtweb kà in'kyòm, anà kà an'kir atàtweb u ndwà a nkoŋ a Ayudà,

⁷ ba bàfàkwen naa baar bape mbor a làkoo kà ikal a un'sen anà baar babel naa "Un'lóŋ".

⁸ Wée be, be twon bàmalabel "Un'lóŋ", ntòn be làbye awà Un'lóŋ mwey mpel, be banswà làbà aton.

⁹ Twon lan'bel mbuur u mæn "Taa", ntòn be làbye awà umwey mpel, Taa awà u du.

¹⁰ Twon bàmalabel sye "un'lóŋ", ntòn be un'lóŋ asin watey, Klisto mpel.

¹¹ Mbuur a kolàkol uboo a be asàkal un'syaäl abe.

¹² Mbuur wanswà asàsen an'pey bàkyer asun'tyeey, wée mbuur a làböön bàkyer asun'seen. »

*Mpem yweel a Amfarisi anà alóŋ a Un'koon
(Mlk 12.40; Luk 11.39-52; 20.45-47)*

¹³ « Ngyeb akà be, be alóŋ a un'koon anà Amfarisi a mpem yweel! Be làfàbàim mbwo a Imwol a du akà baar. Be ñakwo làfàbilà anki kwo, wée be làfàtsun baar akwà bàfàkwen mubilà. »

14 [« Ngyeb akà be alɔɔŋ a Un'kɔɔn anà Amfarisi, baar a mpem yweel! Be làfàgyɔɔr kà an'kɔɔ a akweel adim indiir aba byanswà, wɛɛ taan nsil la, be làbàmusà ngyamàkà a bwelàbwel ntɔn baar balamen. Undiir awun, ntaanàmbar abe isàkal yaɔ̀adiir an'din! »]

15 « Ngyeb akà be alɔɔŋ a Un'kɔɔn anà Amfarisi a mpem yweel! Be, be làwàmuyikyà ntsu'yanswà u mɛɛn anà udu a ngyal ntɔn mubuul mpem a mbuur mwɛy, wɛɛ nde usàlakyey, apan be làmun'biil u yaan a mbaa mbalà yweel yaɔ̀asöön be. »

16 « Ngyeb akà be, asyeen a ikwàmii! Be làfàtɛn naa: "Undiir watɛy isàkal naa mbuur kan'dyà kyaɔ̀n kà idwà. Wɛɛ isàkal naa nde kan'dyà la u wɔl a ndwà a Nzam, apan nde kan'kyey ipepey."

17 Insil, ikwàmii! Undiir nà kan'söön uteer: wɔl, lɛɛ idwà akwà kyan'buul wɔl undiir a in'kyɛɛl?

18 Be làfàtɛn sye naa: "Undiir watɛy isàkal naa mbuur mwɛy kan'dyà kyaɔ̀n udu a mesà afub ibɔɔn. Wɛɛ isàkal naa nde kan'dyà kyaɔ̀n unsà kab alà udu a mesà afub ibɔɔn, apan nde kan'kyey ipepey."

19 Ikwàmii! Undiir nà kan'söön mfun, ibɔɔn akyà udu a mesà a ibɔɔn, lɛɛ mesà a ibɔɔn akwà myan'buul ibɔɔn aki undiir a in'kyɛɛl?

20 Lalan, mbuur wanswà afàdyà kyaɔ̀n udu a mesà a ibɔɔn, nde sye afàdyà udu a mesà a ibɔɔn anà indiir byanswà abyà udu pa,

21 mbuur afàdyà kyän kà idwà, afàdyà kyän kà idwà anà akà mbuur afàkal uboo kwo,

22 mbuur afàdyà kyän u mbwo a du afàdyà kyän u mbwo a kir a Imwol a Nzam anà akà mbuur afàbwaay kwo. »

23 « Ngyeb akà be, be alɔɔŋ a Un'kɔɔn anà Amfarisi, baar a mpem yweel! Be làfàpà akà Nzam un'te mwey uboo a in'te kwem, in'te asànaa mente, fenwil anà kùmin. Wée be, be làfàpiy indiir byan'söön mfun uboo a Un'kɔɔn asànaa balàbal, nsyääm anà làä: abi indiir lan'kwo be mukyer ukɔɔn apiy byumwey.

24 Asyeen anàkwàmii! Be làfàkɔɔr imwe kun'lée, wée be làfàmin mpoonà! »

25 « Ngyeb akà be, alɔɔŋ a Un'kɔɔn anà Amfarisi a mpem yweel! Be làfàsɔŋ nsà a kɔɔb anà yà làlɔŋà, wée boo a ma làŋàyɔl a indiir a kùb anà làmpfèel abe.

26 Umfarisi anàkwàmii! Tàsɔŋ boo a kɔɔb, ntɔn nsà sye ipɔŋà.

27 « Ngyeb akà be, alɔɔŋ a Un'kɔɔn anà Amfarisi, baar a mpem yweel! Be làbà asànaa an'dii anàkiir un'swen a pèel: u nsà ma mye anà ntwen, wée uboo ma màŋàyɔl a in'kwo a baar anàkwà anà ipɔɔn byà ifà ifà.

28 Abun be sye, u nsà be làkamenà asànaa baar a balàbal umii a un'sen, wée uboo, be làbà anàyɔl a mpem yweel anà an'kyän an'be. »

²⁹ « Ngyeb akà be, alɔɔŋ a Un'kɔɔn anà Amfarisi a mpem yweel! Be làfàtɔɔŋ aɲangɔɔm abe an'dii, anà be làfàsà ntwen kà an'dii a baar a balàbal,

³⁰ waa be làfàten naa: "Yalàkal naa bi ikal utaan a bànkaa abi, bi kalàbwà anki mbwo mwey anà ba ntɔn mutyan an'kil a aɲangɔɔm."

³¹ Abun, be lan'tà imbal be ɲakwo naa be làbà baan a baar bàdwa aɲangɔɔm.

³² Apanà, làkolà isal bàsemà bàtaaràbe!

³³ Ntày, a iyäy! Nkye be làkyakwo mutiin ntaanàmbar a yaan a mbaa?

³⁴ Undiir awun, làwem: me, me amalatoöm aɲangɔɔm, aɲan'yeerà anà alɔɔŋ a Un'kɔɔn. Be làsàdwa amwey anà làsabээрà u kulunsi, làsàkam bumwey an'fuum u ndwà a nkoiŋ abe anà làsamëey nkwaan u bul a bul,

³⁵ ntɔn an'kil a baar a balàbal màpää u meen isàbwà udu a be, semà an'kil a Abel mbuur a balàbal tii akà an'kil a Zakàlye, mwan a Balaki, awà làdwa be uboboo a idwà anà mesà a ibɔɔn.

³⁶ Undiir awun, waa me amalakyään ndandaa naa: mpay a ube abà banswà isàbwà u du a un'tswe a nkööl a ɲàbà! »

*Yesu anà Yelusàlem
(Luk 13.34-35)*

³⁷ « Yelusàlem, Yelusàlem, ngye, ngye mbuur afàdwa aɲangɔɔm anà afàtà bumwey katoöm Nzam in'kul. Mbalà kwe kàkwen me mubobà baan angye ikal imwey apa me asanaa ngwän

a nkɔɔ ufàbòbà wa baan awa u ngyel a an'paab ande, wɛɛ ngye, ngye kàsàkwen anki!

³⁸ Undiir awun, ndwà angye bàsawey yà ipɔl.

³⁹ Kyakin, waa mɛ amakyaän ndandaa naa: Sema nàbawà, bɛ mɛ làfàsaman anki tii làsàtɛn bɛ naa: "Wey nsaak ikàl akà mbuur awà ayà kà ikɔb a Mwol!" »

24

Yesu anà mpää a ndwà a Nzam

(Mlk 13.1-2; Luk 21.5-6)

¹ Yàmɛnà naa Yesu kàtoò nde u ndwà a Nzam anà kakàl nde mukya, alɔŋki ande bayasin apa nde ntɔn mukun'swan ntöŋ a ndwà a Nzam.

² Nde waa kàfuur naa: « Nkye bɛ làkimana indiir abi byanswà? Ndandaa mɛ alàkyään, akà nkɔŋ mwey ifàsàsal anki udu a nkɔŋ yumwey. Ya yanswà ikyer asàpää. »

Ngyeb anàdiir anà nkwaan

(Mlk 13.3-13; Luk 21.7-19)

³ Yesu kàkàl wàŋàbwaay udu a mɔŋ a in'te a ɔlive, alɔŋki bàsin apa nde, waa bàtɛn a nde naa: « Ikyään taan isàya ndaa ayi, idiim nà isàswan ngyeel angye anà ntsüü'a mɛɛn. »

⁴ Yesu kafuur naa: « Làkàl kà igyɛɛŋ, wey mbuur ukɔɔn alakur.

⁵ Ntɔn baar mbɔɔn bàsàya kà ikɔb amɛ, waa bàsàtɛn naa: "Mɛ in'wà Klistɔ!" Ba bàsàkur baar mbɔɔn.

⁶ Be lāsàwem naa bye anà ità anà in'baä a ità. Twon lan'teer: indiir abi ikyer ayà, wée bya kà ntsuü anki.

⁷ Un'seŋ mwey asànwaa anà un'seŋ wumwey, imwol mwey anà imwol kyumwey, kà itiir a nsi imwey imwey, ngyal ikyer asàkal anà mēen ikyer asàteer.

⁸ Wée indiir abi byanswà byàsàkal nsemà a usaay.

⁹ Apan, bàsàlasà u ngyeb aŋàdiir, waa bàsàladwa. In'seŋ myanswà ikyer asàlayiŋ nton ikòb amē.

¹⁰ Apan, bàmboon bàsàpiy làkwikilà aba, ba bàsàmēen nku ba a ba, anà bàsàyiŋ ba a ba.

¹¹ Aŋangoom a loor mbōon bàkyer asàmbarà, waa bàsàbwiŋ baar mbōon.

¹² Ukwen a baar mbōon bàsàbwà mpye, nton ube bàkyer asàsōōnà.

¹³ Wée mbuur asàsà mukuūnà tii u ntsuü, asàwà mōō.

¹⁴ Lasan Aŋàbwan là Imwol alà bàkyer asàkyään la u mēen manswà. Kya isàkal imbaŋ nton in'seŋ myanswà. Apan waa ntsuü isàyà. »

Bōomà a kōlākōl

(Mlk 13.14-23; Luk 21.20-24)

¹⁵ « Lalan, mpal lāsàman be lingyoomà mbōon alà kàten ŋangoom Danyel lan'bilà kà ikal a in'kyeel, - wey mbuur akatanà uyob! -

¹⁶ Apan, wey baar bàsàkal u Yuday, bàtiin uboo a myōŋ,

¹⁷ wëy mbuur asàkal udu a nsyà'a ndwà, uköön ayàtolà nton muwal indiir abyà uboo a ndwà ande,

¹⁸ wëy mbuur awà u ywanj ande, uköön afurà ndwà nton mukàwal ipfëy ande.

¹⁹ Ngyeb akà akaar anayööm anà akaar bàsàkal munüü baan kà ilā abin!

²⁰ Lāyama nton bē lāköön asàtiin u panjà a lābe, itàkal kà ilā'a saba!

²¹ Nton, umpal ayin, isàkal anà ngyeb anàdiir mpa anàtàkal fà nsemà a mēen tii nàbà, anà ya sye ifàsàkal anki akà ikikye.

²² Yalàkal naa Nzam uköön atyey ilā abin, akà mbuur mwëy kalàwà anki möö. Wëe, nton baar kàsööl nde, ilā abin isàkal byànàtyeey.

²³ Apan, isàkal naa mbuur mwëy kan'ten a bē naa: "Làler, Klistò awà kà!" Itàkal naa: "Nde awunà kunà!", twon lun'kyey.

²⁴ Nton aklistò a loor anà anangööm a loor bàkyer asàmbarà, bàsàkyer idiim a kolàkol anà impà nton mukur baar, kya ipòl isàkal, itàkal baar bànàsööl.

²⁵ Làler, mē ya amàlaweey kusà. »

²⁶ « Abun, isàkal naa bàmalakyaän naa: "Làler, nde wà u nsye a ipòl!", twon lan'kyà. "Nde wà kà ikal a mpey", twon lan'kyey.

²⁷ Nton, ngyeel a Mwan a mbuur isàkal asànaa munyà ufàpàrà wà fà mper làfàsenà taan tii mper làfàkàminà la.

²⁸ Ntsu'yanswà iwà ndom, nen ayifàdyà in'twan ifakàkòṅ kwo. »

Ngyeel a Mwan a mbuur
(*Mlk 13.24-27; Luk 21.25-28*)

²⁹ « Taan a mbɔɔn tɛy ungo a mpay a kolàkòl yà ilà abin, taan làsàbwà lāpib, nsoṅ ifàsàpà anki kyɛɛy a wa, mbwaar ikyer asàbwà fà du, ngwal a du ikyer asàni.

³⁰ Apan, idiim a Mwan a mbuur isàmenà u du, apan in'seṅ myanswà amyà u mɛen ikyer asàlaal, mya isàman Mwan a mbuur wàmuyà uboo a itoöm a du anà unkaak a ngwal anà làkoo.

³¹ Nde asàtɔm akyeey ande anà mfun a kolàkòl, waa ba bàsàtuüb baar kàsòl nde u mper yàna, fà nswɛṅ a du tii nswɛṅ yumwey. »

An'loṅ man'fà unsà un'te a fige
(*Mlk 13.28-31; Luk 21.29-33*)

³² « Làyòb an'loṅ man'fà unsà un'te a fige: isàkal naa an'kòkà ande man'bulà an'dà an'dà anà nkay sye yan'too, làyòb apan naa panà anàbwan là tsutsu.

³³ Abun, akà bɛ sye, mpal làsàman bɛ indiir abi byanswà, làyòb naa Mwan a Mbuur wà tsutsu a minambwo a ndwà abɛ.

³⁴ Ndandaa mɛ alákyään, nkoöl ayi isàkal anàlyan anki kusà a ndaa ayi muyà.

³⁵ Du anà mɛen màkyer asàlyan, wɛɛ ndaa amɛ isàlyan anki akà ikikye. »

*Nzam mpel ayób ntsüü a taan
(Mlk 13.32-37; Luk 17.26-30,34-36)*

³⁶ « Wée akà mbuur mwey uyób anki ila'kya anà taan la, itàkal akyeey, itàkal Mwan, nà Taa mpel.

³⁷ Asànaa ndaa yàyan utaan a Nòwà, ngyeel a Mwan a mbuur isàkal abun sye.

³⁸ Nton, u panà alan, kusà ikul a mbul muyööl meen, baar bàkal mudyà, munwà, muta an'bör anà mupà baan aba an'bör tii ila'kàbilà Nòwà kà an'swà.

³⁹ Ba bàmenà anki akà ube mwey tii ila' màyöl an'dà anà masyen ma ba banswà. Ya isàkal sye abun umpal usàyà Mwan a mbuur.

⁴⁰ Apan, abaal bööl bàsàkal kan'ywan: umwey bàkyer asun'syen, wumwey bàkyer asun'wey.

⁴¹ Akaar bööl bàsàkal muyir: umwey bàkyer asun'syen, wumwey bàkyer asun'wey.

⁴² Abun, làkal kà igyeeñ, nton be làyób anki ila' usàyà Mwol abe.

⁴³ Be làkyàyób: yàlàkal naa ñandwà akìyòbà naa taan nà mbüüb usàyà u mpib, nde kàlikalà kà igyeeñ anà nde kàlun'weyà anki mubilà u ndwà ande.

⁴⁴ Undiir awun, be sye làkal anàlööñ, nton Mwan a mbuur asàyà u taan mpa làsàyób be. »

*Un'syääł a lää anà un'syääł mpa awà lää
(Luk 12.41-48)*

⁴⁵ « Abun, nà awà un'syääł a lää anà wàñàlööñ awà kàpe nkum buur a asyääł a ndwà ande nton mukapà isa u taan a taan?

⁴⁶ Un'sak akà un'syāāl awà usyetaan nkum ande, taan usàya nde, wàmukyer abà!

⁴⁷ Ndandaa mε alàkyāān, nde asun'pà buur a indiir ande byanswà.

⁴⁸ Wεε, isàkal naa nde wà un'syāāl un'be, nde asàyweer naa: "Nkum amε usyefurà anki agyāgyā",

⁴⁹ anà nde ubulà mudūb atɔŋ ande bà isal, mudyà anà munwà ikal imwɛy a in'yōōr a man,

⁵⁰ nkum a un'syāāl awà asàya kà ilā anà u taan mpa uyōb nde.

⁵¹ Nde akyer asun'boŋ anà asun'pà ntaan̄àmbar ikwe a baar a mpem yweel: kwo isàkal ilel anà nkwoor a an'din. »

25

Nsim a baan asye kwem

¹ « Apan, Imwol a du isàkal asànaa baan asye ankɔr bàwɛl minà aba ntɔn mukàbwey a un'dim aba.

² Atyeen uboo a ba bàkāl insil, atyeen bàkāl aŋan'yeerà.

³ Insil bàwɛl ba minà, ba bàsyen anki may.

⁴ Asye aŋan'yeerà, bàwɛl ba minà, ba bàwɛl anà may unsà in'lan.

⁵ Kyekà baal atà bɔr kàkyer itaan muyà, undiir awun ba banswà bàbōōn ba.

⁶ Uboboo a mpib, ba bawem lāsò lāmwey: "Le baal atà bɔr! Làkyen kàlabwey anà nde!"

⁷ Apan, asye ankɔr banswà bàwiya ba, ba bàsɛmà mulɔn minà aba.

⁸ Asye insil bàten a asye anjan'yeerà naa: "Lipe bi ndam a may, ntòn minà abi myàmudim."

⁹ Anjan'yeerà bàfuur naa: "Aay, may ikwo anki ntòn be anà bi. Làkyen kàlasòm akà baar bàfàyalà ma."

¹⁰ Mpal bàkyen ba mukàsom ma, baal atà bɔr laa kàyakɔlā nde. Asye akwà bàkal anjàlɔ̀n bàbilà mbwo mwey anà nde u ndwà atà bɔr, waa bàdùbà ibeenà.

¹¹ Ungògò; asye ankɔr bumwey bàyi ba, ba bàten naa: "nkum, nkum, iduub!"

¹² Wɛɛ nde kafuur naa: "Mɛ alàkyään ndandaa naa mɛ alàyòb anki."

¹³ Undiir awun, làkal anjàlɔ̀n taan lanswà. Ntòn be làyòb anki itàkal ilà, itàkal taan. »

Nsim a iter a wɔl
(Luk 19.11-27)

¹⁴ « Ya isàkal asànaa mbuur mwey kàkyà nky-
een, nde kàbel asyàl ande, waa kapɛ indiir ande.

¹⁵ Nde mbuur mwey kun'pɛ iter ityeen, akà
wumwey ibyeel, akà wumwey sye imwey mpɛl,
mbuur mbuur asànaa awà un'kanà ande. Apan
nde waa kàkyen.

¹⁶ Mbuur awà kàwɛl iter ityeen, kàkyen musal
anà byà, waa kàwɛl bweel a iter ityeen asin.

¹⁷ Ifà imwey sye anà mbuur awà kàwɛl iter
ibyeel, nde kàwɛl bweel a ibyeel asin.

¹⁸ Wɛɛ mbuur awà kàwɛl imwey mpɛl, nde
kàtim fu, waa kàyee ngim a nkum ande. »

19 « Ungö a ilä' mböön, nkum a asyääł abà waa kàyàfurà, waa kàlöm naa ba bun'swenj nsyääl a ngim ande.

20 Mbuur awà kàwèl iter ityeen, kàsin nde, waa kàswenj ityeen asin, waa kàten naa: "Nkum amɛ, ngye kampɛ iter ityeen, le ityeen asin kàtwey mɛ."

21 Nkum ande kàten a nde naa: "Yubwanj, ngye awà un'syääł anjàbwanj anà wàlää. Ngye kàkal wàlää' unsà indiir ikikye, mɛ in'sasà udu a byàmboön. Yà, sanj anà nkum angye.

22 Mbuur kàwèl iter ibyeel kàsin nde sye, waa kàten naa: "Nkum amɛ, ngye kampɛ iter ibyeel, le ibyeel asin kàtwey mɛ abi."

23 Nkum ande kàten a nde naa: "Yubwanj, ngye awà un'syääł anjàbwanj anà wàlää. Ngye kàkal wàlää' unsà indiir ikikye, mɛ in'sasà udu a byàmboön. Yà, sanj anà nkum angye."

24 Mbuur kàwèl iter imwey mpel, kàsin nde sye, waa kàten naa: "Nkum amɛ, mɛ in'kyàyob naa- ngye awà mbuur a ndaa a ngwal: Ngye afàbwo kà ikal mpa kàkòn ngye, ngye afàkòjà kà ikal mpa kàmwenj ngye.

25 Mɛ kàmèn böömà, lalan kàkàdye mɛ iter angye u meen, le undiir angye awà."

26 Wɛɛ nkum ande kun'fuur naa: "Un'syääł un'be, un'bwal! Ngye kàkiyobà naa mɛ in'fàbwo kà ikal mpa kàkòn mɛ anà mɛ in'fàkòjà kà ikal mpa kàmwenj mɛ.

27 Abun yàlàbwanj naa ngye atöl ngim amɛ u

bank: u mfurà amɛ, mɛ in'làkàtwey undiir amɛ anà bweel udu.

²⁸ Abun, lun'lwom iter akin, làpɛ kya akà mbuur awe abyà iter kwem.

²⁹ Ntɔn, bàsàpà akà mbuur awe anà indiir mbɔɔn, waa nde usàkal abyà byàṅàsòòn mbɔɔn, wɛɛ bàsàlwom akà mbuur akwà mpa awe anà undiir, bàsàlwom itàkal undiir kàkal nde awà.

³⁰ Akà un'syàäl akɔ̃n ndoṅ wà, lun'tɔɔm u làpib u nsà: kwo isàkal ilel anà nkwoor a an'din." »

Nsan a ntsüü

³¹ « Mpal usàyà Mwan a mbuur unsà làkoo ande anà akyeey banswà, apan nde asàbwaay udu a kir a làkoo ande.

³² In'sen myanswa myàsàkòṅ kusà ande. Nde asàkaab baar amwey anà bumwey, asànaa un'seey ufàkaab nde in'kɔk anà ntab.

³³ Nde in'kɔk asasà u kɔɔ ande libaal, ntab u kɔɔ ande likaar.

³⁴ Apan, mfum asàten a baar bàsàkal u kɔɔ ande libaal naa: "Làyi, be baar kàsaak Taaràmɛ. Làbilà ubɔɔ a imwol akyà bàlɔ̃n ntɔn be sɛmà bàkyer mɛɛn.

³⁵ Ntɔn mɛ, mɛ kàkal anà ngyal, be lan'pɛ isaa adyà. Mɛ kàkal anà mfwaä, be lan'pɛ undiir anwà. Mɛ kàkal ungyey, be waa lan'wɛl,

³⁶ mɛ kàkal wànsàpɔl, be waa lan'bwä. Mɛ kàkal anà ukyal, be waa làyan'ler. Mɛ kàkal u bɔlòkà, be waa làyan'ler."

³⁷ Apan, baar a balabal bàsun'fuur naa: "Mwol, mpal nà kamen bi anà ngyal, waa bi kape isaa

adyà, itàkal anà mfwää, waa bi kape undiir anwà?

³⁸ Mpal nà kamen bi ungyey, waa bi kawel, itàkal wànsàpɔl waa bi kabwää?

³⁹ Mpal nà kamen bi anà ukyal itàkal u bɔlokà, waa bi kàyalɛr?"

⁴⁰ Mfum usafuur naa: "Mɛ, mɛ alakyaän ndandaa: mbalà yanswà ayà làkyer bɛ indiir abi akà umwey ubɔɔ a bibaan akye bà, abà atɔŋ amɛ, bɛ bya làkyer akà mɛ." »

⁴¹ « Abun, nde asàtɛn a baar bàsàkal u kɔɔ ande likaar naa: "Baar anàkuül! Làkyà kunà! Làkyen u mbaa a mbul a in'tye ayà bàyòhà ntɔn ilɛŋ anà akyeey ande!

⁴² Ntɔn mɛ kàkal anà ngyal, wɛɛ bɛ udyà lan'pɛ anki. Mɛ kàkal anà mfwää, wɛɛ bɛ undiir anwà lan'pɛ anki.

⁴³ Mɛ kàkal ungyey, wɛɛ bɛ lan'wel anki, wànsàpɔl, wɛɛ bɛ lan'bwää anki. Mɛ kàkal anà ukyal anà u bɔlokà, wɛɛ bɛ làyan'ler anki."

⁴⁴ Apan ba bàsun'fuur naa: "Mwol, mpal nà kamen bi anà ngyal itàkal anà mpfwää, itàkal un'ngyey, itàkal wànsàpɔl, itàkal anà ukyal, itàkal u bɔlokà, waa bi mpa kabay?"

⁴⁵ Mfum waa usafuur naa: "Mɛ, mɛ alakyaän ndandaa: mbalà yanswà mpa làkyer bɛ indiir abi byanswà akà umwey ubɔɔ a bibaan abi, bɛ bya sye làkyer anki akà mɛ."

⁴⁶ Baar abà bàsàkyà u ntaanàmbar a mbul a in'tye, wɛɛ baar a balàbal u mɔɔ a mbul a in'tye.

»

26

Amfum ban'dirà Yesu

(Mlk 14.1-2; Luk 22.1-2; Ywn 11.45-53)

¹ Mpal kàmay Yesu nswèeṅ ayi yanswà, nde kàtèn a alɔŋki ande naa:

² « Be làkyàyòb naa un'kyòm a Pak ayàkal ungo a ilà byeel: Mwan a mbuur bàkyer ayun'yalà, ntɔn bun'bèerà u kulunsi. »

³ Apan, andweer a angan anà andweer a un'seṅ a Ayudà bàkyer akòṅ u ndwà a Undweer a angan Kayifa.

⁴ Ba bàtsul mukɔr Yesu u mbwo a loor anà mukun'dwa.

⁵ Wèe, ba bàtèenà naa: « Wey ya ikɔɔn akal umpal bàkyɔɔmà ba, manà lingyoomà làyàbwà uboo a un'seṅ. »

Un'kaar mwey anà may a usɔṅ

(Mlk 14.3-9; Ywn 12.1-8)

⁶ Yesu kàkàl u Betani u ndwà a Simɔn ṇabay.

⁷ Un'kaar mwey kàyàsin apà nde anà un'lan wàṅàyɔl a may a usɔṅ bàfàbel naa albatre. Ma mà ntal mbɔɔn. Nde kàtyaṅ ma udu a un'tswe a Yesu mpal kàkàl nde mudyà.

⁸ Mpal bàmen alɔŋki abun, ba bàmen ube mbɔɔn, waa bàten naa: « Ntɔn nkye ubii a tub abà?

⁹ Yalàbwanṅ muyàlà may a usɔṅ amà u ntal a mbɔɔn, waa ngim ayin bàlàpà aṅàlàmbwà! »

¹⁰ Mpal kà'yòb Yesu an'kyän aba, nde kàtèn a ba naa: « Ntòn nkye làpà be un'kaar wà mpay? Nde kan'kyer ndaa anàbwan ntòn mè.

¹¹ Ntòn anàlambwà bà anà be ilä'byanswà, wæe mè, mè in'wà anki anà be ilä'byanswà.

¹² Kan'tyan nde may a uson mà udu a ndür amè, nde kan'lon ndyee amè.

¹³ Ndandaa mè alakyaän: mper yanswà basàkàkyään Làsan Anàbwan, u meen manswà, basàkyään sye ndaa kan'kyer un'kaar wà, ntòn mukun'yobà. »

*Yudasi akwen muyälà Yesu
(Mlk 14.10-11; Luk 22.3-6)*

¹⁴ Apan, Yudasi Isikalyot, umwey uboo a alonki kwem anjyweel bà Yesu, kàkàman andweer a angan,

¹⁵ waa kàtèn a ba naa: « Ininà be lan'pà, waa mè alàpà awà? » Ba bun'pè iter a ngim an'kwem an'tär.

¹⁶ Semà apan, Yudasi kà'yilenà ipol anàbwan ntòn mukapeel awà.

*Yesu kan'dyà Pak
(Mlk 14.12-16; Luk 22.7-13)*

¹⁷ Ilä a tåtweb kyà un'kyom a mampà maköön ful, alonki bayi akà Yesu mukun'fuul naa: « Ngye akwen naa bi ikàlon ken ikal adyà ngye Pak? »

¹⁸ Yesu kàtèn a ba naa: « Làkyen u bul a kolàkol, akà mbuur mwey, lun'kyään naa: "Un'lon an'ten naa: Taan amè là tsutsu, mè anà alonki amè in'yàdyà Pak u ndwà angye." »

19 Alɔŋki balɔɔn Pak asànaa kaswen Yesu.

Yesu kan'dyà Pak anà alɔŋki ande

20 Mpal a sisye, Yesu kàkal u mesà anà Bàkwem Anjiweel.

21 Mpal bàkal ba mudya, Yesu kàten naa: « Ndandaa me alákyään: umwey uboo a be ayan'meen nku. »

22 Ba bàmen ngyeb mbɔɔn, waa bàsemà mukun'fuul umwey umwey naa: « Mwol, nkye me? »

23 Yesu kafuur naa: « Mbuur awà kan'biil kɔɔ mbwo mwey anà me uboo a lalɔŋà a isaa, mbuur nsil awà ayan'meen nku.

24 Mwan a mbuur wàmukya asànaa Ndaa Anàson ikyäänà ya nton nde. Wée ngyeb akà mbuur ameen Mwan a mbuur nku! Yalàkal ubwan naa mbuur awa bakɔɔn a un'bor! »

25 Yudasi, mbuur ayun'yalà, kun'fuul naa: « Mwol, nkye me? » Yesu kun'fuur naa: « Ngye ŋakwo an'ten. »

Isaa un'kyeɛl

(Mlk 14.22-26; Luk 22.14-20; 1Kɔ 11.23-25)

26 Umpal bàkal ba mudya, Yesu kàwel mampà, ungo kasaak nde ma, nde kàtsul ma, kàpe alɔŋki ande, waa kàten naa: « Mää, làdi, ayi ya ndür amɛ. »

27 Ungo, nde kàwel kɔɔb a vin, ungo mufuur an'tɔɔn, nde kàpe ba, waa kàten naa: « Lànù la be banswà,

²⁸ nton mamà an'kil amɛ, an'kil a un'tuüb, mápää nton un'kábo a baar, nton ndwaäl a nkul a man'be aba.

²⁹ Mɛ, mɛ alàkyään naa: sɛmà apanà, mɛ in'fàsànwà anki yin tii ilà in'sànwà mɛ yin akuin mbwo mwɛy ana bɛ uboo a Imwol a Taaramɛ. »

³⁰ Ungo mutol an'diim a un'kyom, ba bàtoo nton mukyà mɔŋ a In'te a ɔlive.

Petlà kan'ton Yesu

(Mlk 14.27-31; Luk 22.31-34; Ywn 13.36-38)

³¹ Apan, Yesu kàten a alonki ande naa: « U mpib a nàbà, bɛ banswà làkyer abwà nton mɛ. Nton bàsɔn naa: "Mɛ, mɛ in'sàdwa un'kyɛɛŋ a in'kɔk, waa in'kɔk a làbol myàsàtə upay."

³² Wɛɛ, mpal in'sàwiyà mɛ, mɛ in'sàlafweel u Ngalilɛ. »

³³ Petlà kàwɛl ndaa, waa kàten naa: « Itàkal naa ba banswà ban'bwà nton ngye, wɛɛ mɛ, mɛ in'sàbwà anki akà ikikye. »

³⁴ Yesu kàten a nde naa: « Mɛ, ndandaa mɛ akyaän: u mpib nsil ayi, kusà a nkɔɔ mutàbeel, ngye ayan'ton mbalà tär. »

³⁵ Petlà kàten a nde naa: « Itàkal naa mɛ in'kyer akwà ana ngye, aay, mɛ in'satɔn anki. » Waa alonki banswà baten sye mun mwɛy wa.

Yesu an'kyà Ngɛtesemani

(Mlk 14.32-42; Luk 22.39-46)

³⁶ Yesu kàyàkolà anà alonki ande kà ikal mwɛy bàfàbel Ngɛtesemani, waa kàten a ba naa: « Sàlàbwaaya pà, mpal in'kàyamà mɛ kunà. »

³⁷ Ungö apan nde kàsyen Petlà anà baan a Zebeday babaal bàböö, waa kàsè mà muman ngyeb anà boomà anàdiir.

³⁸ Apan nde kàtèn a ba naa: « Mpem amè yànyàyl a ngyeb mböön tsütsü a ukwà. Salakalà pà anà làgye anà mè. »

³⁹ Nde kàkyen u kikwel, waa kàbü, ntabwey u mæn, waa kàyamà abà: « Taa, kya mbwo isàkal, wey kòob là làyan ukwel apà mè! Itàkal naa abwey, kyèr ukwen angye, wèè kà bàme anki. »

⁴⁰ Nde kan'ya ntsü bàkal alonki ande batär, waa kàmaman bànyàböön. Nde kan'ten a Petlà naa: « Abà, nkye be làkal anki anà ngwal mukye anà itàkal taan làmwey anà mè! »

⁴¹ Làkye anà làyamà, nton be làköön abwà u ndeb. Dweelà lànyàyl a ngwal, wèè ndür ye anà ukwarà. »

⁴² U mbalà yàyweel, nde kàkyà ukwel, waa kàyamà abà: « Taaràmè, isàkal naa ikwe anki naa kòob làyan, naa mè in'köön anwà la, wey ukwen angye bàkal! »

⁴³ U mbalà asin kàfàya nde apà alonki ande, nde kàfaman bànyàböön, nton mii aba myàkal myànyàbwà buur.

⁴⁴ Yesu waa kàsawey, waa kàkyen ukwel, waa kàyamà mbalà yàtär, wàmufuur ndaa nsil ya.

⁴⁵ Apan, kàyi nde apà alonki, nde kàtèn a ba naa: « Fàlaböönà, fàlàyöörà! Kyekà taan bàyalà ba Mwan a mbuur kà an'kò a baar abe lye tsütsü.

⁴⁶ Lámbarà! Tsweenà! Le mbuur kàman'yalà wà tsutsu! »

Nköör a Yesu

(Mlk 14.43-50; Luk 22.47-53; Ywn 18.3-12)

⁴⁷ Umpal kàkal nde muyaäma, Yudasi, umwey uboo a Bàkwem Anjiweel kàyàkolà anà ikoñ a baar mböon bàtoim andweer a angan anà andweer a un'sen. Ba bàkal anà an'kom anà nkol.

⁴⁸ Mbuur kun'yalà, kape idiim ki: « Mbuur wanswà in'kabobà me, mbuur wa nde awun. Lun'kör. »

⁴⁹ Taan nsil alan, Yudasi kàsin apà Yesu, waa kàten a nde naa: « Un'loñ, mbor angye! » Waa kun'bobà.

⁵⁰ Yesu kàten a nde naa: « Un'sam, kyer undiir ayeel ngye. » Apan, laa bàsin ba, bun'te ba mpi, waa bun'kör.

⁵¹ Umwey uboo a baar bàkal a Yesu, kàsilà koo, waa kàtwey kom ande, laa kàkam nde un'syaäl a undweer a angan, waa kun'tsul tsu.

⁵² Apan, Yesu waa kàten a nde naa: « Fuur kom angye kà ikal a la, nton baar banswà bàfàsyääl kom, bàsàkwà a kom.

⁵³ Nkye ngye ayob anki naa me an'kwo in'lööm akà Taaramé, nde sye kan'tööm in'lwaan kwem anjiweel myà akyeey làgyägyä?

⁵⁴ Ndaa Anàson ayà iteenà naa ya ikal abà, yàlakwo aben? »

⁵⁵ Utaan alan, Yesu kàten a ikoñ a baar naa: « Bè, bè lan'ya anà an'kom anà nkol nton muyan'kor asànaa me iwà un'dwää baar! Ilä byanswà me

kàkal anàbwaay u ndwà a Nzam mulɔŋ, wɛɛ bɛ lan'nkòr anki.

⁵⁶ Wɛɛ ayi yanswà yan'yà nton Ndaa Anàson a anangɔɔm ikwe. » Apan, alɔŋki banswà bàkyer asun'kɔɔb, waa bàtiin.

Yesu kusà a làbay a nsan a kòlākòl

(Mlk 14.53-65; Luk 22.54-55,63-71; Ywn 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Baar abà bàkòr Yesu bun'syen akà undweer a angan Kayifa, ikal bàkòŋ alɔŋ a Un'kɔɔn anà andweer.

⁵⁸ Petolà kàyun'labà ukwɛl tii u làpan a undweer a angan. Nde kàbilà u làpan, waa kàbwaay ikal imwey anà aseey nton muler naa ya ikàtsu'aben.

⁵⁹ Amfum a angan anà Làbay a nsan a kòlākòl lanswà bàlenà imbal a loor nton Yesu nton bun'tsuül mbar a ukwà.

⁶⁰ Itakal naa ambal a loor mbɔɔn bàkyer ayàmenà, wɛɛ ba bàmen anki akà imbal mwey. Ungòŋgò, abɔɔl waa bàyàmenà,

⁶¹ waa bàten naa: « Mbuur wà kàten naa: "Mɛ an'kwo in'bwaab ndwa a Nzam, waa in'fatɔŋ ya ungo'a ilà itar." »

⁶² Undweer a angan laa kàambarà nde, waa kàten a Yesu naa: « Nkye ngye undiir afuur anki unsà ya yanswà bafuùnà baar bà? »

⁶³ Wɛɛ Yesu kàkalà a duu. Waa undweer a angan katen a nde naa: « Mɛ amaswan ka ikɔɔb a Nzam a mɔɔ, tɛn a bi, isàkal naa ngye, ngye awà Klistɔ, Mwan a Nzam. »

⁶⁴ Yesu kun'fuur naa: « Ngye an'ten ya. Wεε mε, mε alàkyään naa semà apanà, bε lāsāman Mwan a mbuur akyābwaay u kɔɔ a ibaal a Ngwal anà wāmuyà udu a an'tob a du. »

⁶⁵ Apan, undweer a angan kàkaam ipfey ande, waa kàten naa: « Nde wāmubey! Bi ambal nkye ifakyer abà! Apanà bε lan'wem mbεey ande!

⁶⁶ An'kyān abe mà aben? » Ba bàfuur naa: « Nde akyà ukwà. »

⁶⁷ Apan ba bun'tsūl an'te u ntabwey, bun'dub iki, bumwey bun'kām an'fūm.

⁶⁸ Ba bāten a nde naa: « Εε, Klistɔ, bulà ṅangɔɔm nton bi! Ikyään, nà kāmakam mbar? »

Petlā kan'ton Yesu
(Mlk 14.66-72; Luk 22.56-62; Ywn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Kyekà Petlā kàkal anābwaay u nsà, uboo a làpan. Un'syāāl mwey wun'kaar kàsin apà nde, waa kàten a nde naa: « Ngye sye, ngye kàkal anà Yesu, un'nsi Ngalile. »

⁷⁰ Wεε nde kàtōn u mii a baar banswà, waa kàten naa: « Mε, mε in'yob anki naa ngye ininà atεεnà. »

⁷¹ Nde kàkal mukyà mper akà munāmbwo a làpan, mpal kun'men un'syāāl asin wun'kaar anà kàten nde a baar bàkal paa: « Mbuur wà kàkal a Yesu un'nazorya. »

⁷² Nde kàfàton mbalà asin, waa kàdi kyān naa: « Mε, mε mbuur awà un'yob anki. »

⁷³ Ungo' ikye, baar bàkal paa bàsin apà Petolà, waa batèn a nde naa: « Ndandaa, ngye sye awà umwey uboo a baar banà, ntòn nteen angye ikaswanà ubwanàbwan. »

⁷⁴ Apan, nde kàsè mà mudyà kyañ anà mujan naa: « Mè, mè un'yòb anki mbuur awà! » Apan sye nkɔɔ mwey waa kàbel.

⁷⁵ Petolà kàyòbà ndaa kàtèn Yesu naa: « Kusà nkɔɔ mutàbel, ngye ayan'tòn mbalà tär. » Laa kàtoo nde, waa kàlèl a un'kwoon wanswà.

27

Yesu kusà a Pilatu

(Mlk 15.1; Luk 23.1-2; Ywn 18.28-32)

¹ Ututu tutu, andweer a angan anà andweer a un'sen bākōj ntòn mutsüül Yesu mbar a ukwà.

² Ba bun'bañ in'sin, bun'twaäl, waa bun'pè akà kuvernɔ̃r Pilatu.

Nkweel a Yudasi

(Ian 1.18-19)

³ Apan, Yudasi mbuur kun'yalà, umpal kàwem nde naa Yesu bàmutsüül mbar a ukwà, nde kàfuur an'kyän, waa kàyàfuur iter a ngim an'kwem an'tär akà andweer a angan anà andweer a un'sen.

⁴ Waa kàtèn naa: « Mè, mè kàkyer ube muyalà an'kil ikɔ̃n ube! » Wèè ba bun'fuur naa: « Kwo aka bi nkye? Nsan angye njakwo! »

⁵ Yudasi kàwɔm iter a ngim bya uboo a ndwà a Nzam, laa kàtoo nde, waa kàkàbàm un'sin.

⁶ Andweer a angan bawel ngim ayi, waa baten naa: « Ikwe tɛy musa ngim ayi uboo a un'naan a ndwà a Nzam, nton ya ya ngim a an'kil. »

⁷ Ungo bakonj ba, ba basom ywan aka un'boom a mpfwee nton mudyey angyey.

⁸ Undiir awun, bafabel ba ywan ala naa "ywan a an'kil" tii nabawa.

⁹ Apan, ndaa katen nangoom Yelemya waa yakwe: « Ba bawel iter an'kwem an'tar bya ngim, ntal batsul baan a Isalel mukun'som,

¹⁰ waa ba bape ya nton ywan a un'boom a mpfwee asanaa kaswen Mwol abun. »

Yesu kusa a Pilatu

(Mlk 15.2-5; Luk 23.3-5; Ywn 18.33-38)

¹¹ Yesu kakal kusa a kuvernör. Kuvernör kun'fuul naa: « Nkye ngye awa mfum a Ayuda? » Yesu kun'fuur naa: « Ngye nakwo an'ten. »

¹² Wɛɛ utaan bun'füuna andweer a angan ana andweer a un'sen, nde aka ndaa mwey kafuur anki.

¹³ Apan Pilatu katen a nde naa: « Nkye ngye aweema anki ndaa yanswa bafüuna ba yi? »

¹⁴ Nde kun'fuur anki aka undiir mwey. Aba, kuvernör kabem mbon.

Yesu bamutsüül mbar a ukwa

(Mlk 15.6-15; Luk 23.13-25; Ywn 18.39-19.16)

¹⁵ Yamenà naa ka un'kyom wanswa, kuvernör kakal ana nkaal mutsuun mbuur a boloka mwey nton un'sen, mbuur kakwenà un'sen nakwo.

¹⁶ Apan kàkàl anà mbuur a bɔlokà mwey wàṇàtoo làpaan ikɔb ande Yesu Barabas.

¹⁷ Abun, Pilatu kàfuul ikòṅ a baar bàkwe pa naa: « Nà be làkwen naa me alàwɛɛy awà, Yesu Barabas, lee Yesu bàfàbel Klistɔ? »

¹⁸ Ntɔn nde kàkyer ayɔbà naa ba Yesu bun'pɛɛl awà ntɔn un'kol aba.

¹⁹ Umpal kàkàl Pilatu mutɛɛnà ndaa u làbay a nsan, un'kyay ande kun'toöm ndaa naa: « Twon an'bilà u ndaa a mbuur a balàbal wun, ntɔn ṇàbawà me an'man mpay mbɔɔn u ndwey ntɔn nde. »

²⁰ Andweer a angan anà andweer a un'sɛṅ bàsiinà ikòṅ a baar a ngwal naa ba bàlɔm Barabas anà bàdwa Yesu.

²¹ Kuvernɔɔr kàfafuul naa: « Nà me in'wey uboo a ba bàbɔl? » – Ba naa: « Barabas! »

²² Pilatu kafuul naa: « Abun, ininà me in'yàkyer anà Yesu bàfàbel Klistɔ? » Ba banswà bàfuur naa: « Wey bun'beera u kulunsi! »

²³ Pilatu kafuul naa: « Abun, ube nà nde kàkyer? » Wɛɛ ba bàsoönà musà in'kwen: « Wey bun'beera u kulunsi! »

²⁴ Umpal kàmen Pilatu naa nde undiir asin afàkyer watey, wɛɛ lingyoomà làmusoönà, nde kàwel an'dà, kàyweb mpin u mii a un'sɛṅ, waa kàten naa: « Mɛ, me un'baranki watey unsà an'kil a mbuur wà. Ayin nsan abɛ ṇakwo! »

²⁵ Wɛɛ un'sɛṅ wanswà kàfuur naa: « Wey an'kil ande màbù udu abi anà udu a baan abi! »

²⁶ Apan, Pilatu katsuun awà Barabas. Wɛɛ akà

Yesu, ungo' akun'kam an'fuim, nde kape awa' nton bun'beera u kulunsi.

Anità bàmusɛɛ Yesu

(Mlk 15.16-20; Ywn 19.2-3)

²⁷ Anità a kuvernöör bäsyeu Yesu u lapan a Pilatu, un'lwaan a anità wanswa' waa kun'dinà.

²⁸ Ba bun'sool ipfey, waa bun'bwää' kàzak a tsöö.

²⁹ Ungo' apan ba bun'töön mpà a ibyää'l yà nsyeenà, waa bun'bwää' kà un'tswe, anà bun'si ibwiy u koo ande libaal. Ungo', ba bàbù' an'kòim, waa bun'see naa: « Mfum a Ayudà, mbör angye! »

³⁰ Ba bun'tsuülà an'te, bàwela' ibwiy, waa bun'kaimà kya kun'tswe.

³¹ Ungo' amukun'see, ba bun'sool kàzak, waa bàfun'bwää' ipfey ande, waa bun'syen nton bàkun'beera u kulunsi.

Mbeer a Yesu u kulunsi

(Mlk 15.21-32; Luk 23.26-43; Ywn 19.17-27)

³² Umpal bàkal ba mutoo u bul, ba bàbweey anà un'nsi Siren mwey ikob ande Simón. Anità bun'siinà a ngwal musyen kulunsi a Yesu.

³³ Mpal bàtöl ba kà ikal mwey bàfàbel naa Ngolngota, iswanà naa « Ikal a Ból a Un'tswe. »

³⁴ Akun, ba bun'nüü' vin anätüüb a undiir a nyañ. Mpal kakyee nde la, laa kàtòn nde munwà la.

³⁵ Mpal bàmay ba mukun'beera u kulunsi, ba bàtòom lób nton mukab ipfey ande.

³⁶ Ungo', ba bàkal anàbwaay paa mukun'lera'.

³⁷ Udu a un'tswe ande, ba bàsòn isin a ndaa a nkweel ande: « Mbuur wà wà Yesu, mfum a Ayudà. »

³⁸ Apan, baar abe bööl babèerà sye u kulunsi mbwo mwey anà nde, umwey u kɔɔ a ibaal, wumwey u kɔɔ a ikaar.

³⁹ Alyaan a mbwo bàkyer un'beyà, bàmunii un'tswe,

⁴⁰ waa bàtèenà naa: « Ngye mbuur afàbwiyy ndwà a Nzam anà afàtɔŋ ya unsà ilà itàr, tswà mɔɔ angye, ngye ñakwo, isàkal naa ngye awà Mwan a Nzam, tolà u kulunsi! »

⁴¹ Mbwo mwey sye, amfum a angan anà alɔɔŋ a Un'kɔɔn anà andweer bàkyer un'seɛ, waa bàtèenà naa:

⁴² « Nde kàtsu'baar bumwey mɔɔ, wɛɛ nde ukwe anki mutswà mɔɔ ande ñakwo! Nde wà Mfum a Isàlèl, wey nde utolà apanà u kulunsi, waa bi iyàsà làkwikilà amu nde.

⁴³ Nde kàsi làkwikilà akà Nzam, wey Nzam kun'tsuun apanà, isàkal naa nde akyun'kwen. Ntɔn nde kàtɛn naa: "Mɛ in'wà Mwan a Nzam." »

⁴⁴ Itàkal baar abe akwà bàbèerà u kulunsi mbwo mwey anà nde, bàkyer un'too sye.

Nkweel a Yesu

(Mlk 15.33-41; Luk 23.44-49; Ywn 19.28-30)

⁴⁵ Sema midi, làpib làkyer abwà u mɛɛn manswà tii u taan làtār ungo a midi.

⁴⁶ Ntsu' a taan làtār ungo a midi, Yesu kàsi in'kwen a ngwal: « Eli, Eli, lema sabaktani »

iswanà naa « Nzam amɛ, Nzam amɛ, ntɔn nkye aman'piy ngye? »

⁴⁷ Amwey uboo a baar bàkāl pa, mpal bun'wem ba, ba bàtɛnà naa: « Le, nde kan'bel Eli! »

⁴⁸ Umwey uboo a ba kàkaamà ntiin, kàkàwal fūr làmwey, kànwemà la uboo a man a nyān, laa kàsi nde la u kite, waa kun'pɛ ntɔn munwà.

⁴⁹ Bumwey bàten naa: « Tàmbar bi itàler nkye Eli akyàà mukun'tswà mɔɔ! »

⁵⁰ Apan Yesu kàfàkuub un'kwɛɲ a ngwal, waa kàkū.

⁵¹ Taan nsil alan, u ndwà a Nzam, rido a idwà làkyer akaamà uboboo fà du tii ngyel. Mɛɛn màkyer atɛɛr, nkɔɲ yàkyer abàbaarà,

⁵² an'dii màkyer adubà, ndūr a baar inkyɛɛl mbɔɔn bàkū yàkyer awiyà:

⁵³ bàtoo ba kan'dii, ungo a uwiya, waa bàbilà uboo a bul in'kyɛɛl, waa bàmenà akà baar mbɔɔn.

⁵⁴ Mpal bàmen ba ntɛɛr a mɛɛn anà ndaa yàbū, kapten anà aɲità bàkāl anà nde museyà Yesu, bàmen bɔɔmà a kolàkɔl, waa bàten naa: « Ndandaa, mbuur awà kàkāl Mwan a Nzam! »

⁵⁵ Paa bàkāl anà akaar mbɔɔn bàleerà ukwɛl. Ba bayilaba Yesu sɛma Ngalile ntɔn muyun'syaāl.

⁵⁶ Uboo a ba, bàkāl Màyɛ un'si Magàdala, Màyɛ ngwān a Zyak anà Yɔsɛfi, anà un'kyay a Zebeday.

*Yesu bàmusà kà an'dii
(Mlk 15.42-47; Luk 23.50-56; Ywn 19.38-42)*

⁵⁷ Mpal làbù' sisye, anjun'naan mwey un'nsi Ari-mate, ikòb ande Yòsefi, awà kàbulà sye un'lonki a Yesu, waa kàyàkolà.

⁵⁸ Mbuur awà kàkàman Pilatu, waa kalòòm ndom a Yesu. Apan Pilatu kàsweɲ naa bun'pe ayà.

⁵⁹ Yòsefi kàwɛl ya, kàlál ya ipfɛy a pɛɛl kyàkùn,

⁶⁰ waa kàkàtɔl ya uboo a an'dii akuɲ amà bun'fuun u nkɔɲ. Ungò, nde kàbuum nkɔɲ ntɔn mudubà munàmbwo a an'dii. Waa kàkyen.

⁶¹ Màlye un'nsi Magàdalà anà Màlye wumwey bàkal paa, bàɲàbwaay u sim a an'dii.

Nseey a an'dii

⁶² Taantyà, ilà kyàlàáb ngyòòɲ a un'kyòm a saba, amfum a angan anà Amfarisi bàkyen mbwo mwey akà Pilatu,

⁶³ waa bàten a nde naa: « Nkum, bi kan'yòbà naa ɲaloor wà, mpal kàkal nde anà mɔɔ, kàtɛɛnà naa: "Ungò a ilà'itàɪ, me in'sàkyer awiyà."

⁶⁴ Abun, swan baar musey an'dii ande tii kà ilà' kyàtàɪ, uman naa alonki ande bàyàyib ndür ande anà bàyàten a un'sɛɲ naa: "Nde kàkyàwiyà uboo a aku." Apan loor ande làsàsòòɲ làtátweb. »

⁶⁵ Pilatu kàten a ba naa: « Làwɛl anità abà. Làkyen kàlasey an'dii asànaa làkwen bɛ. »

⁶⁶ Abun, bàkyen ba, ba bàbàm nkɔɲ yàkal u munàmbwo a denɲɛɲ, waa bàsàsà aseey.

28

*Ngwiiyà a Yesu**(Mlk 16.1-10; Luk 24.1-12; Ywn 20.1-10)*

¹ Ungo'a saba, u nsemà a ilà'atàtweb kyà mpòsà, Màlye un'nsi Magàdalà anà Màlye wumwëy, bàkyen mukàler an'dii.

² Kà imbūrà, mēen laa mātēer ma ngwal: un'kyeey a Mwol kàfū' du, waa kàbuum nkōŋ anà kàbwaay udu aya.

³ Nde kàkàl asànaa munyā, ipfey ande byàkàl byàpēel asànaa fūr.

⁴ Aseey bàwem bōomà mbōon, waa bàbulà asànaa baar anàkwà.

⁵ Wēē un'kyeey kàten a akaar aban naa: « Bē, bē twon lan'man bōomà. Mē, mē in'kyàyōb naa bē làwàmulen Yesu awà bàbēerà u kulunsi.

⁶ Nde apà watēy, nde kan'wiyà kukwà asànaa kàten nde. Yāā, làmēn ikal kàkàl nde anàbōon.

⁷ Làkyen agyā, kàlakyāān alōŋki ande naa: "Nde kàkyàwiyà uboo a akū, nde kan'fwel u Ngàlilē, bē làyākuman kwo." Le, mē amàlakyāān. »

⁸ Làgyāgyā, ba bàlwomà kan'dii u ntiin bàŋàyōl a bōomà anà un'sak mbōon, waa bàkàkyāān alōŋki ande.

⁹ Umbalà mwēy, Yesu kàyàbwey anà ba, waa kàten naa: « Mbōr abē! » Ba bàsin tsùtsū apà nde, bun'te mpi kà in'kōl, waa bun'kōmà.

10 Apan, Yesu kàtèn a ba naa: « Twon lan'man bɔɔmà. Kàlakyaän atɔŋ amɛ bàkyen Ngalilɛ: ba bàyan'man kwo. »

Ndaa bàtèn aseey a an'dii

11 Mpal bàkàl akaar u mbwo, amwey uboo aseey a an'dii bayi u bul, waa bàkyään amfum a angan ndaa yanswà yàlyan.

12 Amfum a angan bàkòŋ anà andweer, waa bàpɛ ngim mbɔɔn akà anjità,

13 waa baswɛŋ naa: « Bɛ làyàtèn naa: "Bi kàkàl bàŋàbɔɔn u mpib, alɔŋki ande waa bàyun'yib."

14 Kya isàkal naa kuvernɔɔr kan'yòb ya, bi ikyer ayun'kwaam mpem ntɔn bɛ làkɔɔn abwà u ndaa. »

15 Ba bàwɛl ngim ayin, waa bàlàb ndaa yanswà baswɛŋ amfum a angan anà andweer. Làsan a ndaa ayi làkyàpää akà Ayudà tii nàbawà.

Yesu kan'tɔm alɔŋki ande mukàsàl

(Mlk 16.14-18; Luk 24.36-49; Ywn 20.19-23; Ian 1.6-8)

16 Alɔŋki bàkwem anjmwey bàkyen Ngalilɛ, udu a mɔŋ kaswɛŋ Yesu.

17 Mpal bun'mɛn ba, laa bun'kòmə ba. Wɛɛ bumwey uboo aba bàkyey anki naa awà nde.

18 Yesu kàsin tsùtsu' apà ba, waa kàtèn naa: « Ikɔb kyanswà bàkyaŋ'pà u du anà u mɛɛn.

19 Làkyen akà in'sɛŋ myanswà, labuul alɔŋki, laduimà kà ikɔb a Taa, anà kyà Mwan, anà kyà Dweelà In'kyɛl,

²⁰ anà lalɔŋ mukyer ndaa yanswà kàlasweŋ me.
Wee akà me, me in'wà anà be ila' byanswà tii u
ntsüü a meen. »

Bible Iyansi

The New Testament in the Yansi language of the Democratic Republic of the Congo: Bible Iyansi

copyright © 2024 Seed Company in coordination with Forum Communautaire des Traducteurs de la Bible et Alphabétisation

Language: (Yansi)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Sep 2025 from source files dated 10 Jul 2025

533ada40-f65c-5c48-9141-b107f37a0a9f